

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN alezredes

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY őrnagy

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Postatakarékpénztári

csékszámla:

25.342.

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079.

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,**Hiszek egy isteni örök igazságban,**Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Új ígéretek.

Ki tudná jobban a szakkörökön kívül, hogy milyen elszomorító látvány az áldott magyar föld gazdag asztalán a sok szikes folt, ki tudná jobban, mint a magyar csendőr, aki élete felét kint tölti a határban. Ők azok, akik felméri lépéseikkel és szemekkel ezt a meddő tájat és mérhetetlen kárt, akik hallják a földszerető gazda panaszát a szikesről. Bizonyos, hogy egy sincs közöttük, akinek magának, személy szerint is, ne fájna a kopár földet taposni: fáj nekik, mint a magyar gazdának és fáj, mint a magyar föld védelmezőjének, mint olyannak, aki legközelebb áll és jár a föld munkáishoz. Vajjon hány sóhaj szakad fel belőlük, mikor portyázásuk alatt a szikes por beledi csizmáikat, mikor messze tájon semmi, csak satnya fű, szöcske és néha egy-egy kósa madár az utitársuk. A bácskai területeken most portyázó bajtársak, bizonyos, hogy mostani körletüket járván, csodálkozással emlékeznek vissza a békési, tiszamenti, kúnási földek végtelen sívárságára és soványságára.

Szakkörök bizonyára kiszámították, hogy a nemzetnek mennyi értéke veszett el évszázadok alatt a sívár területeken és talán éppen ezért határozta el a kormány, hogy új életet teremtsen a halott tájakon.

Megkezdődött a hatalmas munka, az öntözési rendszer kiépítése. Milliók és újabb milliók tűntek el az ásók, a gépek mögött és árkok, csatornák, gépházak, szivattyútelepek nőttek ki a földből mindenütt a magyar ész és kéz nyomán. A közvélemény a munka megindulásakor nem is igen fogta fel annak óriási horderejét, a magyar gazda egy pillanatig figyelt, aztán a hívő lelkeségével követte a munka részleteit, a szakember bízott és akik pedig hittél hiszik, hogy a magyar föld a leghálásabb földje a világnak, azok új honfoglalást hirdettek. Aztán elérkezett az emberi erő és a gépek alkotásának első eredménye: nemrégén rizst arattak a szikes földön.

Szakemberek és a gazdák nézegették az újfajta termést, gondolatban minden magyar ott volt velük. Új ígért mutatkozott az ezeréves földön és a léleknek meg kellett remegnie az örömtől, ezt az ígértet látván.

A magyar csendőr is ott állott a nézők és figyelmük között és a maga világában átváltotta a rizssze-

meket a köznyugalom, a béke, a rend, egyszóval az élet alapjai szempontjából. Azt mondta: több a szem, több a munka, kevesebb a panasz, kevesebb a bűn...

A munka folyt, az új ígért tovább biztatott. Új izmok és új milliók temetkeztek a munkába és ma az öntözési gazdálkodásnak csodálatos eredményeit látni a régi, régen semmiféle területen. Ma már a holdak tízezrei állanak az új termelés és a több-termelés szolgálatában és ma már tízezer gazda szeme előtt új élet lehetőségei virulnak.

Ezért kell megállani annál az eseménynél, hogy a *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* az összkormány jelenlétében megtekintette a munkálatokat, az új termést és az új ígéretek.

A Főméltóságú Úr nemcsak mint az ország első, legjobb gazdája nézi a hullámzó vetéseket, a zöldülő legelőket, nemcsak mint olyan jelent meg e helyeken, mint aki szintén vesződött a szikes földekkel, hanem megjelent, mint az ország legtöbb gonddal terhelt embere, fajtájának égő lelkű vezetője. Aki ott nőtt a szikes világban, a kúnásban, aki vele élt a magyar gazdával, aki, mióta a nemzet élén birkózik a nemzet életéért, azóta nem szűnt meg új és új életkedvet teremteni fajtája számára és aki épp úgy örül most a gondolat diadaláért, mint a bihari vagy a tiszafüredi kisgazda.

Ha a magyar földet áldottnak mondtuk és monduk költeményekben, szónoklatokban és a szívünk rejtekében, akkor most hálátelten kell arra gondolni, hogy az adókból előteremtett új termésben a magyar föld új kincset adott. A legjobb búza, a legízesebb gyümölcs és a legzamatosabb bor mellett itt van az új gyümölcs, a rizs, aztán itt a dúsabb legelő, a teltebb állat, a jobb munkaerő, a több nyugalom, a kevesebb panasz, új erősödés, új hit a vezetésben és a munkában.

A létért verekedés idejében most, olyan ez, mint a mondabeli hős, akit nem tudott legyőzni a legerősebb ellenfél, amikor lába a földet érte. Itt a nemzet létének, megmaradásának, erősödésének a forrása: a föld, a hálás, a hűséges föld.

Azért kell a régi szikes földeken most feltámadt új ígéretek minden csendőrkörnek hirdetni, — ott forog a földeken és a földek fia között, — el kell mondaniok, hogy az élethez munka kell és nem propaganda, meg kell fogni a földet és nem kell elereszteni és hinni kell abban.

Hirdetni kell, hogy eltűnik mindenütt a szikes föld, hirdetni, hogy a szikes lelkek megilletődjenek és ráeszméljenek, hogy új honfoglalás indult közöttünk, valamennyiünkért!

A fiatalok bírája.

Elmondja: dr. NÉMETH PÉTER kir. kúriai bíró.

A Csendőrségi Lapok ez évi április 1. és 15-i számában rendkívül érdekes és átfogó ismertetést közöltünk a fiatalok bűnözők érdekében megalkotott intézményekről és jogszabályokról. Már ott hangsúlyoztuk, hogy a fiatalok megmentése a társadalom számára mily óriási fontosságú s hogy ennek arányában mily nagy feladatot, munkát végeznek a szervek és személyek, akik vagy hivatalból, vagy hivatásértéből a bűnöző fiatalokkal foglalkoznak.

Megkértük dr. Németh Péter kir. kúriai bírót, aki hosszú éveken át volt a fiatalok bírája s akit e minőségében és munkásságában az egész művelt világ ismer,* mutasson meg a Csendőrségi Lapok olvasóinak néhány képet a fiatalok bírájának munkásságából, állítson az olvasók elé néhány esetet, amelyből fogalmat alkothatunk arról az áldásos és kemény, nehéz munkáról, amelyet a bűnbeesett fiatalok megmentése érdekében végeznek.

Dr. Németh Péter elsősorban azt említi meg, hogy a csendőr igen gyakran találkozik fiatalok bűnözővel, hiszen működési területén a lakosság életkörülményei miatt az erkölcsi nevelésben igen sok kívánni való van még, ezért igen gyakoriak az ily bűnözők, éppen erre figyelemmel, készséges örömmel mutat be néhány bűnözőt azért: igyekezzék a csendőr

* A fiatalok bírái nemzetközi egyesületének elnöke, 1935-ben az ő útmutatásai alapján alkották meg a belga fiatalok intézményét, 1938-ban Görögországban sorozatos előadásokat tartott a görög kormány felkérésére és előadásai nyomán ott is törvénybe iktatták a fiatalok bűnözők védelmét stb., stb.

Járőr orosz fogságban.

Írta: FORRÓ IMRE őrmester.

(Befejező közlemény.)

A sztaniszlavai fegyház zárkái katonatisztekkel, (a tartalékosokat is beleértve), csendőrökkel, rendőrökkel (nyugdíjasokat is beleértve), ukrán politikusokkal és a kárpátaljai szökevényekkel vannak tele, kiknek a bűnük csak annyi volt, hogy Nagyukraina önállóságáról álmództak.

November hónapban behoztak zárkánkba egy rendőrt, aki már négy éve nyugállományban van és olyan beteg volt, hogy mindennap a halálát vártuk. Majd amikor már valóban haldoklott, elvitték közülünk, mire a „törzsvendégek” megjegyezték, hogy no ezt már nem viszik Szibériába. (A rendőröket, csendőröket nyíltan Szibériába, a katonatiszteket pedig ismeretlen helyre táborba szállították. Ez a művelet 1939 december végéig kb. teljesen befejezést is nyert. A katonatisztek közül néhányan ismeretlen okból visszamaradtak a fegyházban. A rendőrök közül pedig azok maradtak vissza, akiknek az előéletük tárgyalást igényelt. Ilyen két rendőr volt a zárkánkban még 1940 február havában is. Az egyik — aki keveset magyarul is beszélt — már el volt ítélve golyó általi halálra, de az ítéletvégrehajtás bizonytalan időre fel volt függesztve. A másinak pedig kb. február 10-én való kihallgatása alkalmával az ügyész szintén golyót ígért. Akiket Szibériába kivittek, azok állítólag 10 évi kényszermunkára vannak ítélve.)

ilyen fiatalok bűnöző esetében tett jelentésében mindig kitérni annak életkörülményeire, családi viszonyaira, hiszen a bűn okai telől itt nyerhet legtöbb magyarázatot, ez pedig a fiatalok bírájának mindig hasznos támpont lesz akkor, amidőn a fiatalok sorsáról döntenie kell. Ez a döntés mindig sorsot alakító ítélet, rendkívüli hordereje miatt tehát az adatok halmazát kell figyelembevenni s ezeket a támpontokat, bizonyosságokat, észleleteket úgy maga a fiatalok bírája, mint a csendőrtől az intézeti orvosig mindenki — adja, aki összeköttetésbe kerül a fiatalok bűnözővel.

Kétségtelen, hogy ma általában sokkal többet foglalkoznak a gyermekekkel, mint régebben. Ez természetesen csak használna, ha ez a foglalkozás, vagyis a nevelés mindig céltudatos és komoly lenne. De az olyan nevelés, mely szerint a gyermeket csak bámulni és csodálni szabad, de inteni tilos, szigorúan fenytetni pedig egyenesen vad barbárság, nagyon szomorú végre vezethet. Sokan kárhoztatják a tekintély elvét és azt hangoztatják, hogy a gyermekhez le kell szállni, egy színvonalra kell vele helyzkedni. Helyes, a gyermekhez le kell szállni, hogy megismerjük és hogy ennek figyelembevételével, helyes módszerrel embert neveljünk belőle, olyan embert, aki amai nehéz viszonyok között is megállja a helyét. Az egy színvonalra való helyzkedés ellenben olyan fonák és helytelen, mint a kisgyermekkel való együtt gügyögés. A szülői tekintélyre szükség van, mert ez biztosítja a család és az egész társadalom rendjét. Az igazi tekintélyt természetesen egyedül a fizikai erő és hatalom nem biztosítja, itt van szükség arra az erkölcsi erőre, melynek alapja a jó példa. Hiába a legszebb szó, a legjobb, legből-

A velünk volt lengyelek elmondták, hogy elfogatásuk nem a lakásukon, hanem az utcán és úton-útfélen történt olyan módon, hogy akit felismertek, vagy gyanusnak vélték, ahhoz odasimult egy polgáriruhás egyén és megsúgta neki, hogy tartson vele, de ugyanekkor már másik kettő közre is fogta, ezzel figyelmeztették, hogy szökést ne kíséreljen meg! Az ilyen módon való elfogás sok esetben olyan finoman sikerült, hogy talán senki nem vette észre, bár az az utcan történt.

A fegyházon kívüli állapotokról újonnan behozott fogolytársaink elmondták, hogy a megszállással valósággal megbénult minden, munkaalkalom nincsen és ezért élelmiszerközpontokat kellett létesíteni. Jegyre adták a kenyeret. Azonban az mennyiségileg és minőségileg csak arra jó, hogy az éhhaláltól megmentse a nincsteleneket. A katonaságot úgy táplálták, hogy a helyhatóságoknak a katonai parancsnokság megadta az utasítást, hogy miből menynyt szolgáltatassanak be. Azok azután igyekeztek is előteremteni a kívánt mennyiséget, mert ellenkező esetben a katonák mentek és kíméletlenül elvitték mindent.

A fogházban a testápolás és tisztálkodás már eleve is lehetetlen volt, mert a felszerelés a foglyok létszámának még tizedrészére sem volt elég. A foglyok maradt abban a ruházatban, ahogy éppen fogságba jutott. Mi szintén abban az alsóruhában maradtunk kb. két hónapig. Egyszer aztán a zárka összes foglyaitól elvették az alsóruhát és elvitték mosatni. Amint visszakaptuk, attól kezdve olyan sok lett a

csebb tanács, ha annak adója ellenkezőleg él és tesz. Sőt az ilyen nevelés a gyermek lelkébe a képmutatás és család mérgét csepegteti és azt bizonyítja előtte, hogy a jó tanítást nem kell komolyan venni. A veszekedő, civakodó házastársak, az apa vagy az anya, aki gyermekei előtt kétértelmű beszédet folytat, minden este szórakozni jár, reggel felé jön haza, az aya, aki mindennap kártyázni, szórakozni megy és legfőbb gondja, hogy a festékek és lakkok segítségével minél hosszabb ideig tartsa fenn drága ifjúságát, igazán nem állhat példaként gyermeke előtt. Végzetes következményekre vezethet a fiatalokkal való nemtörődés, illetve ezeknek kevésbé alkalmas vagy alkalmatlan egyénekre bízása. Ez leginkább a jómódúaknál vagy az inségeseknél fordul elő. Az iskola sokat tehet, de a szülői nevelést és gondos házi felügyeletet a legkitűnőbb iskola sem pótolhatja.

A fiatalokúak bírósága elé a kiskorúak legnagyobb része csavargás miatt kerül. Régebbi időkben, több egészen meglepően nagy és hosszú kóborlásokat tett fiatalokú került elénk. Talán érdekes lesz meghallgatni egy ilyen fiú vándorlását, aki néhány év előtt került hozzám.

Sápadt arcú, fekete, 15 éves fiút vezettek elé. Inkább vézna és az orvosi vizsgálat szerint szellemileg is kissé visszamaradt. Eleinte nehezen beszél, részben azért, mert jobban tud románul mint magyarul, részben, mert egy kis nyelvhibája is van. Később, bírói kérdésekre már könnyebben felel és lassan-lassan elibénk tárul a 15 éves fiú életének egy fejezete.

A szülői házból nevelkedett, román megszállott területen. Szüleinek kis földjük van, melyet nagyobb

gyermekeikkel együtt művelnek. Elemi iskoláit falujában végezte, azután másfél évig egy kovácsmesternél dolgozott. A mesterral összeveszvé, ott hagyta őt és miután szülei azért reá megharagudtak és nem akartak róla tudni, Nagyváradra szökött. Nagyváradon felült a vonatra és mint jegyenélküli utas az Oromániába utazó katonaság közé vegyülve, utazott Bukarestbe. Ott egy napig megpihent és ezután minden nagyobb nehézség nélkül egy tehervonaton deszkák közé elbújva Konstancába utazott. Konstancában 2 hétig egy teherhajón dolgozott, mint a kapitány inasa. A hajó néhány nap múlva felszedte horgonyait és Odesszába vitorlázott. Odesszában tulajdonképpen nem lett volna szabad kiszállnia, mert egyrészt nem volt útlevele, másrészt a hajó azonnal visszafordult. Ő azonban kíváncsi volt a városra, kiszállt és mire sétáját befejezte, hiába kereste már a hajót, az már elment. Az oroszok rövidesen elfogták és mint román állampolgárt, a legközelebbi hajóval visszaküldték Konstancába, ahol nyomban jelentkezett kapitányánál. Ez kijelentette neki, hogy most már nem használhatja, mert az ilyen viselkedéssel csak bajt okoz neki és 300 leit kezébe nyomva, elbocsátotta őt. A fiú ezután kinézett magának egy alkalmas tehervonatot és ott elbújva, jegyenélkül Aradra utazott. Itt a rendőrség elfogta és 4 napig az aradi várba zárta. Majd innen elbocsátva, átszökött a határon és feljött Budapestre. Itt egyideig dolgozott, majd elfogták és Biharkezesre vitték, ahol átadták a román hatóságoknak hazaszállítás végett. A románok azonban nem szállították haza, hanem elbocsátották. Alig telt el néhány nap, a fiú megint visszaszökött Magyarországra, feljött Budapestre, ahol munkát ke-

féreg, hogy a foglyok a padlón taposták szét. Januárban megsokalták ezt az állapotot és fertőtleníteni vittek bennünket. A fertőtlenítőben annyira összeégették a ruháinkat, hogy a jobb szövetek itatospapírként mentek széjjel. (Ezért, amidőn átadtak minket a határon, az orosz határőrparancsnok a mi határőreinktől kért egy nadrágot, hogy a bizottság meg ne lássa, amint engem alsónadrágban adnak vissza. Egyébként az átadás előtt már tataroztak bennünket, megborotváltak, melegvízben fürösztöttek és a nadvurnai helyőrség parancsnoka — kinek a határon való átadás végett lettünk átadva — nagy aggodalmát fejezte ki afelett, hogy hogyan nézünk ki és hogy sok minden hiányzik stb. A puskáink átadására vonatkozólag pedig azt mondotta az átadás-kor, hogy azokat azért nem tudja jelenleg átadni, mert őt az átadás-kor későn értesítették és így nem volt idejük a puskákat előkeresni, egyébként még az is akadály, hogy ő még csak most vette át Nadvurnát és így nem tudja, hogy az elődje mit csinált a puskáinkkal, azonban ő majd előkeresteti.)

A december közepétájon történt kihallgatásom alkalmával még egyszer és már csak nagyjában elmondatták velem, hogy hogyan és miért kerültünk a sztaniszlavai fogházba. Együttal megkérdezték, hogy akarok-e Oroszországban maradni. Mikor én arra azt feleltem, hogy nem, akkor az ügyész arról kezdett beszélni, hogy amit itt látok, azt nem kell alapul venni, mert ez egy megszállott terület, amit még hadszíntérnek lehet tekinteni. Azonban bent Oroszországban nagyon szép az élet, úgy, hogy még

Amerika sem áll ott, ahol ők, már ami a dolgozó osztály létét illeti. Náluk csak egy cél van: a dolgozó ember részére minél jobb életet biztosítani.

A járőrtársam ilyen irányú kihallgatása már jóval hamarabb megtörtént, melyben az a legérdekesebb, hogy amikor azt mondotta, hogy nem akar ott maradni, eleinte azzal ijesztgették, hogy nem lesz ajánlatos hazamenni, mert otthon agyonlövik. Erre járőrtársam azt felelte, hogy ő azért csak hazamegy. Mondották neki azt is, hogy ha ott marad, napi 25 rubelt fog kapni, válasszon magának valamilyen munkát, amihez ért és onnan is támogathatja szüleit.

Utoljára január közepe táján vezettek elő kihallgatásra. Ekkor már tolmács nem volt, egy fiatal ügyész volt jelen. Az ügyész csupán annyit kérdezett, hogy mikor fogtak el, és hogy akarok-e hazamenni. Mikor én azt mondtam, hogy akarok, akkor elémbé tett két negyedíves, ciril betűkkel megírt és kitöltött űrlapot és azt mondotta, hogy ha akarok, akkor azokat írjam alá. Az űrlapot aláírtam, azután visszakísértek a zárkába. Ugyanilyen űrlapot még aznap járőrtársammal is aláírtattak. Csak azután kezdtünk arra gondolni, hogy az űrlapok az ottmaradásról szóltak és azután már csak Szibéria következhetik. Bár már ez sem fájt, lényeg az volt, hogy csak a zárkából kiszabaduljunk, ha bárhova visznek is.

1940 január 17-én egy katona beszólt a zárkába és a kettőnk nevét kérdezte. (Forró, Cseri jé?) Mi rögtön jelentkeztünk, mire azt mondotta, hogy vegyük magunkhoz minden ruházatunkat és menjünk

resve, el is helyezték őt egy gátörhöz vidékre. Itt egy hónapig dolgozott, de egy hó után a gátör elbocsátotta. A fiú nem akart elmenni, mire a gátör avval fenyegette meg, hogyha nem megy el szép szerivel, a vízbe dobja. Néhány vidéki városban próbálkozott még a fiú neki megfelelő munkát keresni és miután ez nem sikerült, feljött Budapestre azzal a szándékkal, hogy Délamerikába fog utazni Hamburgon át. Kiment egy este a keleti pályaudvarra tanulmányozni a menetrendet. Csakhamar megtalálta a hamburgi vonatot. Óvatosan az egyik koci alá bujt, ráfeküdt az egyik tengelyre és 26 órai utazás után szerencsésen megérkezett Hamburgba. Pontosan el tudta mondani, mikor indult, mikor volt Prágában, mikor érkezett Berlinbe, mikor Hamburgba, hogyan vigyázott a nagyobb állomásokon, amikor a tengelyeket kalapáccsal ütögetik; ilyenkor ő leszállt a tengelyről és az akkumulátor mögé bújt; majd elmondta, hogy Hamburgba érkezve, sapkáját mélyen szemébe húzta, nehogy kormos arca feltűnjön és a vasúti személyzet figyelmének kikerülésével, hogy jutott ki a pályaudvarról. Arra a kérdésre, nem volt-e túlságosan kényelmetlen az utazás, azt felelte, hogy csak a kanyarulatoknál volt kellemetlen a helyzete, mert ilyenkor a fűtőcső mindig hozzávágódott. Mielőtt beszállt a vonatba, jól bevacsorázott. Útközben nem evett egy harapást sem. Hamburgba megérkezve, másnap reggel kiment a kikötőbe, ott a Prim nevű hajót kereste, mert úgy hallotta még Pesten, hogy ez megy Délamerikába.

Amint ott őgylgett, egyszerre magyar beszédet hallott. Két magyar utas sétált a hajó előtt. Be-

vele. Erre a lengyelek és még az ukránok is, akik egyébként ellenszenvvel viseltettek velünk szemben, óriási lelkesedéssel mondták, hogy megyünk haza. A lelkesedés azért volt olyan nagy, mert már a gyakorlatból tudtuk, hogy akit negyedíves papírral kerestek, az kihallgatásra ment, akit pedig egy nagy névsorral kerestek, az szállítmányba ment, akit pedig egyszerű papírszelettel, az valószínű haza ment. Nekünk még papírszeletet sem hoztak, ezért a lengyel és ukrán fogolytársaink biztosra vették, hogy hazamegyünk. Levittek bennünket egy magasföldszinti irodahelyiségbe, ott a még meglevő tárgyainkat hosszú és nagy hajsza után előtalálták, felismerés végett bemutatatták és átadták. A fogház udvarán levő rengeteg kéttonnás tehergépkocsik egyikére felültettek. A tehergépkocsiban ponyva volt, mi a ponyva egyik részére ültünk, a ponyva másik részét ránk hajtották, a ránk hajtott ponyva végére és szélére pedig a katonák ráálltak és ráültek. Így utaztunk Sztaniszlavától Nadvurnáig. A tehergépkocsiról semmit nem láthattunk. Amikor a gépkocsira ültettek, azt mondták, hogy betakarnak bennünket, mert hideg van...

Nadvurnára érve, átadtak bennünket ott, ahol 1939 október 1-én bezártak.

Másnap megfürösztöttek, kissé megtataroztak, az átadó tiszt az irodájába magához kísértetett, megkérdezte, hogy nincs-e valami bajunk, nem hiányzik-e valami stb. Én egyes, feltűnőbb tárgyaim hiányáról említést tettem és a puskákat kértem. Hiába... Csak ígéretet kaptam. Azután egy tehergépkocsira ültettek, „gondosan“ betakartak és nemsokára a magyar bizottság elnökének átadtak bennünket.

Hála Istennek!

szédbe elegyedve velük, az egyiktől 3 márkát kapott. Ebből élt 2 napig. Harmadnap megtalálta a Délamerikába induló hajót. Már egészen közel voltam a „kerítéshez“ — mondja — és el is határoztam, hogy no, most beugrom és a kazánál majd el is rejtőzöm, amikor egy ember vállamra tette kezét. Rendőr volt ez, aki bevitt a kapitányságra. Ott csakhamar előkerült egy magyarul tudó ember, akivel átküldték a fiút a román konzulhoz. Miután azonban a román konzul nem akart róla tudni, a magyar konzulhoz vitték, aki kényszer útlevelet adott neki. Így került Prágába. Prágában kiszállt, mert emlékezett arra, hogy egy cseh barátja azt mondta neki, Prága szép város és ott munka is van. Körülnézett és csakhamar talált is foglalkozást egy építkezésnél. Két hétig dolgozott ott zavartalanul, de amikor a harmadik hét elején este az utcán sétált és nézte a kirakatokat, megszólította őt egy fiú csehül, mire ő magyarul felelt. A cseh fiú úgy látszik felhívta rá a rendőr figyelmét, mert alig ment tovább pár lépést, amikor a rendőr utána jött és azt mondta neki:

— Co! — Ő nem ellenkezett és követte a rendőrt. Az ottani rendőrségre erősen panaszkodott a fiatalok, mert alig adtak neki enni, sőt meg is pofozták, mert cseh katonaszökevénynek nézték, aminek oka szerinte az lehetett, hogy rajta egy jó meleg cseh katonai blúz volt, melyet néhány nap előtt vásárolt. A prágai rendőrség az eljárás lefolytatása után Pozsonyba toloncolta, ahol főleg az tűnt fel neki, hogy az a rendőr, aki először vette őt pártfogásába, végig vele foglalkozott és ő ültette fel a vonatra. A fiú útközben a határ után Oroszváron leszállt a vonatról, állítólag eltévedt, de 2 nap múlva már Budapestre került, ahol elfogták és a fiúotthonba utalták.

Mikor elem került, kínáltam neki, hogy bukaresti bírótársam, akit személyesen ismerek, közbenjárására bejuttatom őt, mint román alattvalót, a konstanzei hajóinas iskolába. A fiú azonban ezt az ajánlatomat köszönettel visszautasította és kért, hogy vagy cséplőgépetetőnek, vagy autószerelőnek, vagy lakatosnak helyezzem el, de ne vidékre, hanem csak Budapestre, mert ez a legszebb város. A fiú ünnepélyes ígéretet tett, hogyha elhelyezem, nem fog becsapni és nagyon meg fogja magát becsülni.

Talán nem lesz érdektelen a csavargás kapesán felemlíteni, hogy a mai időkben több gyermek szökik el otthonról a vizsgák idején, mint régebben. Itt nem az iskola a hibás. Az eltűnések oka nem a szülők túlszigorúságában található, mert kevés kivételtől eltekintve, a mai szülő sokkal enyhébb, sőt puhább, mint a régi. Az okot én itt a gyermekek túlérzékenységében látom. Némely mai gyerekekre egy keményebb szó, vagy egy kis igazságtalanság mélyebb benyomást tesz, mint régen a legerősebb fenyték. A múlt évben előfordult, hogy egy leány középiskola tanárnője a félévi bizonyítvány kiosztása után telefonon felhívott és bejelentette, hogy egy 15 éves növendékiük megbukott. Jelentette egyben, hogy a leány nem mer hazamenni, mert apja előző este kijelentette, hogy ha másnap rossz bizo-

Kormányzó Úr Ö Főméltósága a Szent István napi körmenetben.

nyitványt hoz haza, agyonüti. A leány nem mer hazamenni és az iskola sem meri hazaküldeni. Miután megállapítottam, hogy az apja fogházör, fogtam a kalapomat és személyesen kerestem fel a szigorú szülőt. Rövid beszélgetés után sikerült a valóban dühös apát lecsillapítani és tőle biztosítékot kapni arra vonatkozólag, hogy a megbukott leányt nem fogja agyonütni, sőt meg sem fogja verni. Ezután telefonáltam az iskolába, ahonnan a leányt hazakísérték, ahol bántódása nem lett.

A gyermeköngyilkosságok ma már szerencsére ritkák. Csodálatos, hogy a legtöbb esetben, az ok egészen csekély. Lopás után félelem a veréstől, valamely kívánt dolog meg nem kapása, sőt képzelt sérelmek, szégyen és szerelem. Néha ijesztés is. Volt előttem évek előtt egy 10 éves kislány, akivel a túlengedékeny, fegyelmezésre képtelen, idős szülők nem bírtak. Egy napon a gyermek a kutya szíjával felakasztotta magát az ajtó kilincseire. Szerencsére észrevették és levágták. A kislány igen szelíd képű és minden rosszaságát nyugodtan, készségesen és nagyon udvariasan mondta el. Öngyilkossági kísérletről mint valami jelentéktelen dologról beszélt. Arra a kérdésre, miért akart meghalni, elmondta, hogy anyja nem akarta neki megengedni, hogy sétálni menjen, ezért nem érdemes élni.

Az is előfordult, hogy egy fiatal lánynak barát-nője, ki reménytelenül szerelmes, annyit beszélt a „megváltó szép“ halálról, hogy az valósággal megtetszett neki. Noha semmi különös oka nem volt, ez a leány öngyilkossági kísérletet követett el.

Vannak azonban öngyilkossági kísérletek, amelyek nem komolyak. Ilyen a „kis“ Rózi esete, aki mielőtt a Dunába akarta volna magát befulladásztani, levetette harisnyáját és cipőjét, óvatosan körülnézett és csak miután látta, hogy észrevették, ment beljebb a Dunába. Persze rögtön utána mentek és kihúzták.

Mulatságos a „kis“ Mária esete. 13 éves kis haszontalan lurkó. Igen derék nevelő szülei voltak. Sok rossz fát tett a tűzre, nagyon szeretett lopni és miután utoljára lopott, elszökött otthonról és a nevelő szüleinek a következő levelet írta: Kedves néni és bácsi! Mire ezeket a sorokat megkapják, addigra már nem leszek. Meggyóntam és áldoztam, tiszta szívvel és lélekkel fogok az Úr Jézus trónja elé állni. Rettenő szégyen és lelkifurdalás visz a végzetre. Amit a földön elvittem, azt a másvilágon pótolni fogom. Szóval, csak bocsánatot akarok kérni. Úgy tudom, ha az Isten megbocsát a tékozlónak, akkor a néni is meg fog bocsátani nekem. Hogy hogy fogok meghalni, majd olvassák az ujságban.

Ennek a kislánynak esze ágában sem volt meghalni.

Előfordul olyan eset is, amikor kint a világban élő fiataloktól mindenki azt hiszi, hogy rendes és csak azután derül ki, milyen súlyos lelkibeteg, amikor hozzánk kerül. Egy igen érdekes esetet fogok elmondani erről.

A Tisza melletti egyik kis városban élt a testileg kitűnően fejlett, erőteljes alkatú, igen nyugodt tekintetű, halk szavú, illedelmes megjelenésű Kovács János, aki ott özvegy édesanyja kis vendéglőjében dolgozott. Azért nevezem Kovács Jánosnak, mert nem így hívják. Apja néhány év előtt vérmérgezésben halt el, különben egészséges volt, egyik nagybátyja elmebetegségben halt meg. Nagyszülei 70 éven felüli korban haltak el. Két nővére közül az egyik normális, a másik ideggyenge, ingerült és búskomorságra hajló. Elemi iskoláinak elvégzése után egy évig a helybeli gimnáziumba járt, ahol azonban megbukott. Anyja ezután kivette a gimnáziumból és beadta tanoncának egy fűszereshez. Innen használhatatlansága, főleg feledékenysége miatt, csakhamar elbocsátották. Még egy pár helyen próbálkozott, de hiába, mert mindenütt elküldték, említett hibái miatt. Így vette azután magához a vendéglőbe édesanyja. Kovács János semmi iránt sem érdeklődött. Néha órák hosszat bámult a levegőbe és ült tétlenül. Szeretett biciklizni s ilyenkor nagyon gyorsan hajtotta gépét. Állatokat, különösen macskákat kintzott. Édesanyját szerette, apját, aki anyjától elvált, nem szerette, vele hidegen viselkedett. Mostoha apját tisztelte. Anyja szerint 10 éves koráig jól viselte magát, ezután kezdett haszontalankodni. Munkaadói eltérően nyilatkoztak róla. Egyik dícséri, mint ügyes szolgálatkész fiút, aki azonban mégis megbízhatatlan volt, a többi használhatatlannak mondja. Ismerőse volt egy 18 éves cselédleány, akihez azonban semmi közelebbi kapcsolat nem fűzte. Ezzel a leánnyal vasárnap délután sétálgatott. Így történt ez azon a vasárnapon is, amikor ez a leány a Tisza vizében lelte halálát. A nyomozás kiderítette, hogy noha a fiú a leánnyal az esti órákban együtt sétált, 10 órakor már otthon volt, a leányt pedig éjfél után egyedül, az eső miatt egy kapualjba húzódva látta egy megbízható tanu, aki beszélt is a leánnyal. Harmadnap reggel a leány hulláját kifogták a Tiszából, hazaszállították és mint öngyilkost el is temették. A temetésen a fiatalkorú is részt vett.

A temetés után a fiú igen nyugtalan lett. Almaiban folyton látta a leányt, aki késsel a kezében üldözte őt. Ilyenkor Kovács János felijedt és nem tudott tovább aludni. Néhány hét múlva a fiú, aki, mint később látni fogjuk, abban a hiszemben volt, hogy a leányt ő dobta be a Tiszába, anélkül, hogy erről valakinek szólt volna, elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Öngyilkosságát úgy akarta elkövetni, hogy a Tisza hídjára ment fel, ahonnan a leány a vízbe ugrott és a hídon lévő vasúti sínekre feküdt, várva a vonatot. Ezt az öngyilkossági szándékát azonban egy éber vasúti őr megghusította. Amikor megkérdezték őt, hogy miért akart öngyilkos lenni, azt adta elő, hogy a napokban fél fülle hallotta a piacon, hogy két asszony mellette elmenve azt suttogta: Ez az, aki a Rózsit a Tiszába ölte.

(Folytatjuk.)

Megjelent a csendőr-Btk. III. kötete. (Kihágások.)

„A magyar büntetőjog gyakorlati kézikönyve a m. kir. csendőrség számára” című munkát nem kell olvasóink előtt ismertetnünk. Négy éve, amióta az első két kötete megjelent, nélkülözhetetlen tansegédletévé és kézikönyvévé vált az egész csendőrségnek. Igen sikerült összeállítása, kimerítő tartalma, könnyen megérthető, gördülékeny nyelvezete, jól áttekinthető anyagbeosztása és kifogástalan nyomdai előállítás folytán az általános jogi szakirodalom is méltó helyére sorolja. Dícséretre válik a szerzőnek, hogy a munkát — jóllehet kifejezetten a csendőrség számára készült — az igazságügyminiszter úr az összes kir. ügyészségeknek, a honvédelmi miniszter úr a honvéd bíróságoknak és ügyészségeknek, a pénzügyminiszter úr pedig a határőr tiszti parancsnokságoknak megrendelte és a m. kir. rendőrségnél is közkezen forog.

A szerzők az eredeti tervüket, hogy t. i. a polgári és katonai anyagi és alaki büntetőjogot tárgyaló első két kötetet a kihágási jogszabályokat felölelő további kötetekkel fogják folytatni, a közbejött események miatt csak most tudták megvalósítani. Szeptember 1-én megjelent a munka harmadik kötete, amely a kihágási büntetőtörvénykönyvet, valamint a kihágást megállapító mindazokat a törvényeket és miniszteri rendeleteket tartalmazza, amelyek a Kbt. fejezeteinek tárgykörébe beilleszthetők.

Ha a munka első két kötetéről azt állapítjuk meg, hogy a csendőrnek ma már nélkülözhetetlen segédkönyvei, még inkább ezt kell mondanunk a harmadik kötetéről, mert a csendőr közbiztonsági szolgálati tevékenységének súlya a dolog természete szerint nem büntettek és vétségek, hanem kihágások nyomozására és feljelentésére esik. Hogy milyen régi közszükségletet elégít ki a most megjelent kötet, azt többek között a hozzánk érkezett számos levél is bizonyítja, amelyben olvasóink a kötet megjelenésének időpontját tudakolták.

Kihágási joganyagunk ma általában túlszövevényesnek és nehezen áttekinthetőnek látszik. A most megjelent kötet meggyőző arról, hogy az anyag terjedelmes ugyan, de nem áttekinthetetlen, csak szakavatott kézzel kell hozzányulni. Kiderül, hogy sok minden egyszerre világossá és megérthetővé válik, csak világosan és érhetően kell megírni és rendszerbe foglalni.

A kötet szerzői: Pinczés Zoltán ezredes — aki egyúttal a munka szerkesztője, felelős kiadója és irányítója is —, dr. Miskolczi Agost koronaügyész-helyettes és dr. tusnádi Élthes Gyula, a Kihágási Tanács bírása, egyetemi magántanár ezt a feladatot kiválóan megoldották. Nem is szorosan vett kihágási tansegédletet, mint inkább kihágási lexikont adnak a csendőr kezébe, amelyben mindent megtalál,

Ki tudta?

A dopolavoro olasz intézmény, szözszerinti fordításban = a munka után, célja pedig a néprétegek általános jóléti igényeinek és testi-lelki felüdülésének előmozdítása. Népművelés és népgondozás tehát, megbízható, megelégedett állampolgárok nevelése, azok munkaképességének és munkakészségének növelése.

Augusztus 20-án volt a Ludovika Akadémián az új hadnagyok avatása.
Ezuttal — első ízben — a csendőrséghez is felavattak 15 hadnagyot.

amire akár gyakorlati alkalmazás szempontjából, akár pedig elméleti önképzése céljára szüksége lehet. Nem egyszerű törvény- és rendeletgyűjteményt adnak, hanem mindennek csak a csendőr szempontjából fontos lényegét; csak a legfontosabb jogszabályokat, mondjuk, az alapvető rendelkezéseket közlik szószerint: egyébként ott, ahol elégnek találják, csak a jogszabály lényegét, sokszor csak néhány sornyi kivonatát ismertetik, mindenikből annyit, amennyit a csendőrnek elég tudnia. Ez persze sokkal nagyobb munka, mint a jogszabályok egyszerű összegyűjtése és kinyomatása, de ennek a munkátöbbletnek bőséges ellenértéke az a jelentős munkamegtakarítás, aminek a könyv használói: a csendőrök fogják majd jelentős hasznát és könnyebbségét tapasztalni.

A törvényeknek és miniszteri rendeleteknek tárgykörök szerint történt csoportosítása nagyon megkönnyíti a csendőr számára a könyv használatát, mert az egyes címek alatt mindent együtt talál, ami az illető tárgykörre vonatkozóan 1867-től 1941 augusztus 1-éig megjelent és hatályban van; aki ezeket átlapozza, bizonyos lehet benne, hogy egyetlen jogszabály sem kerülhetett el a figyelmét, mert a gyűjtemény, amit a szerzők nyújtanak, gondosan teljes. Ha pedig egy későbbi jogszabály valamelyik előző jogszabály egyes részeit hatályon kívül helyezte vagy módosította, a kettőt nem külön-külön

közzik, hanem egybedolgozták, vagyis az előző jogszabályt már az újabb szöveggel közlik, lábjegyzetben pedig megjegyzik, hogy a szövegváltoztatás milyen újabb rendelkezés alapján történt. Aki sokat foglalkozik kihágási ügyekkel, sokszor van kétségben afelől, hogy az a törvény, de különösen rendelet, amelyet megtalált, érvényben van-e még, illetőleg, hogy nem módosította-e azt valamelyik később megjelent törvény vagy rendelet; a szerzők most minden ilyen kétséget eloszlatnak azáltal, hogy ezt az összerakást és összeszövegezést is elvégezték.

Az egyes fejezetekhez — elsősorban az oktatók számára — írt fejezetismertetések, valamint a magyarázatok kerülnek minden felesleges és csak jogászok számára való elméleti fejtegetést; kizárólag gyakorlati útmutatásokat adnak, amelyek a csendőrségi szolgálat minden legkisebb részletének tökéletes ismerete mellett erős gyakorlati érzékről tanuskodnak anélkül, hogy viszont jogi szempontból hiányosak lennének. Eppen ez az, amit nem könnyű eltalálni, de amit a szerzők, mint az eddigi kötetek-

Ki tudja?

Mi az oka annak, hogy a repülőgépmotor zaját egyszer erősebben, egyszer gyengébben, sokszor egyáltalán nem halljuk?

ben, a harmadikban is nagy hozzáértéssel megoldottak.

Külön ki kell emelnünk a munkának ugyan csak technikai, de mégis igen fontos előnyét: a kiváló tárgy-, törvény- és számmutatót, amelyek segítségével mindent gyorsan és könnyen meg lehet találni. Aki csak valamennyire is megszokja a könyv rendszerét és beosztását, sok időtrábló keresgéléstől kíméli meg magát.

Mert az természetesen okvetlenül szükséges, hogy a csendőr a könyv rendszerét és beosztását jól ismerje. Ma már — írják a szerzők — a kihágási joganyagnak a csendőr számára szükséges terjedelme is olyan nagy, hogy az egészet nem lehet emlékezetből tudni. Okvetlenül szükséges azonban, hogy a csendőrnek jó áttekintése legyen az anyag felett. Tudnia kell pl., hogy milyen fejezetekre oszlik a Kbt.; mit ölelnek fel az egyes fejezetek és hogy egy bizonyos rendelkezést a tárgya szerint melyik fejezetben és cím alatt lehet megtalálni. Forgassa tehát a csendőr minél gyakrabban a tartalomjegyzéket; véssé emlékezetébe az egyes fejezetek címeit és alcímeit és igyekezzék, legalább eleinte, mindent tárgymutató nélkül, csupán a tartalomjegyzék segítségével megtalálni. Ez az általános tájékozottság, a könyv szorgalmas olvasgatásával párosulva, feltétlenül nyújt majd annyi részletismeretet is, amennyire szüksége van ahhoz, hogy egy cselekményről vagy mulasztásról akkor is meg tudja állapítani, hogy kihágás-e vagy sem, ha a vonatkozó jogszabályt emlékezetből elmondani nem tudja is.

A szerzők nem tudták a teljes kihágási joganyagot egy kötetbe foglalni. Ez csak úgy lett volna lehetséges, ha a jogszabályok jórésztét kihagyják, takarékoskodnak a magyarázattal, a kinyomatás pedig apró, szemrontó betűvel történt volna. Ez azonban érezhető hátránya lett volna az egész munkának, főként azért, mert ez a könyv az őrsök egyedurú kézikönyve és forrásmunkája; amit ebben nem találnak meg, azt jórészt alkalmazni és végrehajtani sem tudják, mert a különböző időben és helyeken, szétszórtan megjelent jogszabályok felett nincs áttekintésük, arra pedig, hogy azt minden csendőr a maga számára összegyűjtse, előjegyezze, vagy rendszerbe foglalja, sem ideje, sem lehetősége nincsen. Tárgyi szempontból is helyes tehát az anyagnak olyan módon történt kettéosztása, hogy a harmadik kötet a Kbt.-t és az ezzel kapcsolatos törvényeket és rendeleteket, a negyedik kötet pedig — amely előreláthatóan az 1942. év elején fog megjelenni —, a többi kihágási jogszabályt tartalmazza. A két kötet együttvéve a magyar kihágási joganyagnak olyan teljes és főként gyakorlati gyűjteménye lesz, amelyet a maga nemében egyedülállónak mondhatunk.

Meg kell említenünk végül a 882 oldalnyi kötet elsőrangú nyomdai előállítását, amely a **Stádium nyomdát** dicséri. Helyeseljük, hogy a kötetet a közben történt jelentős áremelkedések ellenére is az eddigi kötetek eredeti árértékért szállítja.

AZ 1942. ÉVI CSENDŐR NAPTÁR

és zsebkönyvecske összeállításában vegyen részt Ön is. Feleljen tehát az augusztus 15-i számunk 536. oldalán közölt kérdésünkre.

Elhelyezési ügyek.

Részlet a CSENDŐRSÉGI LAPOK ajándék könyvtárának 8. kötetéből.

A csendőrörsök elhelyezésére szolgáló épületek lehetnek:

- kincstári laktanyák és
- bérelt laktanyák.

A kincstári laktanyák az államkincstár tulajdonát képező épületek, a bérelt laktanyák közületektől, vagy magánosoktól bérelt épületek

Az őrs elhelyezéséről való gondoskodás az osztályparancsnokság feladatköréhez tartozik, ezért elhelyezési kérdésekkel kapcsolatos mindennemű előterjesztést szolgálati úton az osztályparancsnoksághoz kell intézni.

A) Kincstári laktanyák.

A kincstári laktanyák után a m. kir. kincstár a községi adókat és a közüzemi díjakat éppen úgy megfizetni tartozik, mint más ingatlanulajdonos. Csendőrségi elhelyezési célokat szolgáló épületek adója a csendőrségi javadalmozást terheli és azokat a gazdasági hivatal számolja el. Az őrsnek e tekintetben más tennivalója nincs, mint csupán az, hogy a kivetett adókat, stb. feltüntető adóíveket — melyeket az adóügyi hatóság többnyire az őrsnek kézbesíti ki — a gazdasági hivatalhoz felterjeszti. A továbbiakban a gazdasági hivatal fog intézkedni.

A kincstári laktanyaépületek tatarozásával kapcsolatban már több tennivaló hárul az őrsparancsnokra. **Őrslaktanyák tatarozása** a következőképpen történik:

Az őrsparancsnok kb. minden év február elején szemügyre veszi a laktanyát és megállapítja, hogy milyen helyreállítások végrehajtása lenne szükséges. Erről feljegyzést készít s — ha szükséges — helybeli szakértő véleményét is kikéri. A tatarozásra vonatkozó véleményét az őrsre kiszálló szakasparancsnoknak jelenti, s azután a szakasparancsnokból, az őrsparancsnokból, az őrsre beosztott egyik csendőrből és két szakértő mesteremberből álló bizottság a helyszínen felveszi a tatarozások szükségességét igazoló *jegyzőkönyvet*. A jegyzőkönyvet oly időpontban kell felvenni, hogy az — a kerületi parancsnokságok által kiadott Beadványi Lajstrom szerint, illetve az e tárgyban minden évben kiadott osztályparancsban — előírt határidőre előterjeszthető legyen.

A belügyminiszter úr — tekintettel a megszükkített hitelkeretekre — csak olyan helyreállításokat engedélyez, amelyek elhalasztása az épületben elhelyezettek egészségét, vagy az épület állagát veszélyeztetné. Hogy milyen helyreállításokat vehet fel az őrs a jegyzőkönyvbe, azt — általánosságban — a jegyzőkönyvek felvételére vonatkozó osztályparancs minden évben közli az őrssel.

A jegyzőkönyvben tehát csak azoknak a hiányoknak az elosztását lehet javasolni, melyek halaszthatatlanok és amelyek nem állnak ellentétben az e tárgyban kiadott rendelkezésekkel. A jegyzőkönyvben feltétlenül nyilatkoznia kell arra vonatkozólag, hogy mi a hiányok keletkezésének oka (pld. a rendes használat és az idő befolyása).

A jegyzőkönyvben a hiányokat és azok helyreállítási munkáit arabs számozással kell pontokba foglalni, az egyes pontokon belül külön bekezdésként felsorolni a szakmáknévi munkákat.

A jegyzőkönyv mellékletei a helyreállításokra vonatkozó árajánlatok lesznek. Minden helyreállítási munkálathoz szakmáként 5 szakmabeli vállalkozótól

kell lehetőleg azonos szöveggel szerkesztett árajánlatot beszerezni, amennyiben ennek nincs akadálya. Ha az őrsállomáson nincs 5 szakmabeli vállalkozó, akkor elvül szolgáljon, hogy a 100 pengőn felüli munkálatokhoz, vagy beszerzésekhez az őrsnek legalább 3—3 árajánlatot kell beszerezni és ennél kevesebb árajánlat csatolásának csak akkor lehet helye, ha három ajánlattevő sem akadt. Az esetben, ha az őrs nem tud csatolni a jegyzőkönyvhöz kellő számú ajánlatot, ennek okát a felterjesztésben jelteni kell. Minden egyes vállalkozó iparigazolványát le kell másolni és mint hitelesített másolatot az ajánlathoz csatolni.

A beszerzett összes árajánlatokat a jegyzőkönyvhöz kell csatolni, egész ívre szerkesztett költségkimutatásba foglalva, de a költségösszeg feltüntetésére szolgáló rovatba csak a szakmánkénti munkálatok (kőműves, ács, lakatos stb.) legutányosabb árajánlatának összegét kell bevezetni. A jegyzőkönyv és a költségkimutatás számozása egyezzen.

A jegyzőkönyvet az árajánlatokkal és költségkimutatással együtt az előírt határidőre az osztályparancsnoksághoz kell felterjeszteni.

A helyreállításokat a belügyminiszter úr engedélyezi, melynek megtörténtéről az osztályparancsnokság fogja értesíteni az őrsöt és egyúttal részletes utasítást fog adni a vállalkozóknak odaítélt munkálatok ellenőrzésére és felülvizsgálatára vonatkozólag. Nagyobb helyreállítási munkálatok felülvizsgálatát az utófelülvizsgálat — az osztályparancsnokság intézkedése alapján — az illetékes államépítészeti hivatal szakközei végzik.

A vállalkozónak járó kereseti összegeket a gazdasági hivatal fogja kiutalni.

Hasonló az eljárás azoknál a bérelt laktanyáknál, ahol a szerződés értelmében a helyreállítási és tatarozási költségeket a bérlő kincstárnak kell viselni.

Ott, ahol az őrsön kívül a laktanyában még szárnyparancsnokság is van elhelyezve, a kincstári laktanya helyreállítására vonatkozó jegyzőkönyv felvételénél, mint a bizottság harmadik tagja szerepel az őrsparancsnok, a szárny- és a szakaszparancsnokok mellett.

Kincstári laktanyák *kéménysepreztési díjait* a kéményseprőmesternek az őrs által felterjesztett nyugtája, illetve az adóívnek a kéménysepreztési díjakra vonatkozó adatai alapján a gazdasági hivatal számolja el a javadalmazás terhére. Kályhák, füstcsövek, takaréktűzhelyek tisztítási költségeit nem a javadalmazás fedezi, hanem azok, akik ezeket használják, tehát a közzgazdálkodás, illetve a nők.

Kincstári laktanyák *ürgödör (pöcegödör) tisztogatásának* szükségességét az őrs az osztályparancsnokságnak jelenti be. Csatolni kell a jelentéshez a tisztogatás szükségessége tárgyában felvett bizottsági jegyzőkönyvet (a bizottság tagjai: az őrsparancsnok és két csendőr), a tisztogatásra vállalkozó egyén ajánlatát, melyet a helyhatósággal kell záradékolni az ajánlati ár jutányosságára nézve. A jegyzőkönyvben kifejezést kell adni annak is, hogy az ürgödör mikor volt utoljára tisztítva. Engedélyezés után a tisztogatási költséget — a vállalkozó nyugtája alapján — a gazdasági hivatal számolja el a javadalmazás terhére.

B) Bérelt laktanyák.

Bérelt őrsraktanyák ügyeit a bérbevételi eljárás kezdetétől egészen a bérletek felmondásáig az osztályparancsnokság intézi, az őrsnek mégis szerepe van egyes intézkedések végrehajtásánál s ezért az őrspar-

rancsnoknak ismernie kell a laktanyabérleti ügyekben követendő eljárást.

Új bérlet megkötése *őrsraktanyáknál* a következőképpen történik:

A régi laktanyaépületre vonatkozó bérleti szerződés lejárt előtt — feltéve, hogy a régi épület nem felel meg az őrs céljainak — az őrs az osztályparancsnokság parancsa alapján megkezdi puhatolását új laktanya után.

Akkor, ha nem látszik kívánatosnak az, hogy a régi bérleti szerződés a bérlet lejárt után meg legyen hosszabbítva, az őrsparancsnok már a bérlet utolsó éveiben kezdjen érdeklődni új és az őrs céljainak megfelelő épület után. Új laktanya utáni puhatolásnál az őrsparancsnok vesse latba helyi és személyi ismereteit.

Ajánlattétel esetén az őrsparancsnok vegye szemügyre az épületet és állapítsa meg, hogy a megtekintett épület mennyiben felel meg — illetve átalakítás után mennyiben fog megfelelni — az őrs céljainak.

A legénység kényelmes elhelyezésén felül figyelemmel kell lennie az őrsraktanyákkal szemben támasztott egyéb kívánalmakra is.

Minden laktanyában legalább egy női altiszti lakásnak kell lenni. Az épület száraz, egészséges és csinos külsejű legyen; a bejárat ne a konyhán keresztül, hanem lehetőleg előterekből vezessen a szobákba. Az őrsiroda elhelyezésének olyannak kell lenni, hogy a laktanyákba belépők azt keresgélés — és a legénységi szobákban való áthaladás — nélkül elérhessék. Legyen a legénységnek külön mosdóhelyisége és az őrs szakácsnőjének külön szobája, vagy hálófülkéje. A nők és nőtlenek minden lakrésze és mellékhelyisége (padlás, pince, ólak, udvar, kert is) el legyen egymástól különítve. Az udvar tágas és a gyakorlatozásra is alkalmas legyen. A laktanyaépületet olyan kerítés fogja körül, mely megátolja a kívülről való betekintést. A laktanyához konyhakert tartozzék. A szemétdödör legyen kifalazva és — ha nincs vízvezeték — az udvaron legyen jó ivóvizet tartalmazó kút. Az ablakon vászonfüggönyöknek, vagy ablaktábláknak kell lenni, a kályhák pedig magyar szénrel fűthetők legyenek. (Ott, ahol bőven áll rendelkezésre tűzifa és ez olcsóbb, mint a szén, a meglévő fatüzelésű kályhák átalakításától a bérbevevő csendőrség eltekint.) Az élés- és fászkamrákon kívül feltétlenül legyen a laktanyában bőrdőskamra és lehetőleg kerékpárkamra, valamint mosókonyha is. Ha villanyvilágítás van a községben, úgy feltétlenül legyen villanyvilágítás a laktanyában is. Minden őrsraktanya kapuján — többnyire a kapuhoz legközelebb eső legénységi szobába vezető — huzalos vagy villamoscsengőnek kell lenni. A laktanyaépület főhomlokzatán zászlótartó-szerkezetnek kell lenni. A laktanyának kifogástalan légoltalmi elsötétítési berendezése legyen.

Tekintettel kell lenni arra is, hogy a község melyik részén van a felajánlott épület. Kocsmák, cselédházak, istállók közelében ne legyen, hanem lehetőleg a község központi, jól megközelíthető részén feküdjék.

Ezeknek a kívánalmaknak az elérésére törekedni kell, de természetesen, ha a felajánlott épületeknél ezek — még átalakítás után sem — volnának teljes egészében elérhetők, az még nem jelenti azt, hogy az épület laktanya céljaira nem jöhet számításba. Az őrsparancsnok a puhatolás során felajánlott épületekről tegyen kimerítő jelentést az osztályparancsnokságnak. Ugyanekkor jelentse az ajánlattevő bérleti feltételeit, vagyis azt, hogy az épület tulajdonosa milyen időtar-

tamra s milyen évi bér ellenében és milyen átalakítást, tatarozási munkálatok vállalása mellett hajlandó az épületet bérbeadni.

Ha komoly ajánlattevő akad, azt tájékoztatni kell a kincstár bérbevételi feltételeiről. Ilyenkor meg kell mutatni az ajánlattevőnek az érvényben levő szerződésnek az őrsön lévő másolatát, ezenkívül pedig hangsúlyozni kell a következőket:

a) Laktanya céljaira szolgáló épületet a kincstár 3—6, de legfeljebb 10 évi időtartamra bérel ki, mely idő alatt a tulajdonos nem mondhat fel, ellenben a kincstárnak jogában áll a bérletet 3 havi előzetes felmondás után megszüntetni.

Mivel a legtöbb laktanyatulajdonos idegenkedik ettől a feltételtől, az őrsparancsnok magyarázza meg, hogy ez általános feltétel, mely minden laktanyabérleti szerződésben benne van, aminek elvi okai vannak. Ha a kincstár nem kötné ezt ki, akkor — például — az esetleges átszervezésekkel járó őrsfelállítások, felosztások, illetve őrsáthelyezések a bérleti szerződésekben foglalt megkötések miatt nem volnának végrehajthatók. A kincstár tehát a felmondások tekintetében szabad kezet biztosít magának, de nyugtassa meg az őrsparancsnok az aggodalmaskodó ajánlattevőt, hogy szerződésszerű kötelezettségének eleget tevő laktanyatulajdonosnak a szerződés felbontásától nem kell tartania, mert a csendőrség e szerződésben biztosított jogaival vissza nem él.

b) Laktanyabér gyanánt a kincstár a helyben szokásos béreket fizeti.

Sok őrsparancsnok — igen helytelenül — még mindig úgy tájékoztatja az ajánlattevőt, hogy a csendőrségnél „szabványos” bérek vannak, sőt ezt a bért már a tárgyalások kezdetén mintegy felajánlja az épület tulajdonosának. *Szabványos bérek a csendőrségnél nincsenek, csupán alapbérek vannak!* Ez nagy különbség, mert az alapbérekben az az összeg van meghatározva, amelynél többet a csendőrség laktanyabér fejében nem fizethet. Az alapbér gyalogos őrsöknél: a rendszeresített létszámnak megfelelően minden egyes csendőr után évi 100—120 pengő, lovasőrsöknél: évi 140—160 pengő. Ebben az összegben azonban már egy nő lakásbére is benne van, ha tehát a felajánlott épületben nő lakás nem biztosítható, úgy az ilyen épület alapbére jóval kevesebb, mert ilyenkor a létszám szerinti alapbérből le kell vonni egy tiszthelyettes évi lakáspénz-kiszabátának megfelelő összeget.

Természetes, hogy az az őrsparancsnok, aki tárgyalásai folyamán közli az alapbérek összegét az ajánlattevővel, az nem is számíthat arra, hogy az így felvilágosított ajánlattevő az alapbéreknél olcsóbban ajánlja fel épületét. Nem szabad tehát az ajánlattevővel közölni az alapbérek összegét, hanem a bérre vonatkozó tárgyalásoknak mindig a helyben szokásos, tehát a magánosok által fizetett bérekből kell kiindulni, mert vidéki viszonylatoknál ez feltétlenül — és jelentősen! — kevesebb lesz, mint a megállapított alapbér összege.

c) A belügyminiszter úr laktanyabér-előleg kifizetését nem engedélyezi.

Ha az ajánlattevő az őrsparancsnok felvilágosítása ellenére is ragaszkodik a laktanyabér-előleghez, úgy az őrs jelentse ezt a felterjesztésében azzal, hogy bérelőleg engedélyezéséhez köti-e a tulajdonos az ajánlatát, vagy pedig ez csak óhaj, melynek nem teljesítése esetén is fenntartja az ajánlatot.

Az őrsparancsnok a puhatolás eredményéről szóló jelentéshez csatolja azoknak az épületeknek egyszerű — csupán vonalas — vázrajzait, melyeket kibérlésre legalkalmasabbaknak tart.

Az őrs jelentése alapján az osztályparancsnokság intézi a továbbiakat. A felajánlott és az őrs által alkalmasnak tartott épületet az osztályparancsnok vagy helyettese — külön kiszállással — megtekinti. Amennyiben mód van rá, úgy helyes, ha az őrsparancsnok a szemlén megjelenő osztályparancsnoknak jelenti a puhatolás eredményét, hogy az osztályparancsnok az ajánlattevővel a tárgyalásokat felvehesse.

Az épületet megtekintő osztályparancsnok beszerzi az ajánlattevő írásbeli ajánlatát: ez a bérleti Nyilatkozat. Sok esetben hárulhat azonban a Nyilatkozat beszerzése az őrsparancsnokra is s ezért az őrsparancsnoknak a Nyilatkozat felvételével kapcsolatos tennivalókat alaposan ismerni kell.

Egy új bérlet kötéséhez szükséges Nyilatkozat felvételéhez támpontot nyújt a 12. számú melléklet. Ennek szemléltetésére annál is inkább szükség van, mert a bérleti Nyilatkozat mintáját a Szárnygazdászati kezelési utasítás 82. számú melléklete tartalmazza és ez az utasítás az őrsökre egyáltalában *nincs leadva*.

A bérleti Nyilatkozat tulajdonképpen nyomtatványürlap, melyet alkalmakként az osztályparancsnokság ad le az őrsnek, ha annak kitöltése az őrsre hárul.

A nyilatkozat négy pontból áll.

Az 1. pontban az ajánlattevő — a telekkönyvi adatok feltüntetésével — felajánlja épületét a m. kir. kincstár általi bérbevételre. Az épület helyes telekkönyvi adatait a telekkönyvi kivonat alapján kell beírni, melyet az osztályparancsnokság szerez be az illetékes járásbírószág telekkönyvi hivatalából, de megtörténhetik az is — pld., ha az őrs a járásbírószág székhelyén állomásozik —, hogy az osztályparancsnokság az őrsnek ad parancsot a telekkönyvi kivonat beszerzésére. Mivel a telekkönyvi kivonatra hivatalosan van szükség, annak kiállítása díj- és illetékmentesen történik. A telekkönyvi kivonatnak a tárgyalások, illetve a szerződéskötés idejében fennálló állapotot kell feltüntetnie. Igen fontos része ennek a pontnak az a mondata, melyben az ajánlattevő kijelenti, hogy a jelenlegi őrs-laktanya-épület tulajdonosával kötött bérleti szerződés pontjait az őrsparancsnok előtt felolvasta és azt magára nézve kötelezőnek ismeri el. Az őrsparancsnok tehát sohase mulassza el, hogy a Nyilatkozat felvételét megelőzőleg, az ajánlattevő és két együttesen jelenlévő tanu előtt, az érvényben lévő szerződésnek az őrsön lévő másolati példányát hangosan felolvassa.

A Nyilatkozat 2. pontjában — betűsoros alpontok alatt — azokat a kötelezettségeket kell felvenni, melyeket az ajánlattevő a régi bérleti szerződéstől eltérőleg vállal. Itt kell feltüntetni az ajánlattevő esetleges kikötéseit, valamint mindazon átalakítási, javítási stb. munkálatokat is, melyeket az ajánlattevő elvállalt.

A Nyilatkozat 3. pontjában az ajánlattevő kijelenti, hogy az általa aláírt Nyilatkozat reá nézve éppen olyan kötelező erővel bír, mintha már a bérleti szerződést írta volna alá. Ez azt jelenti, hogy az adott Nyilatkozatot az ajánlattevő vissza nem vonhatja!

A Nyilatkozat 4. pontjában az ajánlattevő megengedi, hogy a kincstár bérleti joga a felajánlott épületre bekebelezhető legyen. Ez azt jelenti, hogy a bérldőszak tartama alatt a bérlet akkor sem mondható fel, ha vala-

mely ok folytán (pld. adásvétel, haláleset stb.) új tulajdonos tulajdonába kerülne az épület.

Az ajánlattevő a Nyilatkozatot két tanu előtt írja alá. Abban az esetben, ha a felajánlott épületnek több telekkönyvi tulajdonosa van, úgy a Nyilatkozatot valamennyi tulajdonosnak alá kell írni.

A Nyilatkozatot 2 pengős okmánybélyeggel kell ellátni, melyet az ajánlattevő tartozik beszerezni.

Aláírás után az őrsparancsnok mutassa be a Nyilatkozatot a községi elöljáróságnál a hatósági záradék rávezetése végett.

A Nyilatkozathoz csatolni kell az épület pontos — méretekkkel ellátott — vonalas vázrajzát, amelyen az összes átalakítási, tatarozási, stb. munkálatokat fel kell tüntetni. Az ajánlattevőnek a vázrajzot alá kell írni.

A kiállított Nyilatkozatot és mellékleteit (telekkönyvi kivonat, vázrajzok) az őrs az osztályparancsnokságnak terjeszti fel.

Jóváhagyás esetén a gazdasági hivatal a Nyilatkozat alapján megszerkeszti a bérleti szerződést s ezt az osztályparancsnokság két tanu előtti aláírás és a teljes bérídrőszakra eső bér 0.6%-ának megfelelő bélyegilletékkel való ellátás végett — többnyire az őrs útján — megküldi a tulajdonosnak. A három példányban leadott bérleti szerződés mindhárom példányát alá kell iratni.

A kincstárra nézve csak a jóváhagyás után válik kötelezővé a szerződés. A jóváhagyott bérleti szerződés egyik eredeti példányát az osztályparancsnokság megküldi a tulajdonosnak és egy másolati példányt lead az őrsnek.

Ha nem új laktanya biztosításáról, hanem a régi bérlet meghosszabbításáról van szó, akkor az eljárás szintén ugyanilyen. A meghosszabbításra vonatkozó bérleti Nyilatkozat 1. pontjában a tulajdonos azt jelenti ki, hogy a szerződést meghosszabbítottak tekinti.

Az újonnan bérelt épület elfoglalása jegyzőkönyv mellett történik. Az őrsparancsnok, a laktanyatulajdonos és két tanu veszi fel a jegyzőkönyvet. Az őrsparancs alaposan átnézi az egész épületet és ha a tulajdonos a szerződésben vállalt kötelezettségének valamilyen nem tett eleget, azt a jegyzőkönyvben fel kell tüntetni. A jegyzőkönyvben minden helyiség és mellék-helyiség átvételét egymásután fel kell sorolni. Ha nincs észrevétel, úgy ezt kell a jegyzőkönyvben feltüntetni. A jegyzőkönyvet három példányban kell kiállítani, az egyik példány a tulajdonosnál marad, a másikat az osztályparancsnokhoz kell felterjesztetni, a harmadikat pedig az őrsön — a bérleti szerződés másolata mellett — kell megőrizni.

Bérelt laktanyák tatarozása körül az őrsparancsnoknak semmiféle rendelkezési joga nincs. Az őrsparancsnok köteles az osztályparancsnokságnak jelentést tenni, ha tatarozásnak a szüksége merülne fel, a továbbiakban pedig az osztályparancsnokság utasításait teljesíti. Nős lakások tatarozása tárgyában a lakásban lakó nős altiszt a tulajdonossal önálló tárgyalásokba nem bocsátkozhatik; ha a nős lakásnál válna tatarozásra szükség, úgy ezt szintén be kell jelenteni az osztályparancsnokságnak. Ha az őrsparancsnok az osztályparancsnokság parancsa alapján a tulajdonossal tárgyalásokba bocsátkozik a tatarozásokkal kapcsolatban, ezeket a tárgyalásait mindig udvarias, barátságos szellemen folytatassa le, mert nem testületi érdek, hogy folyton hivatalos, fenyegető hangot használjunk ott is, ahol a békés út nincs kizárva.

Ha a bérídrőszak tartama alatt oly helyreállítási munkát szükségessége merülne fel, melyet a tulajdo-

nos a bérleti szerződés alapján köteles elvégeztetni, de a tulajdonos az osztályparancsnokság felszólítására sem hajlandó erre, akkor — az osztályparancsnokság utasítására — az őrsnek jegyzőkönyvben kell megállapítani a hiányokat és azok eloszlításának szükségességét. A jegyzőkönyveket felvevő bizottság tagjai: az őrsparancsnok (mint laktanyaparancsnok), a laktanyatulajdonos és két szakértő (helybeli szakmabeli iparosmesterek). Ha a laktanyatulajdonos nem hajlandó a bizottságban közreműködni, sem pedig meghatalmazottját nem küldi el, úgy az őrsparancsnok a községi elöljáróság egyik tagjának a bizottságba való kiküldését kérje. A jegyzőkönyvet, felvétele után, az osztályparancsnoksághoz kell felterjesztetni, amelynek alapján az osztályparancsnokság — ha más megoldás valóban nincs — intézkedni fog aziránt, hogy a szerződésben kikötött, szükséges munkálatok a laktanyabér terhére végeztessenek el.

A bérletek felmondását teljes egészében az osztályparancsnokság intézi. A felmondással kapcsolatban az osztályparancsnokság többnyire utasítja az őrsöt annak megállapítására, hogy a tulajdonos hol tartózkodik. A megállapítást az őrs lelkiismeretesen hajtsa végre, mert erre a felmondási értesítő kiküldése végett van szükség és gyakran ezen fordul meg a felmondás eredményessége.

A tulajdonváltozást, vagy a tulajdonos halálát az őrs — amint tudomására jut — azonnal jelentse be az osztályparancsnokságnak.

Bérelt laktanyák kéményeit — a szerződés alapján — a laktanyatulajdonos tartozik tisztíttatni és ugyancsak a tulajdonos tartozik gondoskodni a laktanyához tartozó ürgödörök (pöcegödörök) tisztításáról is.

Portyázás.

Szöknek a foglyok a járőröktől elég szaporán, majd megint megkerülnek többnyire, csak hogy a kivizsgálás már megindult, tanúkat kell kikérdezni, meg nézni a helyszínt, vázlatra kell venni, hogy itt még nem szökött, de ott már szökött s ebbe az irányba futott, majd hat kerítésen át kanyargott csigavonalban, egész kiadós történetet kell leírnia a kivizsgálónak, pedig volna más dolga is elég, a járőrök pedig eközben vacsora helyett az ádamsutkát nyelik szaporán az izgalomtól. Oda a bízalom s oda a minősítés, mivel az a gyalázatos megszökött.

Pedig nem is olyan gyalázatos. Akit elfognak, az szabadulni szeretne s ha teheti, bolond, ha nem teszi. Természetes, hogy börtönbe nem tolakszanak úgy az emberek, mint a moziba. Előbb meg kell őket fogni és be is kell kísérni.

A megfogás sokszor napok hajszájának az eredménye, néha hetek és hónapok telnek vele. Ebben fáradhatatlan és leleményes a csendőr, de ha aztán kezében a madár, soknak könnyen nyílik a tenyere és nyitva is felejt.

Nem okos dolog a verejtékező eredményt így kidobni az ablakon. Ha a nyomozásban és üldözésben éjszakákat tudunk fennmaradni, százkilométereket utazni, menni, akkor markoljuk meg, ami a marokba került. Legtöbb esetben elemi vigyázatlanság miatt szökik a fogoly. Sok csendőr egyáltalában elképzelni sem tudja, hogy a fogoly ilyen vakmerőségre rugaszkodjék. Azt hiszik, hogy elég a fogoly mögött ballagni vagy egy szobában tölteni vele az éjszakát, de hogy mer az szökni! Csendőrtől?

Erre aztán ráfizetnek sokan, de megsínyli az egész csendőrség tekintélye is. Ha egyszer egy fogoly megszökött, megfoghatják azt százszor, már nem azt nézi a lakosság. Egyszer megszökött, ez a fontos. Kifogott a csendőrökön, lővátette őket. Furfangosabb náluk és lám, nem is fél tőlük olyan nagyon, mert vállalta a szökés sikertelenségével járó kockázatot. Suttymomban jót lehet ezen mosolyogni a járőrök háta mögé, hogy azzal a méterhosszú szuronnyal, meg láncsal felerősített csendőr, ime, úgy kiengedi markából a foglyot. Portyázhatnak azután a járőrök és nyomozhatnak rogyásig, ezt a nevetős dolgot csak az idő mossa le az őrsről majd valamikor.

Nevethetnékje van a falunak, ha csendőrt lát s ez a csiklandósság olyan huncut ördög az emberekben, amit ágyuval sem lehet kilőni. Aki egyszer nevetéssé válik, azt ugyan vakarhatja magáról, csak a bőrrel kopik.

Hát csakugyan olyan nehéz a foglyot megőrizni? Máskor nem lehet a szomszéd menyecskére pillantani, az adósságot számbavenni, a tegnapi vacsorát megőrizni, csak éppen egyedül és kizárólag fogolykísérés vagy fogolyörzés közben? Persze, hogy elég így egy ugrás a bokorba és volt fogoly, nincs fogoly, hanem van helyette láрма, futkosás, éjszakázás, meg kivizsgálás. Vigyázzunk erre, mert az elkerült tereptárgy és hasonlók családi körökben maradnak, de a fogoly-szökést nem lehet kalap alatt tartani. Azt tudja a hatóság, a lakosság és mindenki azt kérde elsőnek: nini, hát ez a csendőr?

Érdemes komolyabban venni a dolgot két okból. Egy az, hogy aki foglyot szöktet, abból a további pályafutás során nehezen lábal ki. Másik és fontosabb ok az, hogy a szökés nyílt kihívás, nem a törvény szakaszai, hanem a csendőr személyével s így a csendőrség egész erejével, súlyával szemben. Ez olyan vakmerő támadás a Renddel és Erővel szemben, hogy szerintünk súlyosabb kára van belőle a társadalomnak, mint valami derekas lopásból. Ezért kell elhatározni, hogy nem lesz több szökevény! Egy sem. Aki nevetni akar, menjen cirkuszba pojacát nézni, de csendőrön senki ne köszörülje a nevetőjét. Nagyon egyszerű a megoldás, be kell tartani az utasítás rendelkezéseit, szóval: vigyázni kell a fogolyra. Ennyi az egész.

Pollák úr kilátásba helyezte, hogy angol győzelem esetén keresztény koponyákból rakatja ki az utat Palesztináig és ekébe fogott magyarokkal szántatja fel a földet. Pollák úr szatócs, de ez csak mellékfoglalkozása újabban, mert inkább a londoni propaganda rémhíreivel traktálja a vevőket, semmint kocsikenőccsel.

Pollák urat és egész rémhírbandáját a csendőrség fülelte le. Ismételtén felhívtuk már bajtársaink figyelmét arra, hogy nem elég a budapesti kávéházakból kifüsti az ilyen pollákokat, a rémhírek a falun is garázdálkodnak és a csendőrnek is van füle, ezse és hatalma ahhoz, hogy megfogja az ilyen hírterjesztőket. Arról is szóltunk már, hogy manapság ez a legfontosabb dolgaink sorába tartozik, fontosabb a főmagánvádas perpatvarok eligazításánál.

Most újból felhívjuk erre a figyelmet. A példa mutatja, hogy az őrsök is bele tudnak nyulni a dologba, ha akarnak. Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy minden községnek megvan a maga eféle pollákja. Egyetlen ilyen kútmérgező pedig elég az egész község nyugalmanak, belső egyensúlyának a felborításához. A falusi ember köny-

nyen hisz a legképtelenebb híreknek is, meg kell menteni tőlük.

Ne kicsinyeljük le a kérdést. Hiba lenne azt mondani, hogy hadd beszéljen ez a bolond pollák, amit akar, hadd rémüldözzenek és nyugtalanodjanak az emberek, a hazugságokat a tények majd megcáfolják vagy már meg is cáfolták s azonfelül ugyan mit számít az, hogy Gáboros néhányezernyi egyszerű lakosának ugyan mi a véleménye Szuzezről? Igenis számít, nagyon sokat, mert a több ezer faluból jön ki az egész ország és elég néhány ezer ilyen pollák, hogy benyálkázza a pimasz hazugságaival az egész országot.

Fogja meg hát minden őrs a maga pollákját vagy pollákjait, csináljunk így országos nagytakarítást. Ha csak egy ilyen pollák internálótáborba jut minden községből, a többinek már nehezebb a dolga és kétszer is meggondolja, hogy gazduramnak, vagy a szíjgyártónak angol hírcsemegét pakoljon be a só mellé. Nem kell hozzá különösebb ügyesség, csupán kicsi érdeklődés, szemelelenség, hogy a boltokból, kocsmákból, piacokról kisettenkedő híreket fülönfogjuk és a bizonyítás sem túlnehéz, mert hiszen nyilvánvaló, hogy a forrást soha sem a plébánián, hanem a pollák körül kell keresni. Sőt, nyílegyenesen csak nála.

Tíz fiú a harctéren egyetlen német családból, négy vaskeresztes nemzedék egy másik német családból. Az első vaskereszt a napoleoni időkből való, a többi pedig az utódoknak jutott a későbbi háborúban.

Ebben a két adatban benne van a német nemzet legutóbbi százezstendejének minden küzdelme és felemelkedése. Így lehet százezeres nemzetté erősödni és így lehet megnyerni a csatákat. Népes családok és nemzedékeket váltó, egymásbafonódó hősiesség. Népek erős, biztos életének és sorsának egyedüli útja. Miért nem szeretik bizonyos körök az ilyen családokból álló népet? Mert erős. Mert vigyáz a maga fajtájára, mert a nemzeti veríték gyümölcsét a nemzetnek őrzi meg, mert az élet alapjának nem a spekulációs aranyat és hasznát, hanem a valóságos értéket jelentő munkát tekinti. Ezért nem szeretik bizonyos körök ezt a népet s ezért hallgatják titokban a londoni meg moszkvai híreket és ezért juttatnák a háborús győzelmet akár az ördögnek is, csak a németeké ne legyen az.

Őrizzük meg magunkat, józan magyar felfogásunkat ezektől a bizonyos köröktől. Ezek az arizonai kultúrát emlegetik, meg hasonló, olyan távoli, ismeretlen kultúrákat, amelyektől mi eddig csak Triantont kaptunk ajándékba. Ezek a körök világszerte a maguk külön, nekünk idegen és káros céljaiért dolgoznak és főeszközük a propaganda. A pollákok propagandája, amit hiszékeny és tájékozatlan Kovácsok is bevesznek és sokszor továbbadnak. Közben azt hiszik szegények, hogy ez kell a magyarnak, hiszen pollákék nemcsak az életükről, hanem talán még a haszonról is lemondának, ha Szent István birodalmát visszahozhatnák vele, mivelhogy szentkorona nélkül nem élhetnek. Azaz, tévedés: ma már nem a Korona szent, hanem a pengő, de a dollár még szentebb.

Egy kenyérsütő század öt hét alatt 1300 kilométeres utat tett meg, eközben elpusztított hét harckocsit, elfogott százötven orosz katonát és melleleg megsütött ötmillió kenyeret.

Igy a pékek. Miközben a tésztát dagasztják, úttalan utakon ezernél több kilométert kocsikáznak hetek alatt és kézigránáttal felrobbantják a nekikrontó, hátul leskelődő tankokat. Úgy látszik, a német hadsereg nem ismer péket és nempéket, hanem csak katonát, harcost ismer. Nincs tűzvonat, nincs biztonságos hadtápszolgálat, csak az óriási, egységes harctér van s aki abban a térben mozog, annak a tulajdonképpeni hivatása mellett, vagy talán még azt megelőzve: harcosnak kell lennie.

A hadviselésről alkotott nézeteinket kénytelenek voltunk az utóbbi két évben gyökeresen megváltoztatni. A gépek felborították a régi elveket, de ezek a harcias pékek mintha az eddigiéknél is nagyobb tanúságot mutatnának: mégsem a gép dönt, hanem a katona. Az a harcos szellem, amely a pékkel is tankot fogat. Gratulálunk a tésztagyúró bajtársaknak.

Vonaton célszerű ügyelni arra, mit beszél az ember. Egy törzsőrmester is gondatlanul beszélgetett egy bajtársa feleségével, aki az új őrsparancsnok, az „öreg” természetéről tartott beszámolót, megjegyezve azt is, hogy bizony az bort nem iszik, hanem csupán málnaszörpöt.

Erre a törzsőrmester legyintett: — Nem is magyar ember az! — S hogy bebizonyítsa, viszont ő menyire magyar, az első megállónál beugrott a kocsmába egy-két fröccsre, miközben a járőrtársa, fiatal próbacsendőr, egy takaros leányzóval komázott. Hát attól a példától, amit a járőrvezetője adott neki, mást is csínlhatott volna.

Ha annyira szereti valaki a bort, hogy szolgálat közben sem maradhat nélküle, mondja meg becsületesen, de ne takarózzék Árpád fejedelmünk kacagányába és a nemzeti színeink palástjába. Semmi köze a bornak ahhoz, hogy valaki magyar ember, vagy nem az. Láttunk mi már muzulmánokat is tökrészeget, nem azért, mert az alkoholt tiltó muzulmán hitre hallgattak, hanem egyszerűen azért, mert tudatos gyönyörrel részegedtek le.

A hibáinkat szeretjük szólamokba takarni. Iszunk, mert jókedvünk van, iszunk, mert bánatunk van, iszunk, mert... mindig van mire ráfogni. Csak azt nem vállaljuk, hogy azért iszunk, mert szeretjük a bort. Akár magyarok vagyunk, akár hottentották.

Hát, ha már a magyarságunkat így cégérül használjuk, gondoljunk arra a másakra, hogy magyar ember nem köntörfalaz, mert a nyíltság és kiállás csakugyan nemzeti vonásunk. Sokszor beletört a bicskánk, mégsem szoktunk le róla s remélhetőleg, nem is fogunk. Sokkal magyarabb dolog lenne, ha ez a bajtársunk azt mondaná: — Iszom, mert borra szomjazom! — Hogy emiatt hamarosan le kellene szerelni? Mit számít az egy karakán magyarnak?

A gravelottei kürtös az 1870—71-es német-francia háborúban megnyert egy döntő csatát a kürtjével. Akkor az ilyesmi még döntő lehetett. Aztán látta a világháborút s bizonyára komor keserűséggel a nagy összeomlást, most pedig látta megint a német seregeket Páris felé, Párisba és Párison túlra nyomulni.

Igy halt meg, hogy ezt láthatta. Egy ember életébe ennyi esemény, ennyi fordulat sűrítve, igaz, hogy ki-

lencvenöt évig élt. Szinte mindennaposak a rendkívüli egyéni sorsok manapság s ezekből látja az ember legélesebben az idők rendkívüliségét is. Ezek az egyéni sorsok mutatják, hogy nemcsak nemzetek, hanem nemzetékek, emberek számára sincs veszített küzdelem, ha a kitartás nagyobb, mint a csapás.

Az akarat maga az élet. Az akarat kibírja a csapást, kibírja még a szerencsét is. Milyen nevetséges dolog a német kürtös élet-tükrében megpillantani valakit, aki megroppant gerinccel búslakodik azon, hogy a menyasszonya ma öt sorral kevesebbet írt, vagy a szabó szűkre szabta a nyakat, holott semminek sincs jelentősége, csupán a tisztességnek és a kitartó akaratnak. Ez a kettő mindent helyreigazít, veszített csatától fagyoskodó szerelmeslevélíg mindent eligazít és kipótol.

A gyűlés feloszlott...

Írta: NÉMETH KÁROLY.

Képviselőválasztás előszele járta. Ha valaki nem tudná, megtudhatja abból, hogy a képviselőjelöltek itt is, ott is megjelennek és népgyűléseket tartanak. Persze, ezekre a gyűlésekre nincsen hatósági engedély, mert csak úgy a torony alatt tartják. Csak a helyi pártelnökök vannak a titokba beavatva.

A szigetvári kerületben néhai híres-neves Olay Lajos volt a követ. Ki ne ismerte volna a nevét? Országvilágon mindenki ismerte őt a „Borsszem-jankó” vicclapból. Annak állandó alakja volt. Zamatos és nem éppen mindig parlamentképes közbeszólásait mindig kiírták a napilapok is. Állandó derűltésgben tartották ezek a Házat. Vidéken is jól mulattak szellemességein. Ő maga is érezte, hogy az ú. n. köztekintély palástja a vállára hullott, így annál nagyobb biztonsággal járta a kerületét és nem igen kért gyűléstartásra engedélyt.

Nagydobozán a kálomista pap, Barla Szabó János volt a pártelnök. Nagy politikus. Kitűnő népszónok. Olay Lajosnak nagy komája. Ha Olay lejött a kerületbe, Barla Szabót sohasem kerülte el. Ha pedig meglátogatta, a néphez is volt mindig egy-két szava. Ez már csak így illett.

Egy jeles vasárnapon is kirándult Nagydobozára. A barátját látogatta meg. A titkos cél mégis csak az volt, hogy népgyűlést tartson. Persze hogy hatósági engedély nélkül. Csakis úgy. Bár tele volt szorongással, mégis bízott barátja, a kálvinista pap leleményességében. Majd kitalál az valamit.

Nem is csalódott...

A délutáni isteni tiszteletre Olay Lajos is be ment a templomba. Ott hallotta, a hirdetések során, hogy barátja az iskolaudvarra hívatta egybe isteni tisztelet utánra a falut egy kis megbeszélésre.

— Köszönöm komám a figyelmedet. Ezt jól csináltad.

— Miért ne. Hát mire való az autonómia. Próbálja csak oda betenni a lábát a hatóság az én engedelmem nélkül.

— No, no testvér, a kakas minden palánkon bekukorékol. A zsandárok pedig kakastollat hordanak.

Alig végzik a szót, belép a kurátor:

— Tisztelendő uram, együtt van a nép mind közönségesen.

Megindulnak hát az iskolaudvar felé ők is. Az udvar csak úgy feketélik. A templomban tizede sem

volt ennek a tömegnek. Itt van talán minden jótét-lélek a faluból. Még Kisdobszáról is sokan átszaladtak. Hogyne, itt a követ, az örök ellenzék, a 48-as Kossuth-párti kemény magyar. Biztosan valami jóhírt hozott onnan felülről. Talán engednek az adóból. Vagy e miatt kell követelődzni, mert másképpen nem engednek.

Kihozzák az iskolából a katedrát. Előbb a tisztelendő úr áll fel rája és megnyitja a gyűlést. Töb-bek között mondja is:

— Itt nyugodtan beszélgethetünk. Ide nem ér be a hatóság karja. Hiszen tudjátok atyámfiai, hogy nekünk autonómiánk van, ami azt jelenti, hogy itt nem parancsol a zsandár. Ide még az is kalaplevéve léphet csak be. Azt tesszük itt tisztességgel, amit akarunk. Itt mi parancsolunk. Ez az autonómia... Most pedig hallgassuk meg a mi szeretett követünket, Olay Lajost, akit az Isten hozott közénk és akit az Isten sokáig éltesse!

— Éljen, éljen! — zúgta rá a tömeg.

Olay felállt az asztalra. Megköszöni a szíves fogadtatást és átme-gy a tájékoztatásra. Úgy hívják ezt, hogy beszámoló. Már egy fél órája beszélt, lelkesített. A tömeg lelkesedett, tapsolt, éljenzett. Mindez csak fokozta a szónok lendületét. Behunyta a szemét, mint a kakas és egészen átadta magát a szónoklat hevületének. Se látott, se hallott. Csak akkor tért magához, amikor egymásután puffogatott nagy bombaszólomaira nem volt meg a remélt visszhang. Kezdett visszatérni a nekilendülésből a valóságba, kijózanodni a szónoklat mámorából. A látása is megtisztult. Rádöb-bent arra, mintha kevesebb lenne a hallgatóság. Hova lettek az emberek? Alig van itt is, ott is egy-kettő. Ahol többen állanak, ott mintha kaskastollat látna... Mi ez?... Elállt a szava... Némán figyel az udvar sarka felé és felismeri a járásőrmestert, a híres zsandárt. Ceruza a kezében, a noteszába ír nagy buzgalommal, hangtalanul. Csak akkor néz fel, ha új nevet kérdez, hogy noteszébe írja. Nem sokat írt fel eddig sem. Csak akit mellette elkapott a tekintete.

— Hogy hívják kendet?

— Kovács István.

Lassan írta. Ráhajolt nagy buzgalommal az írására. Aztán a másikat kérdezte.

— Hát kendet hogy hívják?

Azt is felírta. Csak 10–15 nevet tudott felírni nagy akkurátossággal. Mire fel-felnézett a noteszből, el-eltűntek a közelben állók. Örültek, hogy az írás alatt meglóghattak. A magyar nem szereti, ha felírják. Irtózik a felírástól. Az mindig rosszat jelentett a számára. Jobb onnan elpárologni időben, ahol felírják az embert. Ha virtus kell, azt szívesen megmutatja, de ahol csak felírják az embert, jobb nem ott lenni. Így vált kámforra valamennyi. Utoljára már nem maradt más, csak az „urak”: Olay Lajos, a pap, a rektor és segédjegyző. Ők nem tűnhettek mégsem el. Meg is kérdezte őket a járásőrmester nagy tisztességgel, de nyomatékkal és tisztelegvén:

— Hát az urakat hogy hívják?

Olay Lajos megvakarta a fejét és felkacagott:

— No testvér, ez remekbe való. Sosem hittem, hogy a ceruza nagyobb hatalom a szuronynál. Még az autonómiát is megcsúfolta!...

EMÉKEZZÜNK!

László Imre őrsvezető, címz. őrmester, az alsódomuki őrs parancsnoka, a román betöréskor, 1916 szeptember 1-én, a Nyergeshegy alatt elesett.

Takács József ada-kalehi különítménybeli csendőr 1916 szeptember 1-én Ada-kaleh-en román hadifogságba esett, ahol nyomaveszett.

Csete Ferenc járásőrmester, herkulesfürdői járás-és őrsparancsnok a románokkal vívott harcban 1916 szeptember elején Herkulesfürdőnél elesett.

Fazekas Mihály dealu-caprai őrsbeli csendőr a románokkal a Boli-barlangnál vívott ütközetben 1916 szeptember 2-án elesett.

Horváth György móri őrsbeli csendőr 1916 szeptember 3-án Burgajetben, Albániában, ragályos betegségben meghalt.

Váradi József őrsvezetőt, a maróti őrs parancsnokát, egy üldözött fegyveres gonosztevő 1910 szeptember 6-án a berettyószentmártoni temető mellett agyonlőtte.

Andrejka Mihály gályai őrsbeli csendőr, címz. őrmester Albániában szerzett betegségében a meljinei várkórházban 1916 szeptember 6-án meghalt.

Kárpáti József mernyei őrsbeli őrsvezető, címz. őrmester a gyergyóalfalusi Maros-hidnál a románokkal vívott ütközetben 1916 szeptember 6-án elesett.

Szabó Balázs inkei őrsbeli csendőrt 1909 szeptember 7-én az inkeantalfai határban egy orrvadász agyonlőtte.

Tanka Bálint szegedi kerületbeli 2. oszt. őrmester 1917 szeptember 8-án Szerbiában járványos betegségben meghalt.

Pápai Ferenc gyulafehérvári őrsbeli őrsvezető, címz. őrmester 1916 szeptember 9-én az oroszokkal vívott harcban Mielnica mellett elesett.

Földvári Hirótusz 1. oszt. őrmester, a felsőszőcsi őrs parancsnoka, a harctéren szerzett betegségében 1916 szeptember 10-én Bécsben meghalt.

Bándi Benjámín csikszeredai szárnybeli és **Szaszárán István** nemesszalóki őrsbeli csendőrök a románokkal, a Bucšina-tetőn vívott harcban 1916 szeptember 10-én elestek.

Balogh András hadnagy, a hátszegi szakasz parancsnoka, az orosz harctéren szerzett járványos betegségben 1915 szeptember 11-én Ivangorod-Irená-ban meghalt.

Nagy Ádám csikmenasági őrsbeli csendőr, címz. őrmester a románokkal a Tolvajos-tetőn vívott ütközetben 1916 szeptember 12-én sebesülten hadifogságba esett, ahol meghalt.

Bárkonyi Béla alattyáni őrsbeli csendőr 1926 szeptember 14-én a jászberényi határban járőrtársa szuronyába esett és meghalt.

Gábor István nagyborosnyói őrsbeli csendőr a románokkal Homoródnál vívott ütközetben 1916 szeptember 15-én hadifogságba esett, ahol meghalt.

Járfás Pál budapesti közlekedési őrsbeli csendőr, az általa vezetett gépkocsi rúgótörése következtében 1937 szeptember 15-én szerencsétlenül járt és Szolnokon még a nap meghalt.

Szemelvények a most folyó háború kimagasló teljesítményeiből.

Írta: HAZAY IMRE alezredes.

A *Csendőrségi Lapok* 1940. évi november hó 15-i számában a német hadsereg katonai sikereinek ismertetésénél rámutattunk egyes harceszközök fölényes alkalmazására és a módszerek, eljárások új útjaira.

A közölt ismertetés hézagossá lenne, ha annak folytatásaként nem térnénk ki részletesen a harceszközök és módszerek mozgatóinak, a harcosnak egyéni teljesítményeire.

Általánosan ismert az a felfogás, hogy egy hadsereg anyagi felkészültsége, a technika nagy teljesítményű eszközeinek a hadviselés szolgálatába való állítása még távolról sem biztosítja a sikert. A gyalogság milliós tömegei, a repülő, a harckocsi és a lövegek ezrei hatalmas erőt jelentenek, de ezt az erőt a győzelem szolgálatába a vezér csak akkor tudja állítani, ha minden beosztásban talpig férfiak harcolnak.

A német hadsereg eredményei egy évtizedes céltudatos munka aratását jelentik. Ők már az ifjúság nevelésénél is a jövő követelményeit nézték. Erre mutat a Vezérnek a német fiatalság neveléséről vallott nézete, mikor a következőket jelentette ki egy beszédben: „A német ifjúsággal szemben lényegesen magasabb követelményeket támasztunk, mint a multban. A német fiatalságot a különböző sportok kemény versenyében edzett testű, fürgé és akaraterős ember-típussá alakítjuk ki, hogy így ellenállva a degeneráló hatásoknak, már gyermekkorában tanulja meg a fegyelmet.”

A német ifjúsági és katonai nevelés nem jelszavakra helyezi a súlyt. Igazi értéknek a tiszta fajú, nemzeti gondolkodású, erős jellemű, szorgalmas, bátor, őszinte és férfias embert tekintik. A német vezetők felismerték az önállóság döntő szerepét a korszerű harcban, ahol igen gyakran nyílik alkalom oly harctevékenységre, ahol az egyén, vagy a kis egység elveszti kapcsolatát a tömeggel. A kis egység és az egyén önmagára utaltságából következik, hogy minden katonát erős támadó szellemre, emberfeletti bátorságra és nagyfokú alkalmazkodó képességre igyekeztek nevelni. Ezzel a különleges neveléssel elérték, hogy a viszonyokhoz való gyors alkalmazkodás, a cselekvőképesség, a hirtelen és gyors elhatározás, a kitartás és a felelősség vállalás a német katonának a vérebe ment át és második természetévé vált.

A vezető példaadása és tettekre készsége mindig nagy teljesítmények forrásává válik, magával ragadja az alárendelteket és kialakítja az egységes akaratot, mely nem ismer akadályt. A személyes példaadásnak ily ritka teljesítményét nyújtotta Reichenau német tábornok. Seregtestével a lengyelek üldözése közben előretörve az egyik csatánapon a Visztulát érte el. A tábornok gépkocsijával az élcsapatok elé hajtott, hogy tájékozódjék. A folyó innenső partja laposan terült el, csekély áttekintést nyújtva, míg a tulsó oldalon messze kiemelkedő magaslat terült el. Egy német lovas járőr már felért erre a tetőre, de sehol nem volt látható egy híd, vagy csónak, hogy a tábornok feljusson a tulsó oldalon levő magaslatra. Erre Reichenau, ki pompás sportember, ledobta ruháját és a folyón átúszva, pár perc múlva már a magaslaton volt, személyesen tájé-

kozódott és így a további sikeres vezetéshez szükséges értékes adatokat percek alatt megszerezte.

A katonai erények tökéletes megtestesítőjének, egyes harcosoknak, vagy kis csoportoknak néhány általánosan felüli teljesítményét fogjuk az alábbiakban ismertetni. Ezek a harcteljesítmények megvilágítják az egyén hatalmas értékét, az egyes harcosban szunnyadó ösztön különleges hajtóerejét és a nevelés döntő jelentőségét.

Az egyik lovas járőrnek egy különösen bátor tette nyílt alkalmá. A járőrparancsnok a véderőfőparancsnokság jelentéséből ismert Michael hadnagy, aki ezért a tettéért a vaskereszt lovagkeresztjét kapta. A hadnagy hat lovasával és egy zsákmányolt gépkocsival egy faluhoz közeledve látta, hogy a faluból több néger század támadáshoz fejlődik egy gyanútlanul Kelet felé menetelő másik német lovas osztag ellen. A hadnagy gyors elhatározással a zsákmányolt autóból ült és egyszerűen behajtott a feketék közé, akik heves, de hatástalan tűzzel fogadták. A német hadnagy megállt köztük és rájuk rivalt, hogy adják meg magukat, mert körül vannak fogva és ezért minden ellenállás céltalan. Még a francia tiszték is meghökkentek. Szokatlan dolog történt, a francia zászlóaljparancsnok ebben a kétes helyzetben „haditanácsot” tartott és megszavaztatta tisztikarát a fegyverletételről. Csak egy tiszt volt a fegyverletétel ellen, tizenhárman mellette szavaztak. A feketék csak vonakodva kezdték letenni a fegyvereket. Michael hadnagynak azonban a háromszáz négerrel szemben még mindig csak hat német lovasa volt. Ő azonban következetesen és állhatatosan folytatja az eddig jól bevált megfélemlítési módszert, fehér rakétákat lövöldöztetett és a zsákmányolt gépkocsiba helyezett kis járőr rádióját folyton beszéltette. Így sikerült neki kihúzni az időt addig, amíg német megerősítés érkezett, akik tisztázták a kétes helyzetet és a négereket biztos fedezettel hátraszállították.

Az egyik német páncélos dandár franciaországi előnyomulása alkalmával Abbeville-nél a páncélvadász zászlóalj egyik lövege egy nagy gyümölcsösben került tüzelőállásba. A lövegvezető Schulpe őrmester pontosan megszabta beosztottjai feladatát.

Az egyik lövész elöreküldte páncélfigyelőnek, hogy a tüzelőállás előtti holtteret szemmel tartsa. Utóbbi alig ért felállítási helyére, már is páncéltámadás jelét adta: oldalból angol könnyű, közepes és nehéz harckocsi törtek előre. A löveg motorkerékpáros hirtvivője a gép nyergébe lendült a lövegvezető szóbeli parancsával, hogy jelentse a támadást a 4 km-el hátrább lévő zászlóaljparancsnokságnak. A lövegvezető nyugodtan felkészült a várható egyenlőtlen harcra, a kezelő legénységgel továbbra is helyben maradt s engedte közelebb futni a harckocsikat. Mikor az élharckocsi 300 m-re értek, tüzet vezényelt. Az irányzó gyors egymásutánban lötte ki a páncélgránátokat s jól lehetett látni, amint az első lövedék, pályáját fénnyelel jelezve, közvetlenül az él harckocsi mögött vágódik be. A második lövés után egy tompa csattanás hallatszott, a harckocsi megállt, kissé megfordult s a következő találat az oldalát érte.

Közben jobbról is, balról is nagy zúgással 9 angol harckocsi tűnik fel. Az irányzó se nem lát, se nem hall, a löveg tűzgyorsaságát a végsőkéig fokozza, a kezelők

hidegvérrel és boszorkányos ügyességgel töltenek s már 4 élő ellenséges harckocsi fekszik a löveg előtt. A még épségben lévő harckocsik orkánszerű géppuskatűzzel lövik a löveget. Az irányzó súlyosan megsebesül és a löszerládában már csak 2 páncélgránát van. A lövegvezető hasznavehetetlenné teszi az ágyut és életben maradt 2 emberével a fák között hátrakúszik. Pár perc múlva jelentkeznek az épen beérkező német harckocsi egységnél s azzal előretörve újból folytatják a harcot.

A mult év júniusában a franciaországi hadjáratban az egyik német zászlóalj francia hegyi vadászok ellen támadott. A zászlóaljparancsnok törzsével a küzdők elé jutott, hogy személyes példaadással átvezesse századait a heves francia zárótűzön. Közben egy rövid szakaszon holttérbe kerülve könnyen előrejutott, míg századai az erős tűzben elakadtak.

A zászlóaljparancsnoknak és törzsének merész előretörése meglepte a franciákat, de azután a maroknyi csapatot minden oldalról pusztító géppuskatűz alá vették.

A csapatától elszigetelten harcoló német rész hősiiesen tartotta magát. Közülük mind többen estek el, vagy sebesültek meg, a löszer is elfogyott s az előretört 40 főből 15-en az esti órákban a franciák fogságába jutottak.

A franciák az elfogott zászlóaljparancsnokot és a legénységet egy arcvonal mögötti faluba szállították hátra s ott erős őrség őrizetével egy pincében helyezték el.

Másnap reggel a zászlóaljparancsnokot 4 francia az orvoshoz kísérte. Közben a német támadás megindult, a tüzérségi tűz a hátsó területeket is elárasztotta s mikor egy közelben bevágódó gránát a fogolykíséretet szétugrasztotta, a zászlóaljparancsnok felhasználva a kedvező alkalmat, a közvetlen közelben lévő erdőbe ugrott. Üldözőit alig rázva le magáról kisebb francia csapatra bukkant, ezek rálövöldöztek s az újabb elfogástól csak a szerencséje mentette meg.

A zászlóaljparancsnok órákon keresztül minden erejét összeszedve különböző irányokba hiába kísérte meg, hogy átjusson a német csapatokhoz.

Másnap este a német támadás ezt a területet elragadta a franciáktól s a teljesen kimerült zászlóaljparancsnokot egy német járőr találta meg.

1940. év júniusának egyik délelőttjén a 3. francia hadsereg parancsnokát törzsével (34 tiszt, 100 fő legénység) egy messze előretörő német gépkocsizó lövész század foglyul ejtette.

Ebben az időpontban itt a helyzet teljesen tisztázatlan volt. A német gyorscsapatok már mélyen az eredeti francia vonalak mögött harcoltak, gyaloghadosztályaik még le voltak maradva, a közbeeső terület pedig a franciák kezén volt. A német vezetés felismerve a bizonytalan helyzetet, a foglyul ejtett hadseregparancsnokot repülőgépen hátraszállíttatta: a foglyok őrzésére Kluth őrmester egy páncéltörő ágyúval és 18 fővel kapott parancsot.

Kluth őrmester a foglyokat ...város egyik házának pincéjébe zárta, a házat védelemre rendezte be, mert a városban és annak környékén mind több francia csapat tűnt fel. A franciák délután több ízben kisebb erőkkel eredménytelenül támadták Kluth őrmes-

ter csoportját, majd másnap két nehéz harckocsival és 2 század motorkerékpáros lövéssel próbálták ellenállását megtörni.

Kluth őrmester a páncéltörő ágyúval mindkét harckocsit harconkívül helyezte, azok legénységét elfogta s a túlerővel szemben helyén maradt mindaddig, míg délfelé a városba betört német csapatok fel nem szabadították.

Kluth őrmestert bátor és leleményes magatartásáért magas kitüntetésben részesítették.

Lembergől D-re 1939 szeptemberében egy német lovashadosztály nyomult elő, hogy az ott harcoló lengyel erőket bekerítse.

A hadosztály előtt egy lovasokból, kerékpárosokból és tüzérségből álló felderítő osztag haladt, ez előtt pedig felderítő járőrök. Az egyik járőr útközben rajtaütött egy lengyel szállítóoszlopon, sok foglyot ejtett, majd tovább haladva erős lengyel csapatra bukkant és elakadt. A járőr jelentésére a felderítő osztagot parancsnoka idejében elindította és az ellenséget átkarolva megtámadta.

Az átkaroló rész egyik lovasszakaszának parancsnoka, Neumann hadnagy Dimitrovicze községet elérve, szakaszát ott készenlétben tartotta, ő maga pedig küldöncével a község melletti dombra lovagolt, hogy tájékozódjon. A dombra felérve, körülbelül 200 méterre 2 lengyel üteget vett észre, melyek éppen tüzelőállást foglaltak. Neumann hadnagy merész elhatározással küldöncével néhány lövés után az üteg irányába vágott és a 2 üteget a lövések zajára odaérkező lovasszakasszal foglyul ejtette.

A német véderő főparancsnoksága 1940. évi május hó 19-én kelt jelentése: „A déli szárnyon heves harcok közben elértük a Laontól É-ra levő vidéket, valamint az Aisne-folyót Rethelnél. A Montmédytől Ény-ra vívott harcok során elfoglaltuk a Maginot-vonal 505. számú hatalmas páncélerődjét. Az elfoglalás során Germer, az egyik utászzászlóalj főhadnagya különösen kitüntette magát.” Fenti páncélerőd elfoglalásának részleteiről a német távirati iroda május 21-én az alábbi részleteket közölte: „A páncélerőd Villytől DK-re Montmédy erődötől ÉNY-ra fekszik és a legszélsőbb szárnya a Maginot-vonal tulajdonképpen magának. A franciák szívósan és makacsul védekeztek. Az 505. sz. erőd elfoglalására Germer főhadnagy egy utászzászdal parancsnoka kapott parancsot. A vállalkozás támogatására a német nehéztüzérség hatalmas romboló tüzellel árasztotta el az erődöt, melynek környékét becsapódó nehéz gránátok robbanásai sűrű por- és füstfelhőbe burkolták. A heves tüzérségi tűz szétvágta az erődöt burkoló földréteget, a gránátok robbanásai helyén tölcserék tömege keletkezett. Amikor a roham kezdetét vette, az 505. sz. erőd, mintha meg sem érezte volna a tüzérségi tűz rombolását, heves géppuska- és ágyutűzrel zúdított a német csapatokra. Az erős ellenállás ellenére utászaink az egyik tölcseréből a másikba ugrálva lassan tért nyertek és elérték az erőd azon oldalát, hol a tűz ellen védve voltak. Itt a magukkal hozott robbanóanyagot az erőd falához helyezték. Közben a gyalogság különböző fegyvereivel és a tüzérség pontos, célzott tüze az erőd löréseit és a szomszéd erődöket oly heves tüzellel árasztotta el, hogy a maroknyi utász munkáját zavartalanul fejezhette be. A sikerrel végrehajtott robbantás a 30. cm. vastag és 2 m. átmé-

rőjű acélkupolát kiszakította a betonlajazatból, azt fel-emelte, majd a kupola ferde helyzetben visszazuhan helyére. Az így keltkezett résen további robbantótölteteket sikerült az erőd belsejébe dobálni, melynek legénysége azután vagy elesett, vagy fogságba került.

Egy német páncélvonat 1939. évi szeptember hó 1-én azt a parancsot kapta, hogy támadja meg Konitz lengyel pályaudvart és azt tartsa kézben a német zöm beérkezéséig.

A páncélvonat a hajnali órákban lépte át a német határt és nagy sebességgel előretörve, egy órán belül, anélkül, hogy az ellenség észrevette volna, elérte a támadási célt.

A pályaudvarhoz érve, a páncélvonat parancsnoka 2 rajjal vonatról szállt, a vasuti tisztviselőket foglyul ejtette, megszállta a pályaudvart és feladatának sikeres végrehajtását rádióon jelentette előljáró parancsnokságának.

A meglepett lengyelek pár perc múlva riadóztatták a helyőrséget és több irányból megtámadták a pályaudvar előtt álló páncélvonatot és az állomás területén szétszórta védekező németeket.

A parancsnok, hogy a bekerítést megakadályozza és hogy hatásosabb ellenállást fejthessen ki, a páncélvonatot a nyílt pályára irányította, honnan az géppuskáival és lövegeivel a lengyeleket oldalba fogta. A páncélvonatból kiszállt legénység pedig a pályaudvar épületei között vette fel a harcot.

Az ellenség géppuska, páncéltörőágyú és löveg-tüze főleg a páncélvonat ellen irányult, annak kezelői közül már többen megsebesültek, ezért mielőbb szükség volt ezek pótlására a pályaudvaron hagyott legénységet felvenni a vonatra. A páncélvonat az ellenség tüze által kísérve visszatért az állomás elé, a legénység a foglyokkal pillanatok alatt beszállt és a vonat most már másodszor kifutott a nyílt pályára.

A páncélvonat állandó előre- és hátramenettel kísérelte meg a tűz elleni védekezést. Közben mind több találat érte főleg a tüzérség részéről. A lövegek és géppuskák kezelőinek zöme már elesett vagy megsebesült, a parancsnokot az egyik páncéltoronyban érte halálos lövés.

A nyílt pályán való mozgás közben a páncélvonat egy felrobbantott hidra futott, egy kocsija a mélységbe zuhant, egy másik kisiklott és a vonat mozdulatlanul állva maradt, kitűnő célpontot nyújtva a lengyel ágyuknak.

Ebben a válságos helyzetben a páncélvonat helyettes parancsnoka elrendelte a kocsikból való gyors kiszállást és felvette a tűzharcot a vasuti töltésen.

A német páncélvonat legénységének elszánt ellenállása és a lengyelek erélytelensége következtében ez a harc még délután is tartott. A németeket reménytelen helyzetükből az esti órákban beérkező német zöm szabadította ki.

Tetszik Önnek

a Csendőrségi Lapok képes melléklete? Biztosan. Legyen munkatársunk, segíőnk abban, hogy minél gyakrabban adhassunk ilyen mellékletet: küldjön fényképeket.

A honvéd.

Írta: PÁL LAJOS tiszthelyettes.

Elfogyasztották az ünnepi ebédet a pitvarban és együtt mentek ki a három gyermekkel megnézni a kasza alá érett aranyárga búzatengert, az életet. Széliden hullámozott a közepes táblácska-áldás. A serdülő fiú és anyja azt mondták, hogy holnap Isten segítségével meg lehet kezdeni az aratást. Az apa nem szólt. Nézte egyideig az életet, majd a gyermekeket.

Előkerültek a kicsi tanyába. Az asszony tett-vett, a gyermekek a malacok körül hancúroztak a szérún. Ő pedig előszedte a kaszát, üllöt, kalapácsot, tokmányt, pipaszó mellett kalapált. Mikor elvégezte, újból körüljárta az aratnivalót. Útján hallotta kuttyája ugatását, látta, hogy a kézbesítő járt a tanyába. Lóháton volt, gyorsan elment.

Mikor előkerült, asszonyát sírva találta. Látta a padkán, amit a kézbesítő otthagyt. Olvasta. „Azonnal vonuljon be a...” Behívó! Menni kell! Mi lesz az étellel? A gyermek még nem tud kaszálni, az asszony sem bírja. Mindegy, menni kell! A padláról lehozta a katonaládát, kiöntötte belőle az ócskavasat. A szűzdohányt benne hagyta. A gerendáról leszedte a beretválkozó szerszámot, a dohány mellé tette. Az asszony kenyeret, szalonnát rakott volna, de ő csak egy evésrevalót tett a ládába, elég az addig. Nézte a behívót. „Azonnal vonuljon be a...” Ez már parancs, menni kell! Honvéd lett.

...Felszerelés, sorakozó! Menet! Irány! Utánam! Század indulj! Csak a határnál álltak meg! Ott síri csend fogadta őket.

...Selymes fű volt az ágya, csillagos ég a takarója. Régen megszokta már, most is jó volt. Neki pihenést jelentett a katonáélet. És ott is volt búzatenger. Nézte, nézte. Azóta már otthon learatott volna.

Jó lenne hazamenni, segíteni az asszonynak aratni, de közben a gúnyhatáron túl üvöltöttek, hogy: „Egy barázdát sem”. Igen? Hát így állunk? Sokan hazamentek aratni, ő nem fogadta el a szabadságot. Aztán mind komorabb arccal nézett arrafelé, ahonnan este a holdat látta előbújni. „Egy barázdát sem?” — ismételte. Ezért kellett hát otthagyni az aratást!

Sok álmatlan, idegölő éjszaka eltelt már, sehol semmi. Egy holdvilágos este addig nézett a hold felé, hogy a gúnyhatáron túl sejtett drótsövények, tankakadályok, vizesárcok, nagyágyúk, mind-mind szemei előtt lebegtek, kavargtak s mögöttük gúnyosan vi-gyorgó emberek szuronyerdeje leselkedett feléje...

Arca kővé meredt, szeme vérbe borult, melle zihált, izmai megfeszültek, szeges bakancsa alatt gyökereiben ropogva szakadozott a selymes fű, zubbonyáról a gomb lepattogott, csontos kezei a puskát kétmarokra fogva iszonyú ütésre emelték.

Akkor a világ újságírói azt írták, hogy: „Nagy a feszültség”.

Jött Turnu-Severin, valamikor Szerém vára.

A honvéd leeresztette puskáját, lábhoz tette, mély lélegzetet vett és várt.

Küldöttség, tárgyalás, hazudozás, szemforgatás, népcsere, időhúzás és az Úristen tudja mi nem.

Közben a túloldaltól magyar gyermekek jajgatását hallotta a honvéd. Mi ez? Meddig tart még? Ki parancsol itt? Mondja-e még valaki, hogy: „Egy barázdát sem”? Arca még jobban elborult, puskáját még jobban

megmarkolta... Akkor jött a döntés! Aztán a Hadúr parancsa: „Előre a Kárpátok gerincéig!”

Egy lépéssel átlépte a drótsövényeket, a vizesárkot, a betonerődöket s mindent, amit 22 esztendő gonoszsága ellene kiagyalt.

Egy csöppnyi magyar gyermeket látott maga előtt. Az most látott először honvédet, de megismerte. Olyan volt, ahogyan édesanyja mesélte neki. Látott már hamvasan rizsporos, tépett szemöldökű, pirosszajú, lakkcsizmás, kutyakorbácsos, kényes cifra katonát is, de az megütötte őt korbáccsal, mert piros szegfűt szorongatott fehér zsebkendőjében a templom előtt.

A honvéd más volt, egymásra néztek és megbűvölték egymást. A csöppség a honvéd nyakában termett s mintha soha el nem akarná engedni, nyakát átfonta puha karocskájával, mintha sok-sok főpróbán át gyakorolták volna egy csodaszép színjáték hatalmas bemutatójára, csüngenek egymáson, mint a gyümölcs a fán.

A honvéd lába a földbegyökerezik, karja ölelésre hajlik, előbb még haragos szeme lecsukódik és szempillái nedvesek lesznek. A vér parancsának, a vér törvényének engedelmeskedve áll és issza magába 22 esztendő gyötrő türelmének megérett gyümölcsét. Átölelik a lábát, fogják a karját, símogatják a ruháját s mind ettől várnak gyógyulást 22 esztendő okozta fájdalmaikra. Kacagva-sírva rajongják körül az elnyomtatás minden betegségének legfőbb orvosát, reményeiknek letéteményesét és kétségbeesésüknek megváltóját, mindnyájuk büszkeségét, a honvédet.

Óh, vér törvénye, mire nem képesíted a csöppségtől kezdve az aggastyánig mindazokat, akiknek az Őr-isten megengedte, hogy magyarnak mondassák magukat. Ez a parancs nem nézi az izzadt, poros arcot, nem tesz különbséget, ennek az alapján mind egyformák, mind csak boldog magyarok vagyunk. De szép parancs ez. Nincs kivétel alóla.

Már elhagyta Szent László és Mátyás király városát. Ment gyalog, napi 60 kilométert, lovon kétszer, kerékpáron háromszor annyit. Rohant, míg el nem érte a mogyorósi tetőt, ahol atyja felmagasztosult ezelőtt 24 esztendővel, kemény harcokban. Megismerte atyja virágos sírját. Szeme még nedvesebb lett, s az addig rajta volt minden virágot atyja sírjára rakott. A hősoket illeti meg minden virág, mely az ő vérük áztatta földből nőtt ki.

Onnan is tovább rohant a honvéd, a megdicsőülés felé vágyott. Zágon felé vitte nagy Mikes Kelemen szelleme és még rabságban sínylődő rabmagyarok jajkiáltása.

Mindenhol ugyanaz a kép, örömkönnyek ölelés, boldogság minden lépése nyomán. Csak az Ojtozi szorosnál állt meg.

Ott áll a vártán, mint ezeresztendővel ezelőtt ősei. Ott vigyáz mindnyájunk reménységére, álmára, a bokrosodó magyar élet fájára. Ott áll őrt a bérce Kárpát ormán. A fehéredő hegytetőkön silbakol szobor alakja, látja körül a régi szent határt és nézi a legújabbat...

Aztán megfordul... Elnéz fel, északkeletre, ahol nemrég egyetlen hatalmas irammal elérte az ezerév előtti utat, a vereckei hegyeket, aztán onnan elnéz tovább nyugatra, ahol két évvel előbb a felvidéki testvérek ölelték magukhoz ép oly szeretettel. És a honvéd áll és vár és örökdi és egyszer, 1941 húsvétján a

Duna-Tisza között ismét megindul. Izmai, lelke, agya előtt a régi határ.

Alig pihen a honvéd és újból elindul, túl a Kárpátokon és keresi apja lábanyomát a galíciai homokban, sárban, nyomorult falvak alatt és keresi a bátyja, apja dicsőséges sirhantját és emelt fejjel, mocsoktalan puskájával felmutat az események nézői felé: A magyart ne bántsd!

Levél a szerkesztőhöz.

A muraközi Csáktornyan, a volt szerb csendőrlaktanyába, mely a régi békevilágban a magyar csendőrök elhelyezésül szolgált. 1941 április 23-án vonultunk be. Amint az őrs azt elfoglalta, megkezdődött a nagytakarítás. Valamennyien, a szárnyparancsnoktól a próbacsendőrig, neki kezdtünk, kiki a maga helyiségében, körletében a tisztogatáshoz és rendezgetéshez.

Egy napon lelkendezve és mosolyogva lépett be az őrsparancsnok egy kis papírszelettel, amelyen három külön-külön karikában összeadási számadás volt tintatűvel írva és a karikában egy-egy név: Molnár, Kumi stb.

Mennyi ilyen papírhulladék van az őrsökön! Észre sem vesszük, csak akkor, ha szükség van rá, hogy begyűjtsünk vele esetleg a kályhába. És mégis, most ezt nem merem, nem akarom a többi közé dobni, mert szinte emlék, érdekes, furcsa emlék és az ember meg hatódottan forgatja ujjai között.

Mert Kumi alhadnagy, akkori (1918. évi) csáktornyai őrsparancsnok jegyzete van ezen a kis cédulán egy elsejei fizetésről!

Hát ez eddig nem lényeges és nem is különös ügy-e, de amikor azt kérdeztem az őrsparancsnoktól, hogy hol találta ezt a kis csendőreraklyát, akkor kissé mosolyogva azt válaszolta, hogy az íróasztalon a mappa alatt, amely az asztalt fedő viaszkosvászonhoz hozzá volt ragadva.

Nem akartam hinni füleimnek és megnéztem én is a helyet, ahová 23 évvel ezelőtt az őrsparancsnok el-tette ezt a jegyzetet, ő volt az utolsó őrsparancsnok, s íme, 23 év után az első, ismét magyar őrsparancsnok nyúl utána...

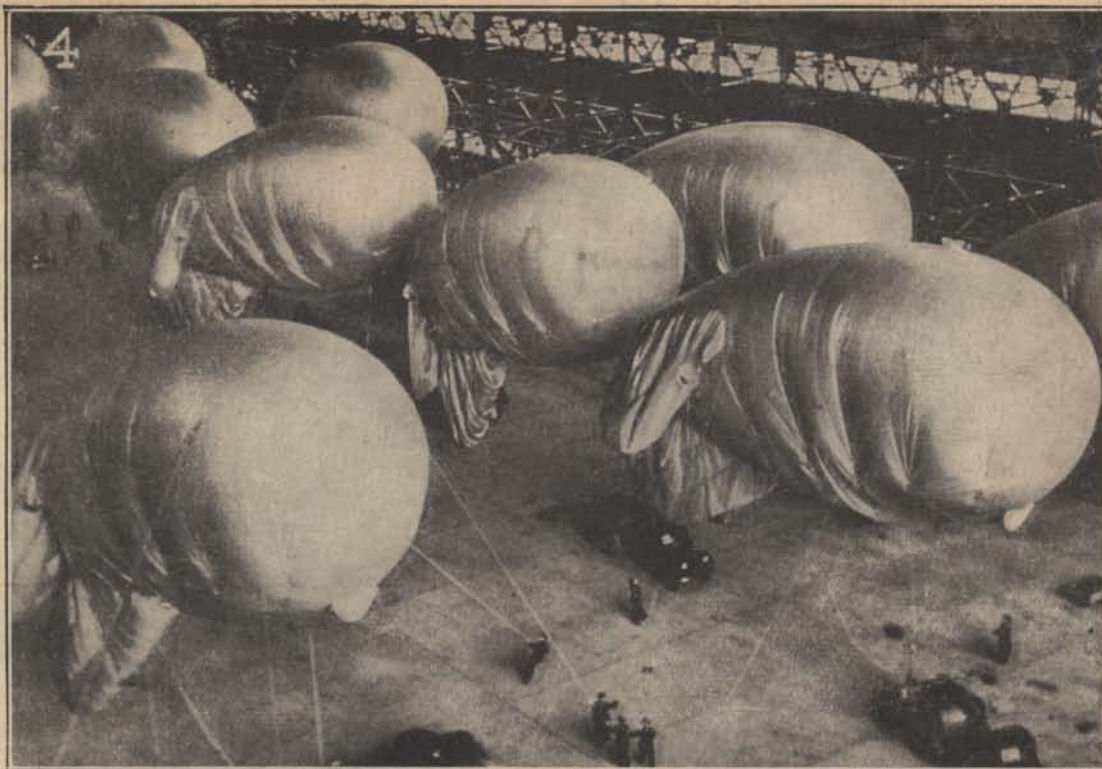
A szerb őrsparancsnok hogyan dolgozott itt, ha ezt nem látta soha?

Midőn e kis jegyzetet a Csendőrségi Lapok szerkesztőségéhez beszolgáltattam, boldogan jegyzem meg, hogy a Csáktornyan élő öreg magyarok, érdeklődésre, Kumi csendőralhadnagy akkori őrsparancsnokról elragadtatással emlékeztek meg, és elbeszélésük szerint, közszeretetten állott mindenki előtt.

Ő volt az, aki mikor Szombathelyre került és már nyugdíjban volt, az osztály gazdasági hivatalfőnök úrnak addig járt — magyarul mondván — a nyakára és panaszkodott, hogy így tétlenül nem bír élni és idegileg tönkremegy, hogy díjazás nélkül beosztást kapott, egy kis munkakört, melyet a legnagyobb megelégedéssel látott el. Igaz, hogy őt kora reggel megelőzni az irodai bejövételben nem lehetett.

Sokszor elvonul lelki szemeim előtt hatalmas alakja, galambösz feje, amint irodám előtt, Szombathelyen, oly sokszor keményen ellép. Ma már csak emlék ez a becsületes csendőr, tökéletes katona és mintaszerű szorgalmas ember, mert a közelmúltban a Csendőrségi Lapok szomorú rovatában az ő neve is szerepelt. Áldás emlékére!

Fekete őrnagy.

Felbocsátásra kész léggömbök a hangárban.

KATONAI ISMERETEK.

Mit érnek a léggömbgátak?

Irta: TOLNAY LAJOS főhadnagy.

Mikor a világháború folyamán az arcvonalak megmerevedtek és beállt az állásharc: nagy jelentőségre tettek szert a léggömbök s ezer méter magasra felbocsátott léggömbből — igen jó látási viszonyok mellett — 30—40 kilométerre is el lehetett látni a nyugati hadszíntéren. A keleti hadszíntéren talán még jobbak voltak a látási viszonyok.

De nemcsak megfigyelésre, hanem *területek védelmére* is használták a csoportosan felbocsájtott léggömböket — a „*léggömbgátat*” —, mikor is dróthuzallal kötötték össze az egyes léggömböket. Az ennek ütődő repülőgép lezuhant.

A világháború után a léggömböket is tovább fejlesztették. Napjainkban gyakran felmerülő kérdés a *léggömbgát* problémája, melynek az a feladata, hogy repülőtérmadásoktól óvjon egy bizonyos területet. Értékét sokan vitatják, időszerű tehát e kérdéssel is megismerkednünk.

A léggömbgát rendszer első alkalmazói a németek voltak. Ők földhöz kötött léggömböket engedtek a magasba, melyeket dróthuzallal kötöttek össze.

Angol és francia kísérletek után az olaszok alkalmazták sikerrel a léggömbgát rendszert, kb. 3—4000 méter magasra felengedett léggömbökkel. Ezeknek határozott elhárító jelentősége volt, mert a repülőket kerültek azokat a helyeket, ahol léggömbgát volt, nehogy a tartó huzalokba ütközve, lezuhanjanak.

Sok bajt okozott ellenben a léggömbtöltő anyaga: a *hidrogén*. Nehéz előállítása mellett igen *gyúlékony* anyag ez és gyújtó lövedékkel könnyen lángra lobbantatható. A pótlására alkalmas *helium*, viszont igen *drága* anyag.

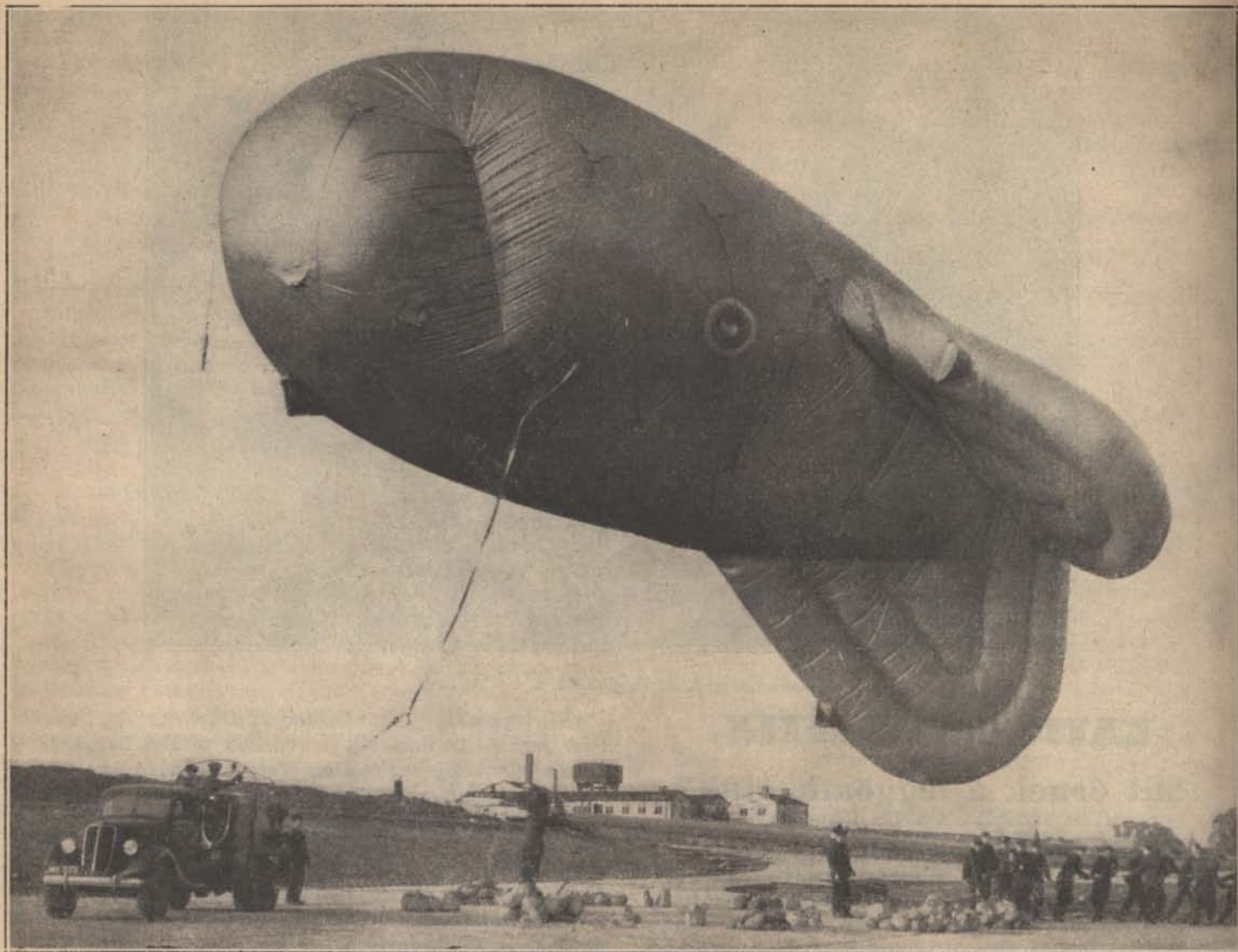
A léggömbgátakat körben, félkörben, egy vagy több sorban alkalmazzák a védendő terület nagyságához és jelentőségéhez mérten. Vagy állandóan fent vannak, vagy csak szürkülettől napkeltéig, mikor a repülőtérmadásnak földi elhárítása nehezebb. A megvédendő tárgytól másfél kilométerre, egymástól kb. 500 méterre telepítik a léggömböket. Magát a „*gátat*” a léggömb *tartósodronya* képezi, külön huzalokat ma már nem feszítenek ki. Ha a repülőgép ilyen huzalba beleütközik: *lezuhan*, de legalább is *kényszerleszállást* hajt végre, igaz, hogy a léggömb is megsemmisül és mint védőeszköz, a továbbiakban nem használható.

Az igazi védelmet még sem ez nyújtja, hanem a gát okozta *erkölcsi* hatás, mely a repülőket arra kényszeríti, hogy az ilyen területet *ne zavarják*, mert észrevétlenül juthatnak a tartó huzalok okozta kelepchébe, illetőleg magasabbról legyenek kénytelenek bombáikat dobni — természetesen kevesebb találati valószínűséggel.

Mikor a légizár fent van: meglepni *nem lehet*! Ezért előnyös — egyes nézetek szerint — az *állandó* léggömbgát. Ennek a földtől való távolsága 3—4000 méter, tehát a gyakorlatban használatos repülőmagasságnál: *alacsonyabb*. A huzalok *lazán* függenek, így nagyobb a repülőgép szárnyára gyakorolt *metező* hatásuk. Kedvező esetben még az *acélcsovet* is elvágják!

A léggömbök *töltése, felbocsátása és levonása*: a légköri viszonyoktól, felbocsátási magasságtól és egyéb műszaki tényezőktől függ.

Újabban kísérleteznek a *meleg levegővel*, mint léggömbtöltő anyaggal, ez olcsóbb és ezenfelül *megbízhatóbb* gyújtó lövedékkel szemben. A ballonok térfogata különböző, átlagban 200—600 köbméteresek. A burkolat ezüstösre festett, erős vászon, amelyet *gumiroznak*. Egy léggömbszázad 40—50 léggömbből, a hozzájuk tartozó vontatókból és a szállító gépkocsikból áll.

Felbocsátásra kész léggömb telepítési helyén.

Természetesen, mikor nem működik a léggömbgát, gondosan rejtik a ballonokat. A hírszerzés egyik fontos feladata a léggömbök pontos helyének megállapítása. Megfelelő óvrendszabályokról mindég gondoskodni kell, gyakran folyamodnak megtévesztő berendezésekhez.

Felbocsátás előtt a léggömbgátat biztosan és gyorsan kell kezelni, ehhez bizonyos számú szakszemélyzet elengedhetetlenül szükséges. Pótlásukra és kiegészítésükre a honi lakosságból kell gondoskodni. Még nők és nagyobb gyermekek is alkalmasak e szolgálatra.

A felbocsátott zárral szemben követelmény, hogy az erős szélnek is ellentálljon és gyorsan lehessen — ha szükséges —, bevonni. Nagy hibája a léggömbzárnak, hogy füléje lehet repülni, így az egész rendszer célját tévesztheti. Kb. 7000 méter volna az a felbocsátási magasság, mely többé-kevébbé biztosan védené a célt. Jelenleg ez nem érhető el.

Napjainkban nagyobb területet sakktáblaszerűen telepített léggömbgátakkal védenek. Ez jobban véd, mint a kör- vagy vonalalakú zárrendszer. Városok, gyárak védelmére ez való. Magukat a léggömböket kézi vagy motorikus meghajtású motollák bocsájtják fel, illetőleg vonják be.

A léggömbök száma a megvédendő terület nagyságától függ. London védelmére mintegy 600 léggömböt alkalmaznak, de ez kevésnek bizonyult.

A léggömbgátak értékét vizsgálva, láthatjuk, hogy helyesen alkalmazva, azok a légvédelem hatásos kiegészítő eszközei. Gondot okoz ugyan a töltőanyag: a hidrogén megszerzése, az ehhez szükséges gázpalackok nagy számban való előállítása, mégis megfontolandó kérdés a léggömbgát alkalmazása.

Másik kérdés a léggömbök helyett sárkányok alkalmazása. Ezeket nem kell tölteni és gyorsabban is bocsáthatók fel, mint a léggömbök. Hátrányuk viszont, hogy nehezen bocsáthatók fel, ha a talajszél csekély. Mégis használatosak, mert lövéstálalattal szemben nem igen érzékenyek és jóval kisebb célt mutatnak, mint a felbocsátott léggömb.

Mindeme kísérletek nagyhatalmak (Németország, Anglia, Oroszország) részéről azt igazolják, hogy igenis, szükség van a léggömbgátakra, azok a légvédelem hatásos kiegészítői.

Természetesen, e záróhatással szemben is keresik, kutatják azt az új elhárító eszközt, mely legalább részben közömbösíteni tudná a léggömbgátak nem megvédendő hatását. Különböző biztonsági szerkezeteket sze-

Léggömbgát.

relnek fel a repülőgépekre és állítólag kísérletek folynak külön „gát-elhárító” repülőgépek szerkesztésére is. Mindezek azt jelentik, hogy igenis, van értékük a léggömbgátoknak és velük foglalkozni időszerű kérdés!

A B. egyén haszna.

Irta: MAGYARÓSI IMRE tiszthelyettes
(Alsófernezely).

1941 február 21-én 7 órakor Gábel Herman* alsófernezelyi lakos az őrsön feljelentette, hogy aznap virradóra a lakóházával egybeépített üzletének utca felőli faablak tábláit ismeretlen tettes vagy tettesek kifeszítették, utána az üzletbe bementek és onnan 465 pengő értékű ruhaneműt elloptak.

Az őrs az ügyben a nyomozást azonnal bevezette. A megtartott helyszíni szemle a nyomozásnak további kiindulási pontot adni nem tudott. A betörés híre mind a községben, mind az 5 km-re fekvő Nagybányán végigszaladt. A lopás elkövetése előtti napokban Nagybányán is történtek betöréses lopások s így az őrs nyomozását mindenki nagy érdeklődéssel figyelte, várva az eredményt.

A nyomozás során megállapítottuk, hogy egy Kalányos Lajos (Szekera) nevű cigány, aki a románok ideje alatt sorozatos betöréses lopásokat követett el, a lopás elkövetése előtti napokban a

községben csavargott. Mivel a lopás elkövetésével gyanúsítva volt, ezért az őrs a nyomozati értesítő alapján elfogatta, de a lefolytatott nyomozás nem járt eredménnyel. Ebben az irányban az őrs megnyugodott, mert a cigány ügye tisztázódott.

Volt egy másik feltevésünk is. A lopás elkövetése előtti napon egy 17 tagból álló színész társaság érkezett a községbe. A lopással kapcsolatban a színésztársaság is gyanúba került, de a velük lefolytatott nyomozás is holtpontra jutott. Ezek után a kiépített B. hálózatom révén a nyomozást kiterjesztettem az egész környékre. Egyik jó ismerősöm Nagybányán lakott, azzal is közöltem az alsófernezelyi betörést, leírtam az ellopott tárgyakat s a kellő útbaigazítást megadva megkértem, hogy puhatolózzék.

Alig telt el két hét, máris felkeresett az őrsön nagybányai ismerősöm és elmondta, hogy Nagybányán az N.-i utca X házszáma alatt, özv. Dagics Péternénél egy állásnélküli tekergő lakik, aki napnap után a városban csavargó. Gyanúja az, hogy az állásnélküli tekergő az özvegyasszonnyal vadházasságban él. Az özvegyasszonynak két lánya van. Az utóbbi napokban feltűnt neki, hogy a leányok váltakozva piros-, fehér- és zöldszínű sapkákat viselnek. Ilyenre nem igen telhetik nekik, mert nem dolgoznak. Ismerősöm elbeszélése után mindjárt arra gondoltam, hogy a bűnjelek is ott lehetnek, mert mi is ilyen tárgyakat kerestünk. Azonnal megkeresést írtam a nagybányai rendőrséghez és engedélyt kértem a házkutatás megtartására. Járórt vezényeltem s a megkeresést azzal küldtem el. Gondoskodtam arról is, hogy a sértett kéznél legyen, hogy a bűnjeleket megnézhesse és felismerhesse.

Ezután már minden gyorsan és simán ment. A házkutatásnál sok bűnjel került elő, ezeket a sértett mind a sajátjának ismerte fel. A járőr olyan bűnjeleket is talált az özvegyasszonynál, amelyek másutt elkövetett betöréses lopásból származtak. Az összes bűnjeleket összezsomagoltatták és a bűnjelekkel együtt a csavargót és vadházastársát az őrsre bekísérték. A kikérdezés során a csavargó beismerte a betörést. Előadta, hogy 1941 január végével szabadult ki Nagyváradon a kir. ügyészség fogházából, ahol a románok által kiszabott 5 évi fogházbüntetését töltötte ki. Ezt megelőzőleg szintén volt büntetve 6 hónapi fogházzal, tiltott határátlépés és csempészség miatt. Amikor a fogházból kiszabadult, egy hétig rokonainál tartózkodott, de mivel azok nem szívtették, ott hagyta őket és Nagybányán keresett magának otthont özv. Dagicsnéénél. A rendőrségen nem jelentette be magát. A betöréses lopásokból származó bűnjeleknek egy részét Nagybányán piacok alkalmával ismeretlen falusi román asszonyoknak összesen 135 pengőért eladta. A pénzt és a megmaradt ruhaneműt az özvegyasszonynak adta. Az előtalált bűnjelek alapján Nagybányán még 3 betöréses lopás derült ki.

Az őrs sikeres nyomozása Nagybányán és környékén nagy feltűnést keltett s még a „Szamos” című ujság is közölte. Az őrsnek eddig minden bűncselekményt sikerült kideríteni, amivel a lakosság bizalmát megnyerte s amire az őrs minden tagja méltán büszke.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

A m. kir. csendőrség egyenruhája és felszerelése.

(Folytatás.)

b) Altiszti ezüst szuronybojt.

Altalánosságban a tiszti arany szuronybojthoz hasonló, de arany helyett ezüst és a magyar szentkorona aransárga selyemből készül.

c) Táboribarna szuronybojt.

Táboribarna gyapjúból (ispahánból) készül és a szalagjában táboribarna gyapotsíkok vannak. A bojt gombja teljesen, a rojtok illesztékhelye pedig hat sor nemzetiszín gyapjúból készült 2 mm vastag zsinórral van fedve, illetve díszítve.

A gyapjúfonalak helyett pamutfonalak is használhatók.

A szuronybojt kizárólag szuronyhoz és csendőr gyalogsági kardhoz viselhető.

A bojtnak a szuronyra való felillesztése az alábbiak szerint történik:

A szalagot felülről lefelé a szurony kengyelén át-dugjuk, azután a bojtot a szalaghurkon átbújtatjuk és a védővas kamója körül kétszer áthajtjuk és a bojtot a markolat és a szalagnak azzal érintkező része között hátulról akként dugjuk át, hogy a bojt a szuronyhüvely mentén szabadon leljön és a szurony a puskára akadálytalanul feltűzhető legyen. A csendőr-dőfőszuronyra szuronybojtot nem szabad feltenni.

A csendőr gyalogsági kardra a szuronybojt felillesztése ugyanúgy történik, mint a később ismertetendő kardbojtnak a gyalog tiszti kardra való illesztése.

*

A szuronybojtra az 19.043/eln. 5. 1921. sz. H. M. rendelet, valamint a 45.910/eln. VI—c. 1928. (L! 14. Cs. K. 1928.) és a 16.224/eln. VII—c. 1934. (L. 20. Cs. K. 1934.) sz. B. M. körrendeletek vonatkoznak.

KARDBOJT.

Háromféle kardbojt van rendszeresítve: a tisztek részére arany-, legénység részére örmestertől fölfelé altiszti ezüst- és táboribarna kardbojt a lovas csendőrök és a lovas próbacsendőrök részére.

a) Tiszti arany kardbojt.

Bojtból és szalagból áll. A bojt gombból és sodralékokból áll. A fagomb mindkét oldalán 8—8 mm széles piros-fehér-zöld (nemzeti) szín van alkalmazva, amelyeket a gomb mindkét oldalán az aranyból himzett magyar szentkorona díszít. A nemzeti színek és pedig a piros és zöld színek piros, illetve zöld cérnázott selyem-, a fehér ezüstfonállal körülfont pamuttszínórból készülnek.

A gomb szélei fényes aranszálakkal vannak vízszintes irányban beszegve. A gomb alsó széléhez két, esetleg három sorban illesztett sodralékok hossza 7 cm és vastagságuk 1.5—2 mm. A sodralékok külső sorai fényes aranyból, a belső töltelék pedig arannyal átszőtt táboribarna selyemből van.

A 82 cm hosszú, 2 cm széles szalag a hosszirányban három fénytelen aranyfonállal van csíkozva és barna bőrrel bélelve.

A gyalogtiszti kardra a kardbojtot a következőképen kell felerősíteni:

A szalagot hurok alakjában jobbról a kardmarkolat körül fektetjük és azon a bojtot át-dugjuk. A szalagot a háritólap mentén a kengyel felé vezetjük és utóbbi kétszeri átövezése után a bojtot hátulról a szalag és a háritólap között áthúzzuk. (Kétszeri átövezés azért szükséges, mert különben a kardbojt nagyon hosszúnak lennéne.)

b) Altiszti kardbojt.

A tiszti kardbojthoz hasonló, de arany helyett ezüstből és a magyar szentkorona aransárga selyemből készül.

Lovaslegénység részére rendszeresített kardbojtszalag bőralátéttel van ellátva.

A csendőr lovassági kardra, a (lovassági) kardbojtot úgy erősítjük fel, hogy a szalagot hurok alakjában jobbról a kardmarkolat körül fektetjük és azon a bojtot át-dugjuk. A szalagot a kardmarkolat külső oldala mentén a kengyel felé vezetjük és utóbbi átövezése után a bojtot hátulról a szalag és háritólap között áthúzzuk.

Kardbojt kizárólag a gyalog tiszti és a csendőr lovassági kardhoz viselhető.

c) Táboribarna kardbojt.

Lovas csendőrök és próbacsendőrök részére van rendszeresítve: kivitele általánosságban az altiszti ezüst kardbojthoz hasonló, csak hogy a kardbojt gombjainak és a rojtok illesztékhelyének díszítése a táboribarna szuronybojt díszítésével azonos. Az összes részek selyem és ezüst helyett gyapjú- vagy pamutfonalból (ispahánból) készülnek.

*

A kardbojtra és annak megerősítésére a 19.043/eln. 5. 1921. sz. H. M. rendelet, a 45.910/eln. VI—c. 1928. (L! 14. 1928. sz. Cs. K.), a 46.866/eln. VII—c. 1932. (L! 1. 1933. sz. Cs. K.) sz. B. M. és a 76.790/eln. 20. 1940. (L! 20.1940. sz. Cs. K.) sz. H. M. körrendeletek vonatkoznak.

DERÉKSZIJAK.

Kétféle derékszija van rendszeresítve: gyalogsági a gyalog- és lovassági a lovascsendőrök részére.

Úgy a gyalogsági mint a lovassági derékszija kb. 4 mm vastag, növényileg cserzett, természetes színű, barna övbőrből négy méret nagyságban készül és pedig az 1. méret nagyság 110, a 2. méret nagyság 115, a 3. méret nagyság 120, a 4. méret nagyság 125 cm. hosszú.

A derékszija egyik végén egy 4.5—5 cm. hosszú behajtásban 5.1×2.4 cm. belméretű, 0.6 cm. vastag vas-huzalból készült, tövissel és görgővel ellátott ónozott csat van csatláttal alkalmazva és ezen csat egy hosszirányban 1.8 cm. hosszú, szélességben pedig a derékszija szélességének megfelelő s a szija anyagával azonos bőrből készült csukorral együtt a szija behajtásába háromszoros tűzőöltéssel van a csatláttal összevarrva és fent reteszöltéssel elzárva. A derékszija, úgy anyagában, mint méretében az előbbivel azonos, eltolható csukor is van alkalmazva. A derékszija másik vége kb. 6 cm. hosszúságban egész 3.7 cm. szélességig keskenyebbre van szabva és mindkét szögletén eltompított; e végtől 9 cm-nyi távolságra van az első tövislyuk beverve, míg a többi lyuk száma a szükséghez képest igazodik, úgy azonban, hogy a lyukak egymásközi távolsága — lyukközéptől-lyukközépig mérve — 4 cm. A lyukak átmérője 0.5 cm.

A gyalogsági derékszija szélessége 5 cm.

Bendula István licei bányamunkás ikergyermekeinek keresztapaságát a Kormányzó Úr Ó Főméltósága vállalni kegyeskedett. Képviselőjében dr. Soldos Béla főispán jelent meg a keresztelőn. (Keszthelyi M. ös. felv.)

A lovassági derékszíj abban különbözik a gyalogsági derékszíjtól, hogy a szíj szélessége 5.3 cm. A csat belmérete 5.3×2.4 cm és hogy annak csatos végétől 25 cm távolságra egy 49 cm hosszú és 2.2 cm széles, közepén 0.4 cm vatsagságú sodrott zsinag körül duzzadékszerűen összevarrt és őt 0.3 cm átmérőjű tövislyukkal ellátott csatlék van kétsoros tűzőöltéssel karabélyszorító gyanánt felvarrva. A csatlék a végétől kb. 4 cm távolságra 1.5 cm szélességig keskenyebbé van szabva. Az első lyuk a csatlék végétől 11.5 cm-re s ettől a lyuktól a többi 4 lyuk — lyukközéptől-lyukközépig mérve — 2 cm távolságra van beverve. Ezen csatlék felvarrott végétől kb. 27 cm távolságra még egy 0.4 cm vastag vashuzalból készült 2×2.2 cm belméretű ónozott, tövissel és görgővel ellátott csat van egy 2.2 cm széles és 6 cm hosszú csatosdarabbal és egy 1.3 cm széles csatcsukorral együtt a derékszíjra — a szélességbeli középvonalában — felvarrva, mely a karabélyszorító becsatolására szolgál.

Úgy a gyalogsági, mint a lovassági derékszíj, valamint a karabélyszorító szélezve van.

A varráshoz 14/3-as számú szürke viaszos lencérnát kell használni.

(L! az 1938. évi 18. sz. Cs. K.-ben megjelent 159.121 VI-c. 1938. sz. B. M. körrendelet.)

A derékszíjat a legfelső ruhadarab felett akként kell a test körül venni, hogy az alsó széle a két csípőre fekküdjön, a csat pedig — tövisével előre fordítva — a zubbony 5. és 4. gombjai közé essék. A derékszíjat oly szorosan kell összehúzni, hogy a csípőkről le ne

csúszhassék és hogy a lapos kéz a derékszíj és a legfelső ruhadarab közé még bedugható legyen.

A lovassági derékszíj a felcsatolásakor a nagy csat — tövisével előre fordítva — a bal csípő fölé és valamivel az előtt, a kis csat ellenben a jobb csípő fölé — fekve — jusszon.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

33. Kérdés. Mit kell tudni a Nemzeti Önállósítási Alapról?

Válasz. A nemzeti önállósítási alapról a tudnivalókat az alábbiakban közöljük: A gazdasági és szellemi foglalkozási ágak körében önálló pálya alapítására törekvő s támogatására utalt, érdemes és alkalmas egyének pályakezdésének előmozdítására a m. kir. minisztérium által létesített Nemzeti Önállósítási Alap szolgál. Az Alapból méltányos kölcsön nyújtásával támogatásban lehet részesíteni gazdasági és szellemi szabadpályákon elhelyezkedni kívánó és szakmunkájuk önálló gyakorlásához szükséges szak-képzettséggel, illetőleg gyakorlati jártassággal rendelkező személyeket.

Az alapról önállósítási kölcsönben csak az részesülhet, aki:

- a) magyar állampolgár;
- b) büntetlen előéletű és feddhetetlen jellemű;
- c) a kérvényben megjelölt szellemi szabadfoglalkozás folytatásához szükséges képzettséggel, illetőleg a megjelölt szakma önálló gyakorlásához szükséges szakképzettséggel vagy gyakorlati jártassággal rendelkezik;
- d) a szóbanforgó életpályán való önállósuláshoz szükséges kezdőtőkét anyagi helyzete veszélyeztetése nélkül előteremteni nem tudja;

e) a kérelmezés időpontjában netalán betöltött közszolgálati állásról, gazdasági, vagy szellemi pályán való önállósulás céljából lemond, vagy ha magánalkalmazotti viszonyban van, azt a Tanács kívánására megszünteti;

f) 40. életévét még nem töltötte be.

A hadirokkantak, tűzharcosok, vitézek kérelmeit egyenlő feltételek mellett előnyben kell részesíteni s ezek, — valamint kivételesen olyan kérelmezők is, akikre nézve ennek szükségét a fennforgó rendkívül méltánylást érdemlő körülmények alapján a Nemzeti Önellósítási Tanács teljes ülési határozattal megállapítja — 40. életévük betöltése után is részesülhetnek kölcsönben.

Amennyiben a kérelmező a szükséges kezdőtőkének csupán egy részével rendelkezik, a kiegészítés iránt is terjeszthető elő kérelem.

A kérelmet az e célra szolgáló kérvényürlap kitöltése és felszerelése útján kell előterjeszteni. A kérvényürlapok az értelmiségi munkanélküliség ügyeinek kormánybiztosa hivatalánál (Budapest, V., Klotild-u. 10/c.) — a visszacsatolt keletmagyarországi és erdélyi területeken — ezenfelül a járási főszolgabírói hivatalnál, a kereskedelmi és iparkamaráknál, valamint az Erdélyrészi Gazdasági Tanácsnál — díjmentesen szerezhetők be.

A kellően felszerelt és kitöltött kérvényt a folyamodónak a szándékolt letelepülés helye szerint illetékes elsőfokú közigazgatási hatóság útján kell benyújtani.

Az elsőfokú közigazgatási hatóság a beadástól számított 8 nap alatt köteles a kérvényt véleményezni abból a szempontból, hogy az önálló elhelyezkedés helyi előfeltételei mennyiben állanak fenn és a kérelmet a visszacsatolt keletmagyarországi és erdélyi területeken szándékolt letelepedés esetén az Erdélyrészi Gazdasági Tanácshoz, egyéb esetekben pedig az értelmiségi munkanélküliség ügyeinek kormánybiztosához továbbítani.

A folyamodónak a kérvényhez csatolni kell:

a) születési anyakönyvi kivonatát; ha nő, házassági anyakönyvi kivonatát is, s ezeken felül szüleinek születési anyakönyvi kivonatát;

b) magyar állampolgárságát igazoló bizonyítványt, vagy ennek hiányában, az állampolgárság igazolására megfelelő záradékkal ellátott községi illetőségi bizonyítványt; a visszacsatolt keletmagyarországi és erdélyi folyamodóknak pedig:

1. a folyamodó 1940. évi augusztus hó 30. napjáig fennállott román állampolgárságát igazoló állampolgársági bizonyítványt, vagy érvényes útlevélet;

2. helyhatósági bizonyítványt (lakbizonylatot) arról, hogy a folyamodó az 1935. évi augusztus hó 31. napjától 1940. évi augusztus hó 30. napjáig bezárólag és ezen a napon is állandóan, megszakítás nélkül a Magyarországhoz visszacsatolt keleti, illetőleg erdélyi területen lakott;

c) hatósági erkölcsi bizonyítványt annak igazolására, hogy erkölcsi szempontból nem esik kifogás alá, sem büntetett, sem nyereségvágyból elkövetett vétség miatt, sem magyar államellenes bűncselekmény miatt ellene bűnvádi eljárás nincs folyamatban, sem ilyen bűncselekmények valamelyike miatt öt jogerősen nem ítélték el;

d) a legmagasabb iskolai végzettséget igazoló bizonyítványt, továbbá a szakmájában való jártasságát igazoló bizonyítványt;

e) eddigi esetleges alkalmaztatására vonatkozó működési bizonyítványait;

f) a hadirokkantak, tűzharcosok, vitézek a hadigondozási igazolványt, illetőleg a Károly-csapatkereszt birtoklását, avagy a vitézi rendhez tartozásukat tanúsító igazolványt;

g) vagyoni, vagy jövedelmi viszonyait igazoló bizonyítványt, illetőleg szegénységi bizonyítványt;

h) hatósági orvosi bizonyítványt arról, hogy nem szenved olyan betegségben, vagy testi fogyatkozásban, amely a kérdéses foglalkozás önálló folytatására alkalmatlanná tenné;

i) egy általa sajátkezűleg két tanú előtt aláírt nyilatkozatot arról, hogy van-e tartozása, s ha igen, mennyi és kivel szemben áll fenn, továbbá, hogy a felsorolt tartozásokon kívül egyéb tartozása nincsen;

j) a kölcsön felhasználására vonatkozó részletes költségvetést és határozott üzleti-, üzemtervet.

Amennyiben a folyamodó a kölcsönt önálló gazdálkodás céljából földbérletre kívánja igénybevenni, megjelölendő, hogy mely birtokot akarja haszonbérbe venni. A vonatkozó bérleti szerződés, vagy a tulajdonosnak a bérlet feltételeit is tartalmazó nyilatkozata, mely szerint a szóbanforgó terü-

letet bérbe szándékozik adni, a birtok művelési ágankénti részletes ismertetése, a meglévő élő és holt felszerelés felsorolása is melléklendő, végül a bérletre vonatkozóan legalább egy évre terjedő részletes üzemterv két példányban és a kölcsön felhasználására vonatkozó költségvetés is ugyancsak két példányban csatolandó.

Amennyiben a kérvény benyújtója köz- vagy magán-szolgálatban áll, nyilatkozatot kell mellékelni, melyben folyamodó kötelezően kijelenti, hogy amennyiben a Nemzeti Önellósítási Alapból kölcsönben részesül, köz- vagy magán-szolgálati állásáról lemond.

A kölcsön engedélyezése iránt benyújtott folyamodvány a mellékletekkel együtt az 1937. évi 2300 P. M. sz. rendelet értelmében illetékmentes.

Az előterjesztett kérelmeket a Nemzeti Önellósítási Tanács a pályázó életviszonyainak gondos mérlegelése mellett egyénileg bírálja el.

Kölcsönben való részesítésre jogigénye, vagy jogcíme senkinek sincsen. A pályázati kérvények elbírálásánál a Tanács a kérelmet támogató közbenjárásokat és magánajánlásokat nem veheti figyelembe.

A folyósított kölcsönösszeg törlesztési, illetőleg visszafizetési határideje a bejelentett önálló elhelyezkedési lehetőség termézetéhez képest nyer megállapítást, 10 esztendőnél hosszabb idő azonban nem állapítható meg. A kölcsönben részesített azonban a részére folyósított kölcsönösszeget bármikor, a kikötött törlesztési határidőn belül is költségmentesen visszafizetheti.

A kamat legfeljebb évi 2 százalék. Méltánylást érdemlő esetben a Tanács a kamatokat el is engedheti és legfeljebb három esztendő tartamára a tőketörlesztési kötelezettséget is felfüggesztheti.

A kérelmezők közül elsőbbség illeti meg a vidéken elhelyezkedni kívánókat és továbbá azokat, akik a szándékolt foglalkozásukat olyan helyen kívánják gyakorolni, amely az egyes szakmáknak közszempontból mutakozó hiányának megfelelően telepedési helyül elsősorban alkalmasnak kijelöltetik.

A Tanács működésével kapcsolatos ügyviteli teendőket az értelmiségi munkanélküliség ügyeinek kormánybiztosa látja el. A kormánybiztos érintkezik a közigazgatási hatóságokkal és gondoskodik a Tanács határozatainak végrehajtásáról, valamint a kiutalt kölcsönök rendeltetésszerű felhasználásának ellenőrzéséről.

A kérelmező az engedélyezett kölcsön folyósítása előtt köteles a Pénzügyi Központ által megállapított szövegű kötelezvényt — a melyet a Pénzügyi Központ posta útján küld meg a kölcsönben részesültnek — sajátkezűleg aláírni és ezt közjegyző által hitelesíttetni, vagy a lakóhelye szerint illetékes községi előjáróság (polgármesteri hivatal) által tanusíttatni. Az előjárósági tanusítás díjtalan (6100—1939. M. E. sz. rendelet). A szabályszerűen kiállított kötelezvényt a Pénzügyi Központnál kell beadni vagy oda posta útján megküldeni.

A folyósított kölcsönt a kölcsönben részesített a Tanács határozatában foglalt utasításnak megfelelően köteles felhasználni.

A kölcsön rendeltetésszerű felhasználását a Tanács alkalmas módon ellenőrzi.

A kölcsönben részesített ellenőrzés végett köteles üzleti könyvet vezetni és azt, valamint az ellenőrzéshez szükséges egyéb adatokat a kiküldött és arcképes igazolvánnyal igazolt ellenőrnek rendelkezésre bocsátani és neki a kívánt felvilágosításokat megadni.

A kölcsönben részesítettet a Tanács a folyósított összeg azonnali visszafizetésére kötelezi, ha a kölcsönben részesített:

a) a kölcsönt a valóságnak meg nem felelő adatok előterjesztésével eszközölte ki és a valóságnak megfelelő tényállás alapján nem részesülhetett volna támogatásban;

b) büntetett vagy nyereségvágyból elkövetett vétség, vagy államellenes bűncselekmény, vagy az 1939. IV. t.-c. rendelkezéseinek megszegése miatt jogerősen elítéltetik;

c) az esedékes kamatokat vagy tőketörlesztést felszólítás után sem fizeti meg és a Tanács további halasztás iránt benyújtott kérelmének nem ad helyet;

d) a kapott kölcsönt egészben vagy részben rendeltetésellenesen használja vagy használta fel;

e) a kölcsön folyósítása után a Tanács engedélye nélkül akár közszolgálati állást, akár bármilyen más alkalmazást elvállal;

f) könnyelmű vagy gondatlan üzletvezetés (üzemvitel) vagy más körülmény folytán a kölcsön visszafizetése a Tanács megítélése szerint veszélyeztetettnek látszik;

g) üzleti könyveket, feljegyzéseket nem vezet, vagy ha igen, azokat, illetőleg az ellenőrzéshez szükséges egyéb adatokat nem bocsátja az ellenőrző közeg rendelkezésére, vagy az ellenőrzés foganatosítását más módon megküszíti.

Ha a folyósított összeg visszafizetése az előző bekezdés értelmében azonnal esedékessé válik, a kölcsönben részesített egyúttal — tekintet nélkül arra, hogy a kölcsönt milyen kamattalá mellett folyósították — a folyósított összegnek a folyósítás napjától számított 5 százalékos kamatát is köteles megtéríteni.

A kölcsönben részesített köteles megtéríteni mindazt a kárt, amelyet azáltal okozott, hogy a valóságnak meg nem felelő adatok előterjesztésével eszközölte ki a kölcsönt és hogy a folyósított összeget rendeltetésellenesen, gondatlanul, vagy könnyelműen használta fel. A büntetőjogi felelősség emellett érintetlen marad.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással büntetendő, aki:

a) a kölcsön elnyerése végett a valóságnak meg nem felelő adatot terjeszt elő, vagy lényeges adatot elhallgat;

b) a kapott kölcsönt egészben vagy részben rendeltetésellenesen, a fent meghatározott kötelezvény feltételeinek meg nem felelő módon használja vagy használta fel;

c) könnyelmű, vagy gondatlan üzletvezetés (üzemvitel) által a kölcsön visszafizetését veszélyezteti;

d) üzleti könyveit, feljegyzéseit figyelmeztetés ellenére sem vezet, illetőleg ezeket, valamint az ellenőrzéshez szükséges egyéb adatokat sem bocsátja az ellenőrző közeg rendelkezésére, vagy az ellenőrzés foganatosítását más módon megküszíti.

A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, a m. kir. rendőrség működési területén a m. kir. rendőrségnek, mint rendőri büntetőbírósnak hatáskörébe tartozik. Az 1929:XXX. t.-c. 59. §. (1) bekezdésének 3. pontjában foglalt rendelkezés alkalmazása szempontjából szakminiszternek a miniszterelnököt kell érteni.

Pénzbüntetés tekintetében az 1928:X. t.-c. rendelkezései az irányadók.

34. Kérdés. Az őrs egy gépkocsivezető ellen feljelentést tett a kir. járásbíróshoz. A járásbírósg a tárgyalásra a járók által bejelentett tanukat is megidézte. Tárgyalás után a járók egyik tagja találkozott a tanukkal, akik kijelentették, előtte, hogy többé nem fognak tanunak jelentkezni, mert a járásbírósg nem fizetett a részükre tanudíjat, sőt még az utazási költségeket sem fizette meg s így ők, mint napi keresetből élő emberek, a tanuskodásra „ráfizettek”. Milyen rendelkezések állanak fenn a tanuk díjazására?

Válasz. A bíróság előtt megjelent tanuk részére kiutalt költségeket a Bünvádi Perrendtartás 223. §-a, valamint — ezt kiegészítve — a törvénykezés egyszerűsítéséről szóló 1930:XXXIV. t.-c. 106. §-a szabályozza. E törvényi rendelkezések szerint a tanu a megjelenésével járó útiköltségek megtérítését követelheti. Napi- vagy hetibérből élőknek ezenfelül még igényük van az utazáshoz és a kihallgatáshoz kívánt időnek és rendes keresetüknek megfelelő kárpótlásra is. Az olyan tanu, aki nem napi- vagy hetibérből él, ha kihallgatása a lakóhelyétől legalább tíz kilométernyi távolságra eső helyen történik, az útiköltségen felül csak a legszükségesebb kiadásainak megtérítését kérheti, ha erre a körülményeknél és vagyoni viszonyainál fogva rá van szorulva. Főmagánvádra üldözendő bűncselekmény miatt indított eljárás esetében a főmagánvádló részére sem útiköltséget, sem pedig tanudíjat nem lehet megállapítani; ezek a sértett részére is csak akkor járnak, ha őt — hivatalból üldözendő bűncselekmény esetében — tanuképpen idézték meg.

Ezekből a rendelkezésekből láthatjuk, hogy a bíróság előtt történt megjelenéssel kapcsolatban felmerült útiköltség megtérítésére a tanunak — vagyoni viszonyaira való tekintet nélkül — minden esetben igénye van. Meghatározott összegű napidíj a tanuk részére nincsen meghatározva, hanem a bíróság esetről-esetre állapít meg a tanu számára az útiköltségen felül költségmegtérítést, de csak abban az esetben, ha arra a tanu a kereseti vagy vagyoni viszonyai következtében rá van utalva.

A tanu díjazása nem csupán a vallomás minőségére, hanem a bünvádi eljárás eredményére is befolyással lehet. Az a

tanu, aki tudja, hogy a tanuskodással járó költségeit nem téríti meg, nem szívesen jelentkezik tanuként és jelenik meg a bíróság előtt; bármennyire indokolt is tehát a tanuzási költségek kiutalása terén a takarékoság, ez nem lehet egy bizonyos határon túl anélkül, hogy az igazságszolgáltatás érdekeinek ártalmára lenne.

Útiköltség — a fentebb idézett általános szabályokon belül — minden tanu részére illetékes, tekintet nélkül arra, hogy a bíróság előtt önként, vagy kényszer folytán jelent-e meg. A csendőrség által elővezetett tanunak is igénye van tehát útiköltségre (a visszautazáshoz). Feltétel azonban, hogy a tanu eleget tegyen a vallomási kötelezettségének. Ha a tanu megjelent ugyan a bíróság előtt, de onnan engedély nélkül eltávozott, költségmegtérítésre nem tarthat igényt, sőt, ha a kihallgatása fontos lett volna és annak elmaradása miatt a tárgyalást el kellett napolni, őt a bíróság az ebből származó költségek megtérítésére is kötelezheti.

Az útiköltség megtérítésére még a következő szabályok vannak érvényben: A megjelenéssel járó útiköltségnek kell tekinteni a tanu nélkülözhetetlen kísérőjének útiköltségét is. Ha gyermeket idéznek meg, a szülője vele utazhatik; kísérő utazhatik az olyan tanuval is, aki agg korá vagy betegsége miatt kíséretre szorul. A II. osztályú vasúti jegy árát a bíróság csak annak a tanunak téríti meg, akinél társadalmi állásánál fogva indokoltnak tartja, hogy II. kocsiosztályon utazzék. Gyorsvonati jegy költségét csak akkor lehet megtéríteni, ha a tanu késedelmes megidéztetése következtében személyvonattal nem tudott volna rendes időre megjelenni, vagy ha egyéb különös ok indokolja a gyorsvonat igénybevételét. Ilyen különös indok lehet pl. az, hogy a tanunak másutt időhöz kötött, fontos elfoglaltsága volt s onnan csak gyorsvonat igénybevételével tudott a bíróság előtt idejében megjelenni, vagy ha a gyorsvonat igénybevétele következtében a tanunak a kihallgatás helyén való, költségesebb éjjelezése elkerülhető volt.

Nincs igénye útiköltség megtérítésre annak, akinek szabad- vagy bérletjegye van; kedvezményes jeggyel utazók csak a tényleg fizetett összeget, nem pedig az egész jegy árát igényelhetik. Nincs igénye útiköltségre annak a tanunak, aki állandóan a bíróság székhelyén lakik és csak ideiglenesen tartózkodott azon a helyen, ahonnan a kihallgatás helyére utazott (pl. ott szabadságon volt). Hasonlóképpen nem jár útiköltség-megtérítés akkor sem, ha ilyen egyáltalán nem merült fel (pl. a tanu gyalog ment be a bíróság székhelyére, vagy pedig valaki szívességből, ingyen vitte oda).

Mint említettük, az útiköltséget a fenti szabályok szerint kivétel nélkül minden tanunak meg kell téríteni. Az útiköltségen felül felmerült egyéb kiadásokat azonban a bíróság már nem mindenik tanunak, hanem csak annak téríti meg, aki erre a vagyoni vagy kereseti viszonyai következtében rá van utalva. Rántaltaknak tekinti a bíróság a napi- vagy hetibérből élőket; ezeknél a kárpótlásnak a tanu keresetének megfelelőnek kell lennie, vagyis hozzávetőleg el kell érnie azt az összeget, amennyit a tanutól a munkaadója a kihallgatással kapcsolatos időre levonhat. Ezenfelül a tanunak semmiféle más megtérítést nem lehet adni akkor sem, ha az idegen helyen a rendes jövedelmét meghaladó módon kellett költenie. A legszükségesebb kiadás alatt a lakás és élelmezés költségeit kell érteni abban a mértékben, amelyben az a kihallgatás helyén a tanu társadalmi viszonyainak megfelelően a legolcsóban megszerezhető.

Fontos tudni, hogy a tanu részére hivatalból sohasem állapítanak meg sem útiköltségmegtérítést, sem pedig tanudíjat; ezt a tanunak kérnie kell, de a kihallgató személy köteles őt arra figyelmeztetni, hogy ilyen megtérítésre igénye van. A bíróság a tanutól igazolást kívánhat a felmerült költségeire vonatkozólag és az igazolás beadására határidőt tűzhet ki. Az a tanu, aki a kitűzött határidőre az igazolást be nem nyújtja, a költségek megtérítésére többé nem tarthat igényt. Ha a tanu a költségmegtérítésről egyszer lemondott, azt később már nem igényelheti.

A tanudíjat mindig a kihallgató személy állapítja meg; ha a bíróság tanácsban jár el, akkor a tanács elnöke. A tanu igénye tárgyában nyomban dönteni kell. A döntés ellen a tanu perorvoslattal élhet, amelyet a tanács bírál el. Perorvoslattal élhetnek a felek is, ha a megállapított tanudíjat sokallják.

A tanudíjat a kincstár előlegezi, annak előlegezésére a felek nem kötelezhetők. Az olyan megidézett tanunak, akinek nincs pénze útiköltségre, a bíróság az útiköltséget előre megküldi, ha ezt idejében kéri.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Kémkedésre és gyilkosságra való szövetkezés kiderítése.

Irta: **TURCSÁNYI MIHÁLY** tiszthelyettes (Pécs).

1932 november elején a 4. nyomozó alosztályparancsnokság arról értesült, hogy a jugoszlávok határsértést szándékoznak elkövetni abból a célból, hogy a Zákány környékén élő horvát emigránsokat legyilkolják. Az értesülés szerint 20 polgáriruhás csendőr jött volna át a határon és azok hajtják majd végre a gyilkosságokat. Az ügy felderítése végett az alosztályparancsnok úr három polgáriruhás nyomozóval kiszállt a helyszínre és ott igyekezett a hír alaposságáról meggyőződni. Ezzel egyidejűleg a zákánykörnyéki őrsöket is megerősítették, hogy a horvát emigránsokat meg tudják védeni és a határsértést megakadályozni. Mintegy 10 napi puhatolás és nyomozás során az a nézet alakult ki, hogy a szerbek semmiféle határsértést nem terveznek, tehát a hír hamis. Feltehető volt azonban, hogy ezt a hírt valaki — akinek az érdekében állott — tudatosan terjesztette. Ilyen szempontból elsősorban a jugoszlávok jöhettek tekintetbe és pedig azért:

1. mert ily módon akarták esetleg meglátni, hogy Magyarország milyen intézkedéseket tesz egy határsértés esetén, vagy pedig

2. ezzel a hamis hírrel akarták a magyar hatóságok figyelmét elterelni az említett emigránsok meggyilkolására felbérlett és magyar területen tartózkodó egyének működéséről és tevékenységéről.

E két feltevés tisztázására az alosztályparancsnokság a horvátul jól beszélő Szabó Imre I. törzsőrmestert, polgári ruhában teljesítendő szolgálatra, kivezényelte. A hírrel kapcsolatos egyéb intézkedéseket és ténykedéseket pedig beszüntette.

Szabó törzsőrmester Zákány környékén igyekezett azokat az egyéneket megállapítani, akik a jugoszláv hatóságoknak hírvivők lehetnek. Ilyenre kapható embereket — az ottani általános helyzetet figyelembe véve — a következő csoportokba tartozó egyének között lehetett sejteni:

1. kettős birtokosok között,

2. jugoszláv katonaszökevények között, akik jogtalanul Zákány környékén tartózkodtak, bár ez tilalmi zónába esett és végül

3. a horvát emigránsok között, mert nem volt kizárva, hogy a jugoszlávoknak sikerült ezek között saját kémeiket is elhelyezni, akikkel igyekeznek az emigránsok ténykedését figyelemmel kísértetni.

Minthogy akkoriban volt példa arra, hogy a jugoszlávok a részükre kellemetlen embereket orgyilkosok útján is eltételek láb alól, nem volt kizárva ebben az esetben sem, hogy itt is ilyenekkel hajtatták végre az emigránsok ellen tervezett gyilkosságokat. Ez a módszer ugyanis jól megfelel a balkáni módon működő szerb hírszerző és kémelhárító szolgálat céljainak, mert ebben az esetben az orgyilkosságért Jugoszlávia semmiféle felelősséggel nem tartozik. A tetteket — ha elfogják vagy leleplezik — egyszerűen cserben hagyja. Az emigránsok ellen határsértéssel végrehajtott támadás azonban igen nagy felelősséggel járt volna és a külföld előtt is igen nagy visszatetszést szült volna. Valószínű volt tehát, hogy a „börgyilkos” módszert alkalmazzák az emigránsokkal szemben. Ezért Szabó törzsőrmester igyekezett minél több olyan emberrel megismerkedni, aki az említett három csoport valamelyikéhez tartozott. Eközben tudomást szerzett arról, hogy P... Zsarkó* szerb őrsparancsnok, részben vagyoni haszonszerzés céljából, részben pedig, hogy hírekhez jusson, sok esetben elősegítette a ló- és dohánycsempészt, sőt a csempészeket munkájukban támogatta is.

Ezt a körülményt Szabó törzsőrmester ügyesen a saját céljaira használta fel és új ismerősei között azt hangoztatta, hogy szeretne több lovat Horvátországba átcsempészni, de nem mer belekezdeni, mert nem ismeri teljesen a vidéket és fél, hogy a szerbek elfogják és a lovait elkobozzák. Szabó törzsőrmester úgy gondolta, hogy ily módon sikerül neki olyan egyénnel összeköttetésbe kerülni, akinek, mint csempésznek s így közvetve hírszerzőnek is, kapcsolata van P. szerb őrsparancsnokkal.

Az ilyen irányú puhatolódzás sokáig nem vezetett eredményre. Körülbelül 20 napi adatgyűjtés és puhatolódzás után egy alkalommal Szabó törzsőrmester az Örtilos községhez tartozó Földvárhegyen, egy pincében együtt borozott Marinovics Frányó horvát emigránsal és Szabovics Tosó jugoszláv katonaszökevényel. Beszélgetés közben itt is szóba került a tervezett lócsempészt és Szabó törzsőrmester kijelentette, hogy szép jutalmat adna annak, aki segítene a terv végrehajtásában. Amikor már nagyobb mennyiségű bort fogyasztottak, Szabovics katonaszökevény elbeszélte, hogy egy ízben Brankovics Károly örtilosi lakos az ő jelenlétében — ugyancsak borozás közben — Pisovics Péter földvárhegyi lakosnak elmondta, hogy P. szerb őrsparancsnok hogyan szokott a csempészeknek segédkezni. Ugyanakkor említette Brankovics Pisovicsnak azt is, hogy P. szerb őrsparancsnok neki nagyobb összegű pénzt ígért azért, hogy Mihajlovics József földvárhegyi lakos horvát emigránst tegye el láb alól. Brankovics Szabovics katonaszökevényt kérte, hogy segítsen neki a gyilkosság végrehajtásában és megígérte neki, hogy a kitűzött díj egy részét megkapja és amnesztiát eszközöl ki számára a jugoszlávoknál, hogy szökése miatt — ha visszatér — ne büntessék meg.

Ezeket az adatokat tudomásul véve, a nyomozó a részeg emberrel aznap nem csinált semmit. Más-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

nap azonban, amikor az kijózanodott, felkereste és meghívta a Zákány-telepen levő egyik vendéglőbe. Utközben egy elhagyott helyen a nyomozó felfedte magát Szabovics előtt és ijesztésképpen kijelentette neki, hogy azonnal elfogja, mert meg van győződve róla, hogy Brankovicssal és Pisoviccsal ő is szövetségben Mihájlovics meggyilkolására. Szabovics ijedében mindenre vállalkozott, hogy az ügyre világosság derüljön és az ő szerepe tisztázódjék.

A nyomozó ezután kiiktatta Szabovicsot, hogy menjen el Brankovicshez és színelig vállalkozzon a gyilkosságban való részvételre. Igyekeztek tőle minél több adatot megszerezni az ügyre és jugoszláv összeköttetéseiire vonatkozóan. Hogy az ügghöz jobb kedve legyen, a nyomozó Szabovicsnak italt fizetett és ellátta bőven szivarral. Ezt a szegénysorsú Szabovics nagy kitüntetésnek vette és készségesen vállalkozott a nyomozó támogatására.

Nehogy Brankovics előtt gyanusnak tűnjön fel, hogy Szabovics most egyszerre mindenáron vállalkozni akar társnak, arra is kiiktatta őt a nyomozó, hogy előbb járjon el több ízben Brankovics pincéjéhez borozni és csak Brankovics felszólítására jelentse ki, hogy meggondolta a dolgot és mint tettestárs, vállalkozik a cselekmény végrehajtására.

Szabovics — a kiiktatás szerint — óvatosan tudomására is hozta Brankovicsnak, hogy bele megy az általa említett szövetségbe. Brankovics ekkor közölte Szabovicssal, hogy egyelőre még nincs fegyverük a cselekmény végrehajtásához. Ezért P. légrádi szerb őrsparancsnokhoz kell fordulniok, aki majd intézkedik, hogy a szükséges fegyvereket megkapják. Brankovics azt ajánlotta, hogy írjanak levelet P.-nak s hogy a bűnügyben mindketten érdekelve legyenek, ő majd diktálja, Szabovics pedig írja a levelet. Szabovics erre a nyomozó megkérdezése nélkül nem mert vállalkozni. Ezért a levélírást elodázta. A történeteket először a nyomozó tudomására hozta és annak utasítása szerint azután a Brankovics által diktált levelet megírta. A nyomozó kiiktatta Szabovicsot, hogy az ügyben semmit ne kezdeményezzen, csak azt írja le minden hozzászólás nélkül, amit Brankovics akar.

Másnap (december 3-án) Sándor szerb király születésnapja volt. Ezen a napon a Dráván keresztül nem közlekedett a komp. Ezt a körülményt a nyomozó, mint időnyereséget, arra használta fel, hogy megbeszélte Szabovicssal, hogy menjen el Brankovicshez és mondja neki, hogy ő ilyen fontos levelet nem hajlandó senkire rábízni találmra, hanem Brankovics nevezze meg azt az egyént, akinek a révén a levelet P.-hez lehet juttatni. Brankovics erre azt felelte, hogy a levelet a révészszel kell P.-nak átküldeni.

Szabovics a levelet kézbesítés előtt a nyomozó kezébe juttatta. A nyomozó látta, hogy a levélben nincsenek olyan adatok, melyek az állam biztonságát, vagy érdekeit veszélyeztetnék, ezért azt teljes egészében újra leíratta Szabovicssal és azt a Brankovics által adott utasítás szerint a légrádi rév-révész útján elküldte a szerb őrsparancsnoknak, az eredeti levelet pedig magánál tartotta.

Mivel nem volt tudható, hogy P. milyen úton akar Brankovicsnak válaszolni, a nyomozónak gondoskodni kellett valamilyen módon arról is, hogy a válaszlevél is a kezébe jusson. Erre nézve Szabovics

sem tudott a nyomozónak biztos adatot szolgáltatni. Hogy ezt a kérdést a célnak megfelelően lehessen elintézni, a nyomozó kiiktatta Szabovicsot, hogy mondja azt a levél közvetítő révésznek, hogy ő Brankovics fia és atyja kéri, hogy P. válaszlevelét is hozza vissza és adja át neki. (A nyomozó Brankovics családi viszonyait előzően kikutatta és tudta, hogy Brankovicsnak négy felnőtt fia van.) A révész a levél átadásakor fel is hívta P. figyelmét, hogy a választ is vele küldje vissza, mert Brankovics nem bízik senkiben és a válaszlevelet is fia várja a révénél.

A levélre két nap múlva meg is jött a válasz P.-tól. Szabovics a megbeszélte terv szerint, a révész-től átvette a válaszlevelet és a nyomozónak átadta, ki azt lemásolta, az eredeti levelet pedig azért nem tartotta meg a nyomozó eredetiben, mert féltő volt, hogy Brankovics ismeri a szerb őrsparancsnok írását és ha más írású levelet kap kézhez, gyanút foghat.

A levélben P. megígérte Brankovicsnak, hogy szerez a gyilkosság végrehajtásához fegyvereket és azokat este 20 órakor egy elhagyatott füzesben, magyar területen, a Dráva partján, hol sohasem szoktak magyar járőrök megfordulni, átadja neki 2000 dinár vérdíjleggel együtt. Ebben a levélben a szerb őrsparancsnok érdeklődött, hogy magyar területen van-e még katonai és csendőri megerősítés a határ mentén és őrzik-e még a jankapusztai horvát emigránsokat. Ebből kitűnt, hogy a szerb őrsparancsnoknak a határmenti őrsök megerősítéséről pontos értesülései voltak. De kitűnt az is, hogy Brankovics nem csak Mihájlovics meggyilkolására vállalkozott, hanem kémkedik is Jugoszlávia részére.

Ezzel a levéllel olyan adatok kerültek a nyomozó kezébe, amelyek alapján módjában állott, hogy tettenéréssel összekapcsolt nyílt fellépéssel derítse ki ezt a súlyos állam elleni bűncselekményt.

En az alosztályparancsnokságtól kapott parancs alapján Szabó törzsrőrmester támogatására ugyanazon a napon érkeztem Zákányra, amely napon Szabó törzsrőrmester kezéhez került a nyílt nyomozás alapjául szolgáló levél. Sok időnk a gondolkodásra nem volt, mert csak pár óra választott el bennünket attól a meghatározott időponttól (20 órától), melyben Brankovicsnak a fegyvereket és a vérdíjat a szerb őrsparancsnoktól át kellett vennie. Ezért az esetről a légrádi vámőr-őrs útján a nagykanizsai Huek-nek jelentést tettünk, mi pedig, az est beálltával, a levélben megjelölt helyen, a dráamenti nádasban észrevétlenül elhelyezkedtünk, a zákányi őrsre beosztott csendőrökkel együtt. Mintegy 1½ órai várakozás után a helyszínen megjelent Brankovics, mi azonban továbbra is csendben maradtunk a rejtékhelyünkön, mert számítottunk arra, hogy a szerb őrsparancsnok átjön magyar területre s azt is sikerül elfognunk. Ez azonban nem következhetett be, mert Brankovics a nádasban járkálva, ráakadt az egyik csendőrré, mire horvátul hangosan felkiáltott. Ezt a kiáltást a Dráva tulsó partján levő szerb csendőrök meghallhatták, mert hiába vártunk rájuk, nem jöttek át.

Ezután Brankovicsot elfogtuk, megbilincseztük és ruháit átmotoztuk. Kabátja zsebében egy levelet találtunk, melyben beszámolt a szerb őrsparancsnok-

nak arról, hogy a csendőrség a határ szorosabb ellenőrzését már megszüntette és egyéb katonai dolgokról is tájékoztatta a szerb őrsparancsnokot. Ezt a levelet — a később előkerített többi bűnjelöl szolgáló levéllel együtt — őrizetbe vettük és a nagykanizsai Huek. közben megérkezett vezetőjének Brankovicsal együtt átadtuk. A részletkérdéseket a Huek, vezetője Brankovics jegyzőkönyvi kihallgatásával tisztázta. Megállapították, hogy Brankovics, a szerb őrsparancsnok megbízásából a jugoszláv állam részére már két év óta teljesít hírszerző-szolgálatot. A katonai vonatkozású adatokat Nagykanizsán, különböző vendéglőkben borozgató katonáktól feltűnés nélkül szerezte. Több esetben bort fizetett a katonáknak, akik a fogyasztott szeszitaloktól mind beszédesebbekké váltak, s így akarataik ellenére is, sok katonai titkot elárultak. Brankovicsot a honvédtörvényszék jogerősen 5 évi börtönre ítélte, a büntetését már ki is töltötte. A határsávból is kitiltották s most másik őrskörletben él.

Szabovics szerb katonaszökevényt, aki az adatokat kényszerűségből szolgáltatotta a nyomozónak, kisebb szabadságvesztés büntetésre ítélték s a határsávból ugyancsak kitiltották.

A leírt eset igen szép és tanulságos példát nyújt a polgáriruhás nyomozó helyes alkalmazására és eljárására. A polgáriruhás nyomozó feladatát itt mintaszerűen oldotta meg. Igen jól megválasztott ürüggyel (csempzés) látott neki a munkájának, melynél „B” egyént szervezett be és annak támogatásával dolgozott. A „B” egyént minden részletfeladat megoldása előtt alaposan, részletesen és szakszerűen kioktatta a teendőire. Ez elengedhetetlen. A „B” egyén csak akkor lehet hasznos, ha a személyét jól választjuk meg, ha a munkáját állandóan szigorúan ellenőrizzük és minden alkalommal a leg részletebben kioktatjuk a teendőire nézve.

HALOTTAINK

Márton János szegedi V. kerületbeli tiszthelyettes augusztus 12-én autóbaleset következtében Új-szivac község határában meghalt. Szentesen temették el. 1926 óta szolgált a testületben. Kitüntetései: Magyar Ezüst Érdemérem, II. o. leg. kat. szolg. jel., felvidéki és erdélyi emlékérem.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Biró Győző tiszthelyettes (III. ker.), 1907—1937-ig szolgált,

Forintos Dezső törzsőrmester (I. ker.), 1912—1928-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

HIREK

Honvédségi Közlöny. Személyes ügyek. 36. és 37. szám. A Kormányzó Úr Ofjóméltósága legfelsőbb elhatározásával nemes hertelendi és vindornyalaki Hertelendy Ignác ezredes, Gádory József, Bodoky László alezredes és Szirtes Ferenc őrnagy nyugállományba helyezését elrendelni méltóztatott; vitéz Dénes Elemér nyugállományú csendőralezredesnek 1941. évi augusztus hó 1-ével az ezredesi rendfokozat címét — kivételesen és kegyelemből — adományozta.

Honvédségi Közlöny. Szabályrendeletek. 37. szám. Vállszi és vállap törlése. A vállapok eltörlésével kapcsolatban a rendfokozati jeleknek a köpenyen való feltüntetése külön történik intézkedés.

Csendőrségi Közlöny. Szabályrendeletek. 32. és 33. szám. Tejipar gyakorlásának szabályozása. Elő nemesgesztenyefa kivágásának korlátozása. Tüzifa és szén kereskedői forgalmának korlátozása. Péksütemény és kenyér legmagasabb árának megállapítása. Búza- és rozsrölemények és malmi melléktermékek legmagasabb malmi, nagykereskedői és fogyasztói árának megállapítása. Főmagánvadra üldözendő bűncselekmények nyomozása. Fűzőcsizma viselésének engedélyezése a csendőr tisztikar számára.

Gazdászati tiszti tanfolyam vizsgája. Augusztus 14-én folyt le dr. vitéz Damasy Farkas ezredes, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese elnökelete alatt a csendőr gazdászati tiszti tanfolyam vizsgája. A vizsgabizottság tagjai vitéz Vadász István ezredes, a m. kir. belügyminisztérium VI. b. osztályának vezetője, vitéz Temesvári Endre ezredes, a m. kir. honvédelmi minisztérium 20. osztályának vezetője és vitéz Szabadhegyi Ferenc ezredes, a tiszti tanfolyamok parancsnoka voltak. Az eredményes vizsga után a tanfolyam 38 hallgatója részére 2 heti szabadságot engedélyeztek, azután pedig 2 havi gyakorlati próbaszolgálatot teljesítenek az osztály gazdasági hivataloknál és ezután kerül sor végleges beosztásukra.

Fegyverhasználat. A magyarernemeyi őrs állományába tartozó Csik Ferenc tiszthelyettes augusztus 17-én 12 óra 30 perckor, Magyarernemey község házán Máté Pál naszodi és Csillag Cs. János magyarernemeyi lakosokkal szemben, szolgálaton kívül, azért, mert azok a község háza hivatalos helyiségében garázdálkodtak, szolgálatilag fellépett. Nevezettek Csik tiszthelyettes ellen támadólag léptek fel. Mivel a támadást nem hagyták abba, ellenük Csik tiszthelyettes kardfegyvert használt. Csillag a balkarján, két helyen, Máté a fején, ugyancsak két helyen sérült meg. Az orvosi vélemény szerint sérülésük 8 napon belül gyógyul. Csik tiszthelyettes kezefején jelentéktelen karcot szenvedett. Tetteseket az őrs a beszercei kir. ügyészséghez hatósági közeg elleni erőszak miatt feljelentette.

A királyhalmeci őrs állományába tartozó Fekete József cső. és Szotyori Sándor prb. cső.-ből állott járőr, augusztus 15-én Baksa községben tartott táncmulatságon felügyelt. Ez alkalommal Váradi Sámuel bakasai lakos szabadságon levő tűzért 2 óra 45 perckor a levele otthonban igazoltatta, kinek folyó hó 15-én 24 órára kellett volna csapattestéhez bevonulnia. Nevezett igazoltatás közben előbb a járőrtárs, majd a járőrvezető puskáját lefegyverzési szándékkal megragadta s a járőr felszólítására sem engedte el, mire Szotyori prb. cső. a támadó ellen szuronyfegyvert használt. Váradi tűzér balcombján sérült meg. Orvosi vélemény szerint sérülése 20 napon belül gyógyul. A járőr tagjai nem sérültek meg.

A nyáregyházi őrs állományába tartozó Csató István thts. augusztus 17-én 19 óra 30 perckor szolgálat alkalmával, Nyáregyháza községben Deák Ferenc 29 éves örkényi lakost igazoltatta. Deák az igazolást megtagadta és lefegyverzési szándékból Csató thts.-nek ugrott, kalapszóját leszakította, majd amikor az elfogását kijelentette, a szuronyát megragadta. Nevezett azt többszöri felszólításra sem engedte el, miért Csató thts. ellene szuronyfegyvert használt. Deáknak a szúrás a máját érte, sérülése súlyos, de nem életveszélyes. Az őrs Deákot elfogta és mentőkkel a budapesti rabkórházba szállította.

Fogoly megszökése. Augusztus 17-én 10 órakor a bala-tonberényi őrs állományába tartozó Tavasz Inre csendőr őrizetéből a kelenföldi pályaudvaron a vonatról Stolczer Lóránt László internált kísérés közben megszökött.

Szolgálati könyvek

magánrendeléseinek lebonyolításával a Csendőrségi Lapok szerkesztőségét bízta meg.*

Közljük bajtársainkkal, hogy ezidőszent a

Próbacsendőrök Tankönyve

és a

Szervezeti és Szolgálati Utasítás (Szut.)
van raktáron készletben.

Előbbi 6 füzetből áll és pedig:

Szolgálati szabályzat I. rész, (kivonat);

Büntető törvénykönyv, (kivonat);

Kihágásokat megállapító törvények és rendeletek (Törvényes rendelkezések gyűjteménye).

Az őrszolgálatkezelési utasítás, közszerkeztési határozmányok, illetmény szabályok és a ruházatszabályok utasítás, (kivonatok),

a bűnügyi nyomozás,

a magyar történelem.

Ennek a könyvnek az ára: 4.— P.

Egyes füzetek nem rendelhetők!

A Szervezeti és Szolgálati Utasítás az igen sok helyesbítés miatt már nehezen használható, eddigi Szut.-nak az új (után-)nyomása.

Ennek a könyvnek az ára: 2.20 P.

* L! az 1941 március 15-i 11/1941. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 581.528/20.—1941. H. M. rendeletet.

Ezeket a könyveket csak a pénz egyidejű beküldése mellett lehet nálunk megrendelni. Más rendelést nem vehetünk figyelembe. A pénzt bianco csekklapon (25.342. csekkszám, számlatulajdonos: Csendőrségi Lapok) kérjük beküldeni és a csekklap hátlapján a rendelő pontos címét (név és rendfokozat, állomáshely és utolsó posta) kérjük feltüntetni.

Egy csekklapon többen is rendelhetnek.

A rendelést postafordultával szállítjuk.

SZOLGÁLATI KÖNYVEKET HOL LEHET MEGRENDELNI? Gyakran fordulnak hozzánk bajtársaink különféle szolgálati könyvek megrendelésével. Tájékoztatásul közöljük, hogy a leggyakrabban keresett szolgálati könyveket az alábbi helyeken lehet megrendelni:

Szolgálati Utasítás a m. kir. csendőrség számára (Szut); és

Próbacsendőrök tankönyve (6 füzet) szerkesztőségünkben, a külön közleményünkben ismertetett módon;

Csendőr Btk. I., II. és III. kötete: Stádium Sajtóvállalat Rt. Budapest, VI., Rózsa-u. 111.;

Honvédségi szolgálati könyvek: Szolgálati Szabályzat, Gyak. Szabályzat (E-alap), Lőutasítás, stb. Stádium Sajtóvállalat Rt., Honv. szolgálati könyvtálya Budapest, VI., Rózsa-u. 111.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr 99.333 eln. 20.1941 sz. engedélyével

Megjelent!

„A magyar büntetőjog gyakorlati kézikönyve a m. kir. csendőrség számára” című munka harmadik kötete:

A KIHÁGÁSI BÜNTETŐTÖRVÉNYKÖNYV ÉS AZ EZZEL KAPCSOLATOS TÖRVÉNYEK ÉS MINISZTERI RENDELETEK

Összeállították és jegyzetekkel ellátták:

PINCZÉS ZOLTÁN

m. kir. csendőrezredes

Dr. MISKOLCZY ÁGOST

koronaugyész helyettes

Dr. TUSNÁDI ÉLTHES GYULA

a Kihágási Tanács bírja
egyetemi magántanár

Ára 9 pengő. Fizethető háromhavi részletben is

Megrendelhető: a Stádium Sajtóvállalat r.-t. könyvkiadó osztályánál Budapest, VI. kerület, Rózsa-utca 111. szám alatt.

Fogoly öngyilkossága. A körösmezői őrs állományába tartozó Mészáros István őrmester és Karácsonyi József próbacsendőrből álló járőr, augusztus 17-én Metnecsuk György-Illes körösmezői lakost és feleségét, lopás bűntette miatt elfogta. Nevezetteket augusztus 17-ről 18-ra menő éjjelen a község háza fogdahelyiségében őrizték, ahol Metnecsuk gyanúsított augusztus 18-án reggel 5–6 óra közötti időben egy kötélدارabra felakasztotta magát.

Csendőregyén vízbefullása. A sajómagyarosi őrs állományába tartozó Veres Balázs próbacsendőr augusztus 20-án Sajómagyaros község határában a Sajóba fulladt.

Határsértés. Augusztus 11-én Fefesi István váradlesi lakos a barátai őrsön jelentette, hogy augusztus 8-ról 9-re menő éjjelen a körösbánlakai román határmenti erdőrézsen On Sándor házában bekötte volt lovait kocsiával együtt és öt magát 3 román grancsár a határon áthurcolta. Ott kocsiját, lovait, valamint 200 pengőjét elrabolták. Az őrs őrizetbe vett két magyar területen lakó gyanúsítottat, mert azok játszották át Fefesit és ingóságait a grancsárok kezére.

Csendőrségi jutalmazási alapon felajánlott jutalékok. A kassai VIII. kerületben: Bana Bálint t. 2 P 37 f., Dajka József cső. 2 P 37 f., Vanó Miklós őrm. 2 P 04 f., Nagy József prbcső. 2 P 04 f., Kapuvári István t. 12 P 50 f., Sipos Ferenc őrm. 12 P 52 f., Papp Lajos, Szabó Károly thts. egyenként 59 f., Rantal Sándor t. 58 f., Béres János őrm. egyenként 58 f., Balla Béla cső., Pintér Sándor őrm. egyenként 5 P 10 f.-t, Lengyel Imre t. 2 P 21 f., Fazekas József prbcső. 2 P 22 f., Pénzes Lajos thts. 58 f., Borai Mihály t. 59 f., Sirokai József cső. 60 f., Lengyel Imre

t. 60 f., Urin Vilmos prbcső. egyenként 65 f., Takács István cső., Antal László prbcső. egyenként 74 f., Török Bertalan cső., Pajtai József prbcső. egyenként 5 P 10 f., Balogh József alhdy., Csorba Mihály t. 59 f., Császi Lajos őrm. egyenként 2 P 20 f., Borbély Győző, Ráti József thts. egyenként 1 P 66 f., Varga Gyula t. 59 f., Molnár Béla prbcső. egyenként 2 P 30 f., Karási Ferenc t. 59 f., Baltazár József t. 59 f., Jakab Károly thts. egyenként 30 f., Gere Gábor, D. Nagy Sándor cső. egyenként 2 P, Tamás Géza thts., Tóth Imre III. cső. egyenként 51 f., Komáromi Sándor t. 59 f., Nagy József őrm. egyenként 29 f., Karácsonyi Tódor t. 59 f., Fülöp Dezső cső. egyenként 34 f., Fenyő János thts., Tóth István cső. egyenként 1 P 04 f., Szabó Lajos őrm., Kiss Szilveszter cső. egyenként 2 P 49 f., Boldizsár András cső. 26 f., Ács Imre cső. 28 f., Varga László, Novák András prbcső. egyenként 2 P 50 f. tettenérői és feljelentési jutalekban részesültek. A jutalékokat valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapon. A jutalékokat a m. kir. honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Néhai vitéz Bőjte Péter alhadnagy árvái részére a Honvédelmi Miniszter Úr által a csendőrség körében engedélyezett gyűjtés eredménye 6198 pengő 07 fillér. Az árvák részére a Vitézek Lapja gyűjtésén a következő adományok érkeztek: vitéz Marót Zsigmond intéző Csobaj 10.10 P, vitéz Rapaics Dezső ezredes Budapest 10 P, vitéz Rapaics Dániel hadnagy Budapest 5 P, vitéz Pintér Pál százados Tábori posta 58. 5 P, vitéz Mike Gyula min. o. tanácsos Budapest 5 P, vitéz Szántó Lajosné Budapest 10 P, dr. vitéz Horváth Béla szföv. főjegyző Budapest 1 P, vitéz gróf Kornis Elemér országgyűlési képviselő Óhíd 20 P, vitéz Barsy Lajos Budapest 10 P.

Aruk minőségéért, olcsó áráért, stb., elismerő és köszönő levelet ne írjunk, mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek reklámcsinálói semmiféle üzletnek!

az
extra

cigaretta nyolc évvel ezelőtt mindössze kísérletként indult el útjaira. Az Extra, ha családfáját kutatjuk, tehetséges unokaöccse a Memphisnek. Sikerét nemcsak pompás anyagának, jó formájának köszönheti, hanem annak a körülménynek is, hogy valamilyen finom és el nem odázható rágyújtási kényeszer teszi kívánatosá. Most ez utóbbi tulajdonságát még fokozták is. Szent István napjára úgy határoztak a cigaretta-készítés nagymesterei, hogy külön töltésben kerüljön forgalomba.

ÍRÓGÉP vétel eladás csere

kedvező részletre

Nagyvárad, Rákóczi-út 13. Telefon: 20-35. Díjtalan árajánlat Szakszerű javító üzem.

MOCSÁRY -nál

Ha petróleummal világít

Aladdin

lámpát vegyen!

125 gyalgyszerűs kezelésmentes, lágyfényű világítás. Régi lámpáját átalkalmazzuk ismertetőt díjmentesen küldi

Aladdin

RT. Budapest, VII., Nyár-u. 7.

Continental írógépek képviselője

JUHÁSZ IMRE

SZÉKESFEHÉRVÁR, Rákóczi-u. 2.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező áron fizetési feltételek.

ZALKA LAJOS

EGYENRUHAZAT

FELSZERELÉSI CIKKEK

URI SZABÓSÁG

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.

TELEFONSZÁM: 8-19.

A magy. kir. csendőrség szerződéses szállítója. Az O. R. l. megbizottja — A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

Visszatért területeink őrsői számára újabban a következők küldtek be Csendőrségi Lapokat: vitéz lófő kibédi Péterffy Jenő őrnagy, nemes Stachó Géza hadnagy, Cs. Kovács János alhadnagy, Nagykőrös, Török László törzserőrmester, Beregszász, Kápolnás Károly tiszthelyettes, Izsák.

Talált tárgyak. Augusztus 16-án Szombathely—Nagykanizsa között a gyorsvonatban egy csendőr zubbonyt találtak, zsebében 2 drb. zsebkendővel, G. G. és Gy. Gy. monogrammal. Tulajdonosa a nagykanizsai állomásfőnökségen átveheti.

Gyümölcsös kertbe keresek azonnalra megbízható, dolgozó, kerthez értő nyugdíjas egyént, aki 2 hold gyümölcsös-sel foglalkozni akar. Fák teljes termőek, villanyerőre berendezett locsoló készülékkel van felszerelve, lakást is adok. Cím: Varga József kertgazdasága, Szoinok, Garay utca 6.

Ki tud róla? Zsoszán Miklós nyugdíjas útmester máramaroszigeti (Kazinczy-u. 49. sz. alatti) lakos keresi Gilezán lovas c. alörmestert és Lehocz c. örmestert. Továbbá kéri azokat a bajtársait, akik vele együtt 1915 április 24-én Horvátországból, Ruma községből indultak az olasz harctérre és ott a cs. és kir. 15. hadtestnél Kmeza, Stap, Szt. Lucia, Szt. Anna, Tolmein stb. helységeken harctéri szolgálatot teljesítettek, közöljék címüket vele.

Felvidéken lakó rokonai keresik Jamrich Ágoston tiszthelyettest, aki 1928-ban lépett elő tiszthelyetessé és utána a lenti és hévíszentandrásai őrsön mint őrsparancsnok, valamint 1930. évben a zalaegerszegi osztály gazdasági hivatalánál, mint irodai segédmunkás teljesített szolgálatot. Aki tud valamit nevezettről, közölje Iván István örmesterrel, Csuz, csendőrör.

A szövetséges haderők győzelmes harcainak jegyében közeledtünk Szent István napja felé. A Magyar Szárnyak legújabb számában dr. Ember Sándor országgyűlési képviselő erről a győzelemsorozatról írt vezércikket. A honvéd légierők távolfelderítő gépeinek és közelfelderítő repülőinek eredményes munkájáról és a magyar légvédelem központi irányításának titkairól írnak a honvéd Légierők haditudósítói. Bisits Tibor repülőőrnagy a légikronikának folytatását adja, Udvary Jenő repülőszázados pedig a világ minden tájáról összegyűjtött képeket és repülőhíreket közli. A német repülőgépek nagyszerű teljesítményéről közöl még hí-

reket a Magyar Szárnyak legújabb száma. A szokásos gazdag rovatokon kívül a lap befejezi Mónos Ferenc érdekes repülőregényét is. A Jánosi István szerkesztésében megjelent Magyar Szárnyak mindenütt kapható. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (Budapest, Király-u. 93.) kívánatra ingyen küld.

Az agyvelő elektromos hullámairól érdekes szakkikket közöl a Buvár augusztusi száma Lehoczky Tibor tollából, Pongrácz Sándor a zene és az élet törvényeit, Horváth Zoltán a korszerű harcikocsit, Izmay Ferenc a textilkartevőket, Kendi Finály István a ragasztószereket, Éhik Gyula pedig a félmajmokat ismerteti. Különleges időszzerűsége miatt is ki kell emelnünk Haltenberger Mihály Japánról és Choinoky Jenő Dalmáciáról szóló cikkét. Ezeken kívül cikket közöl még a szép kiállítású folyóirat a hazai gémfajokról, a talajvédelemről, a digitalisról, a barlangkutatás eszközeiről és a harmadik szemről.

Csendőrségi tollforgót köt, javít, árusít Várfai Mihály ny. szakaltiszt, Budapest, XIV. Újvidék-köz 5. fszt. 2. és Dél József ny. thts. Rákosszentmihály, József-u. 74.

SZEMÉLYI HÍREK.

Új őrsparancsnokok. A debreceni VI. kerületben: Laczkó József, Kupi Imre tiszthelyettes őrsparancsnokká, Dombóvári Gyula, Szamos János, Rácz János tiszthelyettes, Kiss György II., Kemény Mihály törzserőrmester v. ideiglenes őrsparancsnokká; a kasai VIII. kerületben: Kávási Ferenc tiszthelyettes őrsparancsnokká; a kolozsvári IX. kerületben: Szabó Bálint tiszthelyettes őrsparancsnokká, Karacs Benjámin, Kun Lajos, Dányi Sándor, Bánhidi György törzserőrmester v., Bérczes Mihály, Szalai József, Lengyel József I., Bokor László, Kovács György I., Pipó Sándor, Bagdi János, Boros Károly, Bóta Bernát, Bokkon Lajos, Lendvai Konrád, Lakat Vendel, Tóth József IV., Szarka József, Balla István, Garai Zsigmond, Enyedi Péter, Ménesi Pál, Kovács János II. törzserőrmester ideiglenes őrsparancsnokká, kinevezettek.

Új külsoportvezető. A szegedi V. kerület állományába tartozó Ókrös Vince tiszthelyettes nyomozó külsoportvezetővé kinevezetett.

Előléptetés. A debreceni VI. kerületben: Örmesterré: Takács László, Szántó Antal csendőr; a kasai VIII. kerületben: Alhadnaggyá: Várnai János, vitéz Héjja Benedek tiszthelyettes; Örmesterré: Kasza Károly csendőr, előléptek.

MI Ideal és Erika Írógépet.

belt. és külföldi KERÉKPÁROKAT, MOTORKERÉKPÁRT, a hírneves NAUMANN-féle VARRÓGÉPET

ORION

termékek r-tál vásárolunk.

KOLOZSVÁR, Deák Ferenc-utca 49.

Megbízható bevásárlási forrás, kedvező feltételek.

Kerékpár, Írógép, Rádió és Gramofon

legolcsóbban **Varga József-nél**

RÉSZLETI CSERE! **GYÖR, Árpád-út 50.**
J A V Í T Á S!

MEGBÍZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS

„TAKARÉKOSSÁG”
R-T DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE

124 átlalban nyújt vásárlási lehetőséget, 1 helyen jelent fizetési kötelezettséget, a havonta megújuló továbbvásárlás jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI ÚTALVÁNYOKAT KÉSZ-
SÉGGEL NYÚJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 6.

DEICHSEL

BUDAPEST

Váci-út 98. T. *29-89-96

Közföldi testvérvállalatok Hinderburg U. 6. Wittkowitz (Nemetsorsz.)

Véglegesítették. A pécsi IV. kerületben: Magda László; a kassai VIII. kerületben: Tóth Lajos V., Németh Imre csendőröket a próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: Csáki János őrmester Kun Ilonával Kispesztén, Péntes János őrmester Kun Etellel Tiszaroffon, Csattos Kálmán őrmester Szikszai Piroskával Jászapáti; a székesfehérvári II. kerületben: Herczeg Ferenc őrmester Orisek Paulinnal Vértes-szöllősen, Hegedűs Ferenc csendőr Takács Erzsébet-Amáliával Sárkeresztesen, Nagy Ferenc I. őrmester Pásti Margittal Sárvaron, Nagy Gyula csendőr Takács Lenkével Magyarországon; a pécsi IV. kerületben: Pados István csendőr Balázs Máriával Niklán; a szegedi V. kerületben: Bácsalmási Ferenc őrmester Kollár Katalinnal Kübekháza; a debreceni VI. kerületben: Ötvös György őrmester Vér Jolánnal Makón, Honvéd Sándor őrmester Borbél Juliannával Kissomlyón, Horváth István IV. tiszthelyettes Németh Margittal Sopronban, Kiss Károly őrmester Emődi Margittal Nagyvárádon; a miskolci VII. kerületben: Solymos József őrmester Bán Jolánnal Bátkán; a kassai VIII. kerületben: Perlaki Imre őrmester Pápczi Máriával Iregszemcsén, Erdei Imre törzsőrmester Zemlényi Ilonával Mátészalkán, Ráski István őrmester Reisenbüchler Terézszel Királymezőn, Csanádi Mihály II. őrmester Osziczky Juliannával Kiszomboron, Tóth János V. őrmester Velicskó Erzsébettel Husztón, Várszegi Kálmán őrmester Köpf Gabriellával Fóton; a kolozsvári IX. kerületben: Balogh Béla I. csendőr Rácz Veronával Abaujszínán, Tóth János II. csendőr Bartha Máriával Nagyecsedén, Németh Ferenc II. őrmester Kiss Juliannával Szegeden.

Születés. A budapesti I. kerületben: Csathó Dezső őrmester feleségének Emese leánya, Aranyi Imre II. törzsőrmester feleségének Márta-Agnes leánya; a székelykeresztvári II. kerületben: Szabó Pál őrmester feleségének Ágnes-Mária nevű leánya, Finta Imre tiszthelyettes feleségének Imre fia, Tölgyes Ferenc tiszthelyettes feleségének Zsuzsanna-Katalin leánya, Gulyás Sándor törzsőrmester feleségének Gabriella-Margit leánya; a pécsi IV. kerületben: Nagy János III. őrmester feleségének Ibolya-Erzsébet leánya, Szabó Béla I. alhadnagy feleségének Béla-József fia, Király József törzsőrmester feleségének József-Tibor fia, Varga Ferenc V. tiszthelyettes feleségének János fia, Patozai István őrmester feleségének Ottó-István fia; a szegedi V. kerületben: Kalmár János törzsőrmester feleségének

Zoltán-Jenő fia, Kávai Péter törzsőrmester feleségének Ágota-Ilona leánya; a debreceni VI. kerületben: Békés Gyula tiszthelyettes feleségének Katalin-Mária leánya; a miskolci VII. kerületben: Székely József tiszthelyettes feleségének Anna-Klára leánya, Polgár Ferenc törzsőrmester feleségének Györgyike-Erzsébet-Ibolya leánya, Virág József tiszthelyettes feleségének Magdolna leánya, Hegedűs János törzsőrmester feleségének János-Dániel fia, Dobos Elek őrmester feleségének Mária-Klára leánya, Biró István törzsőrmester feleségének Zoltán fia, Sári Imre törzsőrmester feleségének Margit-Kornélia leánya, Bacska László törzsőrmester feleségének László-József fia, Szabados Sándor tiszthelyettes feleségének Etelka-Ilona leánya, Győri Péter törzsőrmester feleségének Magdolna-Gabriella leánya, Keszthelyi Domokos törzsőrmester feleségének Anna-Teréz leánya, Kerekes Kálmán őrmester feleségének Kálmán-Pál fia; a kassai VIII. kerületben: Kővári Lajos törzsőrmester v. feleségének Erzsébet-Zsuzsanna leánya, Csepregi József tiszthelyettes feleségének Eva-Mária leánya, Kertész Ferenc II. törzsőrmester feleségének Imre fia, Asztalos József tiszthelyettes feleségének Klára-Margit leánya, Tőkés József tiszthelyettes feleségének József-Gyula fia, Németh Sándor I. őrmester feleségének Ilona-Erzsébet leánya, Várnagy Imre I. törzsőrmester feleségének Irén-Mária-Magdolna leánya, Mészáros János V. törzsőrmester feleségének László-János nevű fia, Kolozsi Sándor törzsőrmester feleségének Ella-Mária leánya, Kovács Lajos III. őrmester feleségének Lajos fia; a kolozsvári IX. kerületben: Zrinyi Zsigmond törzsőrmester feleségének Miklós-György fia, Varga Gyula I. tiszthelyettes feleségének Ilona-Zsuzsanna leánya, Horváth György II. tiszthelyettes feleségének István-Imre fia, Horváth János V. tiszthelyettes feleségének Ilona-Mária leánya, Kutasi Imre törzsőrmester feleségének Margit leánya, Kádár András II. törzsőrmester feleségének Emilia-Eszter leánya, Kiss Mihály tiszthelyettes feleségének Mária-Márta leánya.

Halálozás. Pogány Ferenc őrnagy neje született Mihalcics Irén Budapesten, Finta Imre tiszthelyettes Imre fia Komáromban, Várnagy István tiszthelyettes Margit leánya Erden, Dombóvári József őrmester Tibor-József fia Nagykátán, Biró Imre törzsőrmester felesége született Bessenyei Julianna Debrecenben, Mészáros János I. törzsőrmester László-János fia Csengerben, Balázsfalvi Demeter törzsőrmester felesége született Szabó Margit Kassán, Kutasi Imre törzsőrmester Margit leánya Újkígyóson, meghaltak.

FEINER GYULA

Márka órák
arany, ezüst ajándéktárgyak megbízható
kivitelben. Kedvesítő fű. feltételek, szakma-
rú javítások. ● Keresztény magyar szellem.

ÓRÁSZÉKSZERÉSZ
SZOMBATHELY
GRÓF SZÉCHENYI-UTCA 6.

Megbízható jó
BUTORT csak mesternél rendeljen.
HORVÁTH MIKLÓS
lakberendező-kárpitosmester
GYŐR, Deák Ferenc-utca 20.
Mélytányos árak! ● Ókeresztény cég. ● Alapítva: 1900-ban

A világhírű **NIFE** akkumulátorokat
és szárazelemeket gyártja:
NIFE akkumulátor és villamossági rt.
Budapest, IX. ker., Vaskapu-utca 20. szám.

Bélyegzők, vésnök munkák, zománcablák
LIPTAY ISTVÁN
Magyarország első képesített bélyegző készítője, Budapest,
VI., Teréz-kr. 3. Baross szövetség tagja.

FÉNYKÉPEZÉSHEZ

KODAK FILM

MINDIG A LEGJOBB ÉS LEGMEGBÍZHATÓBB!

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és felhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk akkor sem, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon” rovatban felelünk.

A m. kir. csendőrség állandó szerződéses szöveztárolója és ruhakészítője

Trunkhahn

szövet közvetlen a gyártóból!

ELADÁS:
IV. PROHÁSZKA 0.-UTCA 8.
VI. TERÉZ-KÖRÜT 8.
VII. BAROSS-TÉR 15.

AZ ORSZÁG EGYETLEN ÖSKERESZTÉNY POSZTÓGYÁRA
GYÁRTELEP: BUDAPEST, XI., BOCSKAY-ÚT 117 SZÁM.

Földközi tenger

és országainak legújabb sokszínű térképe 116×67 cm. Ára P 2.80
KÓKAI LAJOS kiadása, BUDAPEST, IV., Kamermayer-u. 3.
Ára előzetes beküldése esetén bérmentve kapja

NAGY SÁNDOR

LÁTSZERESZ MESTER
optikai és foto szaküzlete,

Bpest, Üllői-út 40. (Mária Terézia laktanyával szemben) Tel.: 144-692.
Szemüvegek orvosi receptre. Fényképezőgépek és alkék nagy választékban.
JAVÍTÁSOK MŰHELYRMEN PONTOSAN KÉSZÜLNEK

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrtiszt részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrtiszt részére az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni, kérjük, hogy ezt a borítólapon 3-ik és 4-ik oldalán nyomtatott levelezőlapra tegyék.

T. J. ÉS K. K. PRÓBACSENDŐRÖK. A Csendőrségi Lapok szerkesztőségétől csak a próbacsendőrök tankönyve és a Szut. rendelhető, semmiféle más könyv, írószer stb. nem.

Remény (B. L.). 1. Vitézségi kitüntetés nem száll át az utódra, a Háborús Enlékéremre is csak abban az esetben tarthatna igényt, ha édesapja hősi halált halt volna, vagy a háborúban szerzett sérülése vagy betegsége folytán halt volna el a háború alatt vagy után. A háború után csaknem 20 év múlva bekövetkezett elhalálásával ez a feltétel már nem áll fenn. A vitézzé avatás feltétele az arany- vagy az I. osztályú ezüst vitézségi érem. A f. évi 16. számunk „Erdélyi” jelíges üzenetében írtunk erről. 2. Tiszteséges foglalkozás, amit említ, de ha ez a nő csendőr felesége lesz, nehezen üzheti tovább. A csendőrnek nyugodt otthonra van szüksége, ahol az asszony csak a családért él és

Mi bármely
rendszerű

Írógépet,
Rerékpárt,
Rádiót

ROZNÁR JÓZSEF cégnél
vásárolunk

Alkatrészek SZOMBATHELY,
Szt. Márton-u. 20. • Telefonaszám: 214.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.
Megbízható keresztes cég. Szakszerű javító áram.

Csendőrijárőr
éjjeli portyázásain csak

Pertrix
elemmel világítson

Minden szaküzletben kapható!

Katonai kitüntetések

szalagok, miniatűrök:
kistétényi WALTHER E.

Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 6. félemelet 5.

dolgozik. Mi lesz, ha a nagyobbára távol levő csendőr mellett a feleség is foglalkozása után jár? No meg aztán a csendőr állomáshelye változik, a mai időkben gyakrabban is, ami a feleség foglalkozásának üzését majdnem lehetetlenné teszi. Nagyon meg kell gondolnia tehát elhatározását, erre figyelmeztetjük!

Arad. Teljes egészében igazat adunk Önnek abban, hogy a csendőr bajban és veszélyben elsősorban a bajtársaitól várhat segítséget, akkor is, ha a baj nem közvetlen őt, hanem a családját éri. Megmondja a Szolg. Szab. I. R. 6. §-a is, hogy: „A közszellem és egyetértés megköveteli, hogy a bajtársak egymást az élet minden helyzetében kölönösen támogassák.” Csak az ilyen bajtársiasság fogja össze az őrsöt egy testté-lélekkel s ez képesíti a parancsnokot arra, hogy a haláláig hű alárendeltekkel minden bajjal és feladattal eredményesen megküzdhesen. A bajtársiasságnak is — mint minden katonaevénynek — ragyogó példaképe, keménysége és szigorúsága mellett is, éppen a parancsnok. Belőle sugárzik ki a legerősebben már a laktanya kapuján először belépő próbacsendőr felé is ez a megfoghatatlan varázs, amivel az öreg katona rabul ejti a kezébe adott fiatalabb lelkét. Ha baj támadt az Ön családjában, joggal kérhetette és várhatta Ön is ezt a bajtársias segítséget. Eddig az Ön oldalán az igazság, de másik oldala is van az éremnek. A fegyelmezett viselkedés akkor is kötelező, ha baj van otthon, mert a bajtársiasság nem nyakló nélküli engedményeket, nem a szolgálat sutbadobását jelent, nem is azt, hogy a parancsnok állandóan mosolyogjon az alárendeltekre és komázzon azokkal. Leveléből úgy látjuk, hogy az Ön viselkedésében volt a hiba, amit érez Ön is. Kellő formák között valószínűleg megkapta volna azt, amire valóban szüksége volt s ha e helyett kemény leckét kapott a parancsnoktól, ne csodálja. Az lett volna furcsa, ha nem így történik. Belátja, ügye? Egyoldalú leveléből persze nem tudhatjuk, hogy lesz-e és milyen folytatása az ügynek, de akárhogy lesz, bizonyára tanult belőle. Ami a másik kérdésről illeti, arra nem felelünk, mert csúnya dolog. Az őrsön nem idegbeteg kisasszonyok laknak, hanem erős katonaelemek, akiknek nem hivatásuk a kákán csomó keresés s az idősebbek dolgainak firtatása. Sem a közgazdálkodás, sem az őrs kutyájának semmi helye a legénységi szobákban.

EXAKTA

A sokoldalú egyszemű tükörreflexkamara a csendőrség munkájára is kiválóan alkalmas: Rövidnyár 1.000—12 másodpercig, önkiképzés, csatlakozás villanófényfelvételhez, körtések közel felvételek számára. (Uljenyomatok stb. fényképezésére) ismertetés díjtalan!

Dresden-Strie sen 678.
Magyarországi kizárólagos
viselet: **Kulhanek**
H. A. Budapest, V.,
Bátyány-utca 24. szám.

Világhírű Merinofort nemes-spórás juhsajtot szállít; karikákban, dobozban szeletelten és vajjal passzírozott állapotban. Minden mennyiségben szállítunk I-rendű Merinofort juhtúrót.

bödönben és cellophánban adagolva. Merinofort Juhsajtgyára
Továbbá körözött Merinofort juhtúrót és kevertúró rendelést veszünk fel tetszés-szerinti csomagolásokban. Budafok, Tóth József-u. 21
Telefon: 269-705

Spöttle Testvérek

Dunamenti. Ha a megbetegedett szakaszparancsnok helyettesítésével, tehát a szakaszának a vezetésével is megbízták ideiglenesen Önt, mint szomszéd szakaszparancsnokot, akkor minden ügyködést úgy kell tekinteni az idegen szakasz területén, mintha a saját szakasza lenne. Ebben az esetben tehát az idegen szakasz területén végzett kivizsgálások, meglepések stb. után nem napidíjat, hanem vezénylési pótdíjat számíthat fel. Ha azonban a másik szakasz területén az utazásai (kivizsgálások stb.) csak adott esetekre vonatkoznak s a szakasz vezetésével egyébként nem bízták meg, napidíjra van igénye. Ezt megállapíthatja a Csendőrségi Lapok Könyvtára 8. kötetéből (illetmények, Örgazdászatzkezelés).

Bogdán Gy. Kisújszállás. Minthogy nyugállományba helyezésétől számítva 1 éven belül VI. lakbérosztályba tartozó községbe költözött, illetve a nyugdíjazása már ott érte, az után illetékes a lakáspénz. Ha viszont nyugállományba helyezésétől számítva 1 éven belül visszaköltözik régi lakóhelyére vagy magasabb lakbérosztályba sorolt helyre, azt a lakáspénzt kapja. A IV. lakbérosztálynál magasabb lakáspénzre azonban nem tarthat igényt akkor sem, ha ennél magasabb osztályba sorolt helységbe költözik is.

Sz. B. Gödöllő. A folyó évi 14. számunk „Buzakalász” jelígeje alatt üzentük már, hogy a Háborús emlékérem iránti kérelmek elintézése nem sokára várható. Ez gyakran huzamosabb időt igényel, türelemmel kell várni.

N. J. Kaposvár. A kért számból egy felesleges példányunk sincs.

Óthalom. Ha a f. évi 2. számunk „Kiváncsi” jelígeje üzenetben foglalt feltételeknek megfelel, az Erdélyi Emlékérem megilleti. A Nemzetvédelmi Kereszt nem. Az előbbi igényjogosultságának megállapítását attól a csapattesttől kérje — szolgálati úton —, ahol a kérdéses időben szolgálatot teljesített. Ha már kérte, várja türelemmel.

Homoród. Kecskeméti Gyula cső. címe: Enyicke.

Zs. M. Máramarosziget. Felvidék. A kérdezett egyének a ténylegesek között nem fordulnak elő s ezért a mai „Hírek” rovatunk alatt olvasóinkhoz felhívást intéztünk.

Olmok. Bizony, egyszerűbb lett volna, ha a közlekedési őrs feljelentésének fogalmazványát megtekintésre elkérlik s abból állapítják meg a Kovács János személyi adatait.

K. I. ny. őrm. Budapest. Előfizetése a most beküldött összeggel folyó év végéig van rendezve.

S. F. Barátos. Olvassa el „Sz. B. Gödöllő” jelígeje üzenetünket.

A Foncière Általános Biztosító Intézet életbiztosítási kötvénye

— a vonatkozó kormányrendelet értelmében teljes fedezetet nyújt a

háborús események

folytán bekövetkező halál esetére is. Felvilágosítást a központ: **Budapest, V., Sas-utca 10—12.** és az ország jelentősebb városaiiban lévő képviselők nyújtanak.

IRODABUTOROK

a legmegbízhatóbb kivitelben méltányos áron

Bertalan

butorakrában nagy választékban
Bpest, VII. Rákóczi-út 82. I. em. Telefon: 223-131

Sebes Körös 1893. Kérdés, hogy az adás-vételi szerződésben esik-e szó arról, hogy kinek a fia. Ha nincs, nézetünk szerint az is az új vevőé és ki is vághatja. A régi tulajdonost az Ön levele szerint csak a lakás és kert használata illeti meg.

Akác. Utána néztünk, de nem találtuk meg.

Többek 105. A kérdésben rendeletet fognak kiadni, hogy mikor, nem tudjuk. Elore nem szólnatunk nozza.

Jövő. Az ara anyjának törvénytelen származása a nőülés szempontjából egymagában nem akadály. Ha minden egyéb feltétel megvan, ezért nem utasítják el.

Tiszapart. Ha az ara nagyszülőikig bezárólag nem tiszta kereszteni származása, nem veneti el. Az említett leány eszerint a felesége nem lehet.

F. I. Nagyajta. Világért sem látunk okvetetlenkedést a levelemben, sor igen helyesek, hogy a magyartalan szavakat és kifejezéseket a csendőri írásokból is szeretnénk kiküszöbölni. Tegye is meg a maga hatáskörében, mert minden igaz magyarnak szent kötelessége ez. Mindnyájunknak tudnunk kell, hogy „Nyelvében él a nemzet”. Idegen szavak majmolása és az idegen hatások meg gondolatlan, könnyelmű befogadása nyelvünkbe öngyilkosság számba megy. De ahhoz, hogy tisztítani tudjuk a nyelvünket, tanulásra, ismeretekre szorulunk. Csak amúgy magától senki sem képes erre, az Ön írásában is találtunk magyartalan kifejezéseket, pedig küzdeni akar ellenük. Ajánljuk a Magyar Tudományos Akadémia „Magyarosan” című nyelvművelő folyóiratát. Nagyon sokat lehet tanulni belőle. Könnyen érthető, érdekes, mindenki talál magának valót benne. Megjelenik február, április, június, október és december közepén. Előfizetés egész évre 1 pengő, beküldhető a M. Tud. Akadémia könyvkiadóhivatalának 44.888. számú postatakarékpénztári folyószámlájára vagy postautalványon a következő címre: A M. Tud. Akadémia könyvkiadóhivatala, Budapest, V., Akadémia-u. 4. Helyszűke miatt mi nem adhatunk helyet ilyen kérdéseknek.

Kelet. Olyan nőt, akinek házasságon kívül gyermeke született, nem vehet el feleségül csendőri létére. Nem változtat a helyzeten az sem, hogy Ön az apa.

Nemes. A nemesség igazolására nézve olvassa el folyó 9. számunk 318. oldalán „Vigyázat Keletről” jellegű üzenetünket.

Hargita. Ha megtörténik, jelentse be oda, ahol a kérvénye van.

G. J. Pestszenterzsébet. A szülői jogokat kizárólag a természetes, törvényes szülők gyakorolhatják. A nevelőszülőknek semmiféle jogigényük nincs a leány személyével kapcsolatban, mert örökösödés nem történt. Az 1877. évi XX. t.-c. 15. §-a világosan megmondja, hogy: „Az atyai hatalmat törvényes gyermeke telett az atya gyakorolja. Örökbecfogadó atyára csak az esetben száll át a hatalom, ha eziránt az örökbecfogadás alkalmával ellenkező megállapodás nem jön létre.” Ebből az következik, hogy még örökbecfogadás esetén is kiköthető, hogy az atyai hatalmat a természetes atya gyakorolja továbbra is. Az 1849. évi XXXI. t.-c. 8. §-a értelmében: „Kiskorú nem köthet házasságot törvényes képviselőjének beleegyezése nélkül.” E törvény 9. §-a pedig kimondja: „Beleegyezésre jogosult szülő: az atya...” Az lenne a leghelyesebb, ha a természetes és nevelőszülők között békés megegyezés jönne létre, bár ez semmit sem változtat azon a körülményen, hogy csakis a természetes és törvényes apa nyilatkozhatik minden tekintetben jogérvényesen. Az anyagi támogatást az ara részére azonban a nevelőszülők is nyújthatják s ebben az esetben ezt a nyilatkozatot ők írják alá. Ha sehogy sem sikerülne a természetes és nevelőszülők között a megegyezés, a családi állás megállapítása iránt az illetékes kir. törvényszéknél polgári per tétető folyamatba. Itt végérvényesen dönthetnek a kérdésben.

Délvidék (K. J.). 1. Rendelet készül a kérdés szabályozására, mi nem előzhetjük azt meg. 2. Az alá- és főlerendeltségi kérdésben a zászlóalj hivatott intézkedni, oda fordulhatnak. A szolgálati megszólítása csak a rendfokozatára vonatkozik, tehát őrmester.

Kárvallott. Minthogy a tévedést a félreértésre alkalmas felhívás okozta, döntés végett forduljanak szolgálati úton a B. M. úrhoz (VI. b. osztály).

Vágpart. A nyugállományú egyéneknek újra való tartós alkalmazása esetén, ha ezzel az állandó lakóhely változik, átköltözködési költségterítés illetékes. Csupán ideiglenes alkalmazásnál ez a költségterítés nem illetékes.

77.777. Levele nem világos, nem látjuk belőle, hogy mennyit törlesztett már a vagyonrészéből. Egyébként is szárnyparancsnoki parancsra történt a vagyonrész felemelése, parancshoz pedig nem szólhatunk. Ha kétséges kérdezze meg az őrs a szárnyparancsnokságtól.

Arad (Sz. J.). Sokszor üzentük már, hogy az ara törvénytelen származása egymagába véve még nem képez akadályt a nőülés szempontjából, ha egyébként minden feltétel meg van. Az Ön esetében az ara származásának

CSENDŐR SORSJEGYET

Kalotay Árpád
sorsjegydíjazó irodában
Bpest, VIII. József-kt 26
céljára.

Növényhús

AS EGÉRSÉGES ÉS FELDOLGÁZOTT ÉT-ÉSÉSI ALAPJA
10 dkg 4 személyre elegendő vagy 10 főre
Kapható: **Frattell, Flumel Üzletek,**
Húszer- és csomage keresk. és Növényi
Tápszer Üzem, Budapest, II., Fő-utca 78. szám.
T E L E F O N : 1 6 7 - 7 6 9

CSENDŐR GYŰRŰK

Ezüstből csendőrféjjel szép
kivitelben monogrammal
14 pengőért 3 havi
részletre is fizethető.

SASVÁRI JÓZSEF
Budapest, IV., Régiposta-utca 10. sz.

BÚTOR

LŐRINCZ fém- és műbútoripari Üzlet VI. Király-utca 89. Uzem: VI.
Podmaniczky-utca 41. Telefon 319-955. Saját készítményű konyhák és elosztóba-
bútorok állandóan raktáron, avagy rajz szerint készülnek. Háló, kombinált és
műbútor raktáron. Önkiszolgáló cég. A testületi tagjainak készpénz-
vásárlásánál 5% engedmény, avagy kedvezményes ártételek.

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportermek
Szalagok — miniatűrök — Javítások

MORZSÁNYI cégnél
Budapest, IV., Váci-u. 36. Tel.: 182-217.

Alapítási év 1870.

A csendőrség kedvelt bevásárló helye

Erika
Ez a mi Írógépiünk
Vezérképviselet:
Bálint Sarolta
Budapest, Erzsébet-kt 43. Tel.: 422-123.

Előrangú kivitel, nagy teljesítő
képesség, méltányos ár.
A m. kir. csendőrség részére
kedvezményes fizetési feltételek.
Kérje a gép díjtalan bemutatását.

igazolása is könnyen megoldható, mert az apa ismeretes. Az ara és a véglegény keresztény származását nagyszülőikig bezárólag igazolni kell, tehát ezekre a születési, illetve házassági anyakönyvi kivonatokra szükség van. Az örökbe-fogadási szerződés és az örökbe-fogadó szülők okmányai nem kellene.

Dorog. Megtalálja a választ a 16. számunk 550. oldalán „F. L. ny. ths. Győrszentiván” jelige alatt. Úgy látjuk, hogy a gyermek nincs beírva, illetve nem tanul tovább. Így a családi pótlék nem illetékes. Ha mégis be lenne iratkozva, az index csatolásával kérhető.

D. M. Tibolddaróc, Fehér kenyér és Márta jeligés kérdésekre üzenjük, hogy illetékes helyen szótartottuk az ügyet, rövidesen tisztázni fogják.

Btk. A leírt lopás a Btk. 336. §. 7. alpontjába ütközik. Megtalálja a magyarázatot a csendőr Btk-ban.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Szék. Nem vers. Hagyja abba a kísérletezést.

P. J., Tótmegyer. Jó, megfésülve közölni fogjuk.

Remény. Derék csendőri munka volt, de most jobb leírások is várnak sorukra, nem adhatunk helyet neki.

F. I. törm., Debrecen. Azt ajánlja a cikkében, hogy a jegyzőkönyvesce adatait rajzolják be az örskörlet községeinek egyszerű vázlataiba és magyarázó lábjegyzetekkel lássák el. Így az új csendőrök is kevés kérezősködéssel könnyebben boldogulnak, mert vázlatban van feltüntetve náluk a bűnözők, községi esküdtek, stb. lakása. Ezt az örskörlet tükreinek nevezi. Kis örskörletben is körülményes megoldás, hát még 8—15 községű örsnél? Vagy örsállomáson, melynek 6—15.000 lakosa van? A helyi és személyi ismeret megszerzéséhez — az örsállomáson — talán megfelelne, de a bűnüldözés céljaira sok gyakorlati haszna nincs. Nem közzétehetjük.

A névtelen levél titka. Közlésre nem alkalmas.

P. J., Nagykálma. A képek gyengék, a legtöbbje halvány, elmosódott, közlésre nem alkalmas.

Hargitaváralja. Sajnos, nincs helyünk a kedves emlék közzétételére.

Magyar János Óbecse. A képek nem sikerültek annyira, hogy közzétehetők lennének. Csoportképet nem közlünk.

Bármely márkás **RÁDIO** vételénél forduljunk bizalommal

Gazelli Árpád céghez

Kolozsvár, Mátyás király-tér 2. városrész. Villanyzerelés, rádió javítások és alkatrészek szállítók Kedvező fizetési feltételek

A legmegbízhatóbb
minőségű

BUTORT

ezen **DARIDA PÁL**

butorraktárában vásároljunk.

BÉKÉSCSABA, Munkácsy-ú. 2.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezmény

KERÉKPÁR - VARRÓGÉP

szaküzlet, fémipariüzem, tűzzománcozás, nikkelezés

KRAJCSOVICS ENDRE és FIAI

Alapítva: 1905. **BÉKÉSCSABA.** Telefon: 140.

Lábizzadás

ellen 30 évnél régebben használják sikerrel a **MOLNÁR-féle**

SUDORÁN-t

Bővebb leírás a Cs. L. jún. 15-i számában

MOLNÁR JÁNOS gyógyszerész, BOZSOK

Ha **PONTOS ÓRÁT,** arany-ezüst ékszeri óráinkat

KOZMA GYULA órák, ékszerész, látszerész céghez.

SZOLNOK, Gorove-u. 10.

Banküzemi javítások. Kedvező fizetési feltételek.

Versenyfeladatok.

I.

Nézzen csak utána,

hogy hány szolgálati órát kell teljesítenie és ezalatt hány kilométert kell önnek gyalogolnia, amíg őrmesterré előlép? Számítási alapul havi 180 órai szolgálatot kell venni és évente 2 heti szabadságot. Ha örsállomásáról egyenesen kelet felé menne, hová jutna el ennyi kilométer út után?

II.

Karhatalmi próbacsendőrök

gyakran voltak az utolsó két évben — már járőrvezetők is, mert a megnagyobbodott ország annyi szolgálatot kívánt, hogy rájuk is sor került. Ezeket a fiatal bajtársakat kérdezzük meg: milyen érzéssel indultak első járőrvezetői szolgálatukba, hol találták szembe magukat és milyen nehézségekkel, hogyan segítettek magukon, hol érezték leginkább, hogy nem végeztek iskolát? Végeztek-e nyomozást, milyen eredménnyel s ha az eredménytelen volt, mi volt annak az oka? Ezek a főkérdések, amelyekre feleletet várunk, ezek mellett azonban ki lehet dolgozni minden más tapasztalatot is.

III.

Örsparancsnoknak

lenni a legnehezebb és a legszebb feladatok egyike. Örsparancsnok bajtársainkat arra kérjük, írják meg: miért a legnehezebb és miért a legszebb — az ő hivatásuk?

IV.

Az augusztus 15-i

Csendőrségi Lapok képes mellékletének 2. oldalán közölt nagy kép (Reviczky Örgy. felvétele) aláírását szándékosan nem közöltük. Ki, milyen találó aláírást adna ennek a képnek.

Az I—IV. feladatra csak legénységi olvasóink küldhetnek dolgozatot hozzánk október 1-éig. A legjobbakat jutalmazzuk kívánság szerint. (Ezt tehát meg kell írni.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KALMAN alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest V., Honvéd-utca 10.

Felelős: Győry Aladár igazgató.

TÖRVÉNYEK és RENDELETEK gyűjteménye

Népszerűsítő törvénygyűjtemény a csendőrség számára. Ár 8,80 pengő. Megrendelhető kiskártyán.

MARTINEUM
KÖNYVKERESKEDESEK ÉS
SZOMBATHELYEN

Pontos szolgálathoz pontos órát,
arany, ezüst ékszer vásároljunk

Gede Lajos

Optika

Foto cikkek

órák- és ékszerésznél

SZÉKESFEHÉRVÁR,

ZITA KIRÁLYNÉ ÚT 2. SZÁM

Megbízható minőségű
elsőrangú kivitelű

BUTORT

vásároljunk

Asztalos-mesterek butorcsarnoka

SZENDRENYI GÉZA és TÁRSA

SZEGED, Dugonics-tér 11. szám.

A m. kir. csendőrség

tagjainak kedvező

fizetési

feltételek